

**MYKOLO ROMERIO UNIVERSITETAS**

**TEISĖS FAKULTETAS**

**KRIMINALISTIKOS KATEDRA**

**ANTANAS DIRVELIS**

Darbo teisės ir socialinės saugos studijų programa

# **KRAUJO PĖDSAKŲ TYRIMAS ĮVYKIO VIETOJE**

Magistro baigiamasis darbas

Vadovas:

..... m. dr. Eduardas Vaitkevičius

**2008 12**

VILNIUS, 2008

## TURINYS

|                                                                                 |     |
|---------------------------------------------------------------------------------|-----|
| ĮVADAS.....                                                                     | 3   |
| 1. KRAUJO PĖDSAKAI IR JŲ TYRIMO REIKŠMĖ KRIMINALISTIKOJE .....                  | 4   |
| 1.1. Kraujo pėdsakų rūšys ir jų susidarymo mechanizmas.....                     | 7   |
| 1.2. Kraujo pėdsakų tyrimai ir ekspertizės.....                                 | 24  |
| 2. KRAUJO PĖDSAKŲ TYRIMO METODAI IR JŲ TAIKYMO PROBLEMOS.....                   | 26  |
| 2.1. Įvykio vietos apžiūros ir įvykio vietos tyrimo samprata.....               | 26  |
| 2.2. Kraujo pėdsakų tyrimo ypatumai .....                                       | 29  |
| 2.2.1. Matomų kraujo pėdsakų tyrimas įvykio vietoje.....                        | 31  |
| 2.2.2. Sunkiai aptinkamų ir nematomų kraujo pėdsakų tyrimas įvykio vietoje..... | 33  |
| 3. KRAUJO PĖDSAKŲ TYRIMO ĮVYKIO VIETOJE PRAKTINĖS PROBLEMOS.....                | 41  |
| 3.1. Tyrimo organizavimas ir vykdymas.....                                      | 41  |
| 3.2. Tyrimo rezultatų analizė.....                                              | 42  |
| 3.2.1. Tyrėjų apklausos rezultatų analizė.....                                  | 42  |
| 3.2.2. Ekspertų apklausos rezultatų analizė.....                                | 54  |
| 3.3. Kraujo pėdsakų trasologinio tyrimo praktika Lietuvoje.....                 | 65  |
| IŠVADOS IR PASIŪLYMAI.....                                                      | 69  |
| LITERATŪRA.....                                                                 | 71  |
| SANTRAUKA LIETUVIŲ KALBA.....                                                   | 73  |
| SANTRAUKA ANGLŲ KALBA.....                                                      | 74  |
| PRIEDAI.....                                                                    | 75  |
| 1 PRIEDAS. Apklausos anketa tyrėjams .....                                      | 76  |
| 2 PRIEDAS. Apklausos anketa ekspertams.....                                     | 77  |
| 3 PRIEDAS. Atsakymų į anketos klausimus tyrėjams duomenų suvestinė.....         | 82  |
| 4 PRIEDAS. Atsakymų į anketos klausimus ekspertams duomenų suvestinė.....       | 100 |

## IVADAS

Nagrinėjama tema pasirinkta neatsitiktinai, nes darant smurtinius nusikaltimus, prie kurių priskiriami ir nužudymai, nusikaltimo vietoje lieka kraujo pėdsakų, kuriuos baudžiamosiose bylose būtina kruopščiai ištirti.

**Temos aktualumas.** Kraujo pėdsakai yra biologinės kilmės pėdsakai, kuriems labai didelę įtaką turi laiko ir aplinkos faktoriai. Todėl kraujo pėdsakus būtina kuo kruopščiau tirti įvykio vietoje, nes išvykus iš įvykio vietos ir praėjus laikui, jie gali būti sunaikinami, veikiami aplinkos faktorių, taip pat gali pakeisti savo spalvą. Kuo daugiau praeina laiko nuo nusikaltimo padarymo, tuo aptikti ir ištirti kraujo pėdsakus įvykio vietoje tampa vis sunkiau ir sunkiau, o kartais ir visai neįmanoma. Dabartinių kriminalistikos technikos būdų, metodų ir priemonių panaudojimas įgalina aptikti net silpnai matomus ir nematomus kraujo pėdsakus, o tinkamas šių būdų, metodų ir priemonių naudojimas praktikoje yra ypač aktualus.

**Darbo naujumą** sudaro tai, kad iki šiol iš Lietuvos mokslininkų kraujo pėdsakų tyrimą įvykio vietoje niekas nenagrinėjo. Be to darbe nurodomi nauji kriminalistikos technikos būdai, metodai ir techninės priemonės, įvertinant realų jų panaudojimą praktikoje.

**Darbo objektas** – kraujo pėdsakų tyrimas įvykio vietoje.

**Darbo tikslas** – apibūdinus kraujo pėdsakų rūšis ir aptarus jų susidarymo mechanizmą, apžvelgus kraujo pėdsakų tyrimus, išnagrinėjus atskirų kraujo pėdsakų rūšių aptikimo ir fiksavimo ypatumus, nustatyti kraujo pėdsakų tyrimo įvykio vietoje praktines problemas.

Darbo tikslui pasiekti darbe keliama šie **uždaviniai**:

1. Apibūdinti kraujo pėdsakų rūšis ir jų susidarymo mechanizmą;
2. Apžvelgti atliekamus kraujo pėdsakų tyrimus ir nurodyti jų reikšmę kriminalistikoje;
3. Išnagrinėti atskirų kraujo pėdsakų rūšių aptikimo ir fiksavimo įvykio vietoje ypatumus;
4. Nustatyti kraujo pėdsakų tyrimo įvykio vietoje praktines problemas.

**Darbe keliama hipotezė** – Lietuvos Respublikoje tiriant nusikaltimus kraujo pėdsakai įvykio vietoje dažniausiai tik aptinkami ir fiksuojami, tačiau detalesni kraujo pėdsakų tyrimai atliekami tik kriminalistikos laboratorijoje, bet ne įvykio vietoje.

**Darbo metodika** – mokslinės literatūros analizė, apklausos duomenų analizė, Lietuvos teismo ekspertizės centro specialistų išvadų analizė.

**Pagrindiniai žodžiai:** kraujo pėdsakai, kriminalistinis kraujo pėdsakų tyrimas, įvykio vieta.

## 1. KRAUJO PĖDSAKAI IR JŲ TYRIMO REIKŠMĖ KRIMINALISTIKOJE

Kraujas – organizmo skystis, pernešantis deguonį ir maisto medžiagas visiems organizmo audiniams ir organams.

Suaugęs žmogus turi apie penkis litrus kraujo, kuris cirkuliuoja po organizmą kraujagyslėmis varinėjamas širdies. Kraujas susideda iš plazmos – bespalvio skysčio ir kraujo kūnelių. Kriminalistikai yra svarbiausi raudonieji kraujo kūneliai, kurie yra išpausto per vidurį disko formos. Vienas kraujo kūnelis yra vos pastebimos rožinės spalvos, kada raudonieji kraujo kūneliai guli vienas ant kito, kraujas įgauna matomą raudoną spalvą. Tai lemia juose esantis pigmentas hemoglobinas.<sup>1</sup>

Žaizda – tai audinių sužalojimas, kuris sukelia audinių vientisumo pažeidimą. Žaizdos pagal kilnę gali būti mažos (taškinės – įsidūrus adata) ir didelės, galinčios apimti visą galūnę ar kitą didelę kūno dalį. Pagal žalojančius faktorius, kurių visi gali būti sutinkami buityje, žaizdos skirstomos į pjautines (žaizdos yra lygiais kraštais, įvairaus dydžio ir gylio), durtines (gali būti nedidelės, bet gilios ir labai pavojingos, nes gali pažeisti įvairaus dydžio kraujagysles, nervus ar net vidaus organus), plėštines (labai gausiai kraujuojančios žaizdos su ypač nelygiais kraštais), kąstines (įkandus gyvūnui atsiradusios žaizdos, gali būti daugybinės), muštines (didelės žaizdos su nelygiais kraštais ir audinių nekrozės židiniiais kraštuose), šautines (turinčias įėjimo ir išėjimo angas, arba tik įėjimo angą, labai pavojingos, nes gresia vidaus organams, stambioms kraujagyslėms labai didelis pavojus staiga nukraujuoti), mišrios (kai kartu veikia keli mechaniniai žalojantys faktoriai – pjautinės-durtinės, kąstinės-plėštinės ir t.t.).

Kraujavimas – kraujo netekimas pažeidus kraujagysles. Kraujavimas – tai pagrindinis visų žaizdų simptomas, kurio stiprumas priklauso nuo to, kokios kraujagyslės yra pažeistos, ir nuo jų pažeidimo laipsnio.<sup>2</sup>

Kraujavimas gali būti išorinis ir vidinis. Kai kraujuoja į išorę, toks kraujavimas vadinamas išoriniu, o kai kraujuoja į organizmo audinius – vidinis kraujavimas. Yra pirminis ir antrinis kraujavimas. Pirminis – prasideda tuoj pat sužalojus kraujagyslę, o antrinis – vėliau, kai pirminis kraujavimas jau buvo sustabdytas ar sustojęs.<sup>3</sup>

Išskiriamos šios kraujavimo rūšys:

<sup>1</sup> Kraujas. <http://www.blood.lt/main.php/id/99/lang/lt>; [www.tulane.edu/~www/MBCbB/bloodmap/Blood.html](http://www.tulane.edu/~www/MBCbB/bloodmap/Blood.html)

<sup>2</sup> Kraujavimas. <http://lt.wikipedia.org/wiki/Kraujavimas>

<sup>3</sup> Ten pat.

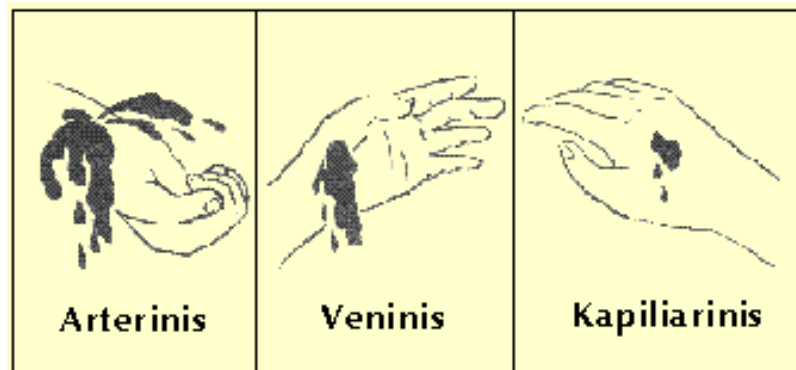
1. Arterinis kraujavimas. Iš pažeistos vietos stipriai kraujuoja, neretai – stipria srovele ar trykšta čiurkšle. Kraujas ryškiai raudonas šviesiai raudonos spalvos, kadangi yra išotintas deguonimi (tuo skiriasi nuo venomis tekančio kraujo).

2. Veninis kraujavimas. Priklausomai nuo pažeistos veninės kraujagyslės dydžio, kraujavimas gali būti mažesnis ar gausesnis. Paprastai, pažeidus veninę kraujagyslę, kraujas teka srovele, be to, kraujas yra tamsesnis (tuo skiriasi nuo arterinio kraujavimo).

3. Kapiliarinis kraujavimas – kai sužalojamos pačios smulkiausios kraujagyslės-kapiliarai. Tai negausus kraujavimas, primenantis lengvą rasojimą. Jis dažniausiai pasitaiko nubrozdinus odą. Kraujas greitai sukreša ir kraujavimas per kelias minutes sustoja.

4. Vidinis kraujavimas – tai kraujavimas iš pažeistų vidaus organų: blužnies, kepenų, plaučių, inkstų ir t.t. Kraujavimas yra pavojingas tuo, kad dažniausiai yra slaptas (nematomas). Šis kraujavimas dažniausiai pasitaiko šautinių ir durtinių žaizdų atvejais.

5. Mišrus. Kai pažeista daug kraujagyslių, gali atsirasti gana gausus kraujavimas tiek į išorę, tiek vidinis. Kraujuoti gali gana gausiai – ypač esant arteriniam kraujavimui. Arterinio, veninio ir kapiliarinio kraujavimo pavyzdžiai pateikiami 1 paveiksle.<sup>4</sup>



**1 pav. Arterinio, veninio ir kapiliarinio kraujavimo pavyzdžiai**  
[\(<http://lt.wikipedia.org/wiki/Kraujavimas>\)](http://lt.wikipedia.org/wiki/Kraujavimas)

Prapjovus ar pradūrus kurią nors didžiąją kraujagyslę išsiveržia kraujas ir nusikaltimo vietoje lieka sunkiai sunaikinamų kraujo pėdsakų.

<sup>4</sup> Kraujavimas. <http://lt.wikipedia.org/wiki/Kraujavimas>

Kraujo pėdsakai pagal jų kontrastą su pėdsaką priimančio objekto paviršiaus spalvą skirstomi į:

- matomus, kada nebuvo imtasi jokių priemonių jiems sunaikinti. Šių pėdsakų paieška nesudaro didelių sunkumų, ji reikalauja tik dėmesingumo ir stropumo. Šie pėdsakai nesunkiai randami naudojant įvairius apšvietimo būdus ir optinius metodus;

- silpnai matomus šiuos pėdsakus pagal jų susidarymo pobūdį galima skirstyti į 2 grupes:

1 grupė – tai krauju palikti pėdsakai atspaudai. Šie pėdsakai susidaro, kada ant pėdsaką sudarančio objekto kontakto paviršiaus yra nedidelis pėdsaką sudarančios medžiagos – kraujo sluoksnis. Dėl pėdsaką sudarančios medžiagos plono sluoksnio jis yra silpnai matomas.

2 grupė – silpnai matomos kraujo dėmės, kurios susidaro, kada nusikaltėlis naikina, dažniausiai plaudamas, kraujo pėdsakus, tačiau jam tai ne visai gerai pavyksta. Šiuos pėdsakus straipsnio siūloma vadinti „paslėptais“ kraujo pėdsakais. Juos sunku pastebėti vizualiai, todėl jų paieškai dažniausiai naudojami ultravioletiniai ir infraraudonieji spinduliai (šiuo būdu dažniausiai kraujo pėdsakai ieškomi ant drabužių);

- nematomus, kurių negalima pastebėti vizualiai ir naudojant apšvietimo priemones. Šie pėdsakai pagal jų susidarymo būdą skirstomi į dvi grupes:

Pirmai grupei priskiriami pėdsakai, kurie yra nematomi vien dėl jų susidarymo specifiškumo. Tai „nematomo“ kraujo palikti pėdsakai atspindžiai. Kada ant pėdsaką priimančio objekto pasilieka labai nedidelis pėdsaką sudarančios medžiagos kiekis, tai yra užsifiksavusį pėdsaką sudaro labai plonas kraujo sluoksnis, kuriame yra labai nedaug raudonųjų kraujo kūnelių, tai šis pėdsakas praktiškai yra nematomas.

Antrai grupei priskirtini nusikaltėlio sąmoningai sunaikinti pėdsakai – vizualiai nematomos netaisyklingos formos kraujo dėmės, kurios liko ant krauju suteptų ar aptaškytų paviršių, pavyzdžiui baldų, grindų ar avalynės, juos plaunant bei valant įvairiais būdais naudojant chemines priemones.<sup>5</sup>

Taigi, kraujo pėdsakai gali būti įvairių rūšių, kurios skiriasi savo ypatybėmis ir savitu jų susidarymo mechanizmu. Tiriant kraujo pėdsakus, būtina žinoti jų susidarymo mechanizmą ir kiekvienai iš kraujo pėdsakų rūšių būdingas ypatybes. Todėl pravartu detaliau panagrinėti kiekvienos iš kraujo pėdsakų rūšių susidarymo mechanizmą. Tai atliksime šios dalies 1.1. poskyryje, nagrinėjant matomus kraujo pėdsakus.

---

<sup>5</sup> Juškevičiūtė J. (2005) Nematomų kraujo pėdsakų tyrimo galimybės. P. 62.

### 1.1. Kraujo pėdsakų rūšys ir jų susidarymo mechanizmas

Kraujui tekant ar trykštant iš sužeistos vietos, susidaro lašai, purslai ir kraujo srovės. Krisdami ar išsiliedami ant įvairių daiktų paviršių, jie sudaro kraujo dėmes, nutekėjimus, klanus. Kraujo pėdsakai pagal jų vertinimo sistemas skirstomi į *paprastus* ir *sudėtingus kraujo pėdsakus*. Kiekviena iš šių sistemų skirsto pėdsakus į rūšis ir porūšius, sukonkretinant jų atsiradimo sąlygas. Aprašant paprastus ir sudėtingus pėdsakus, rekomenduotina vertinti juos, vadovaujantis tam tikrais diagnostiniais kriterijais. Abramovas ir kt. (2000) pateikia tokią kraujo pėdsakų klasifikaciją pagal jų susidarymo mechanizmą<sup>6</sup>.

**Paprasti pėdsakai** – pavieniai pėdsakai, duodantys informaciją apie tuos fizikinius faktorius, kurie juos suformavo ir priklausantys nuo paviršiaus, ant kurio jie aptinkami, savybių. Išskiriamos šios paprastų kraujo pėdsakų rūšys: 1) kraujo klanai, nedidelių kraujo kiekių susikaupimai; 2) kraujo susigėrimas; 3) kraujo prasisunkimas; 4) kraujo nutekėjimai; 5) kraujo lašai; 6) kraujo purslai; 7) kraujo tepiniai; 8) kraujo atspaudai. Paprastų kraujo pėdsakų fizikiniai faktoriai ir paviršiai, ant kurių jie aptinkami, pateikiami 1 lentelėje.

**1 lentelė. Paprasti kraujo pėdsakai (Абрамов С. С. et al., 2000, c. 193)**

| Pėdsako rūšis                                       | Fiziniai faktoriai                                                                                                                                                                                                                                            | Paviršius                                               |
|-----------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------|
| Kraujo klanai, nedidelių kraujo kiekių susikaupimai | Svoris                                                                                                                                                                                                                                                        | Nesugeriantis, horizontalus arba su nedideliu pasvirimu |
| Kraujo įmirkimas                                    | Kapiliarumas                                                                                                                                                                                                                                                  | Sugeriantis                                             |
| Kraujo prasisunkimas                                | Paviršiaus įtempimas ir sudrėkimas                                                                                                                                                                                                                            | Tarpas tarp dviejų nesugeriančių paviršių               |
| Kraujo nutekėjimai                                  | Svoris ir sudrėkimas                                                                                                                                                                                                                                          | Vertikalus su nedideliu pasvirimu kampu paviršius       |
| Kraujo lašai                                        | Kraujo masė, lygi paviršiaus įtempimo jėgai per atotrūkio perimetrą                                                                                                                                                                                           | Pėdsakai susidaro žemiau kraujo atotrūkio lygio         |
| Kraujo purslai                                      | Kinetinės energijos impulsas ir kraujo masė, mažesnė už paviršiaus įtempimo jėgą per atotrūkio perimetrą                                                                                                                                                      | Bet koks pagal struktūrą paviršius                      |
| Kraujo tepiniai                                     | Trintis ir absorbcija                                                                                                                                                                                                                                         | Bet koks paviršius                                      |
| Kraujo atspaudai                                    | Spaudimas ir absorbcija                                                                                                                                                                                                                                       | Lygus paviršius                                         |
| Kraujo dėmės                                        | Bendras terminas bet kokiam kraujo pėdsakui apibrėžti, kai jo rūšies nustatymas yra sudėtingas dėl blogo apšvietimo, galima nustatyti netiksliai arba visiškai neįmanoma nustatyti – ant pūkuoto ar vilnonio daikto, po bandymo nuplauti ar nugremžti kraują. |                                                         |

<sup>6</sup> Абрамов С. С. et al. (2000) Медико-криминалистическая идентификация: Настольная книга судебно-медицинского эксперта. С. 192.

**Sudėtingi pėdsakai** – visuma pėdsakų, duodančių informaciją apie dinamiką ir jų susidarymo sąlygas. Išskirtinos šios sudėtingų kraujo pėdsakų rūšys: 1) klanai nuo kraujo sutekėjimo; 2) ištaškyti kraujo klanai; 3) vilkimo pėdsakai; 4) paprasti ir susikertantys nutekėjimai; 5) čiurkšlinio sruvimo pėdsakai; 6) laisvai krentantys kraujo lašai; 7) kraujo lašų nutekėjimai; 8) purslai nuo kraujo tryškimo fontanu; 9) purslai nuo mosikavimo kraujuotu daiktu; 10) purslai nuo smūgių per kraujuotą paviršių; 11) inertiškai deformuoti kraujo pėdsakai.

Sudėtingų kraujo pėdsakų susidarymo sąlygos ir požymiai pateikiami 2 lentelėje.

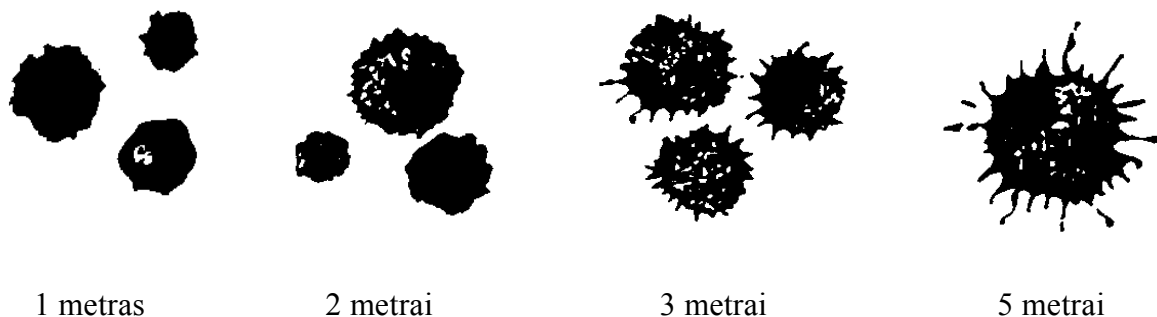
**2 lentelė. Sudėtingi kraujo pėdsakai (Абразов С. С. et al., 2000, c. 194)**

| <b>Pėdsako rūšis</b>                      | <b>Susidarymo sąlygos</b>                                                                                                                                             | <b>Požymiai</b>                                                                                                                   |
|-------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Klanai nuo kraujo sutekėjimo              | Kraujo sruvimas be kitokio poveikio jam                                                                                                                               | Aiškūs kraujo pėdsako kraštai, švari periferija už jų ribų                                                                        |
| Ištaškyti kraujo klanai                   | Smūgiai per kraujo klaną arba kraujo lašų kritimas iš aukščio                                                                                                         | Spindulių pavidalo atsišakojimai kraujo klano kraštuose, daug purslų už kraujo klano ribų                                         |
| Vilkimo pėdsakai                          | Gausiai krauju sutepto sunkaus daikto slydimas                                                                                                                        | Juosta su išilginiu linijiniu piešiniu                                                                                            |
| Paprasti ir susikertantys nutekėjimai     | Paviršiaus pradinės padėties pakeitimas                                                                                                                               | Kai kurių arba visų nutekėjimų kryptis atslėjusi nuo vertikalės                                                                   |
| Čiurkšlinio sruvimo pėdsakai              | Gausiai kraujuojančio daikto judėjimas tam tikrame aukštyje                                                                                                           | Vingiuotos juostos su pusapvalės formos kraštais (juostų plotis atitinka kraujo lašų diametrus, esant tam pačiam kritimo aukščiui |
| Laisvai krentantys kraujo lašai           | Negausus kraujavimas iš žaizdos, krentant kraujo lašams iš to paties aukščio                                                                                          | Grupė vienodo dydžio kraujo lašų. Jų diametrai, kontūras ir periferija priklauso nuo kritimo aukščio                              |
| Kraujo lašų nutekėjimai                   | Negausus kraujavimas iš žaizdos, esant kūno vertikaliai padėčiai su kraujo lašų atsiskyrimu, krentant iš skirtingo aukščio, jiems susiduriant                         | Kraujo pėdsakai turi skirtingą dydį ir kontūrą, tarp jų daug purslų                                                               |
| Purslai nuo kraujo tryškimo fontanu       | Arterinis kraujavimas                                                                                                                                                 | Grandinė purslų, tarp kurių dominuoja vienodo dydžio purslai, intervalas tarp jų sąlyginai vienodas                               |
| Purslai nuo mosikavimo kraujuotu daiktu   | Aišku iš pavadinimo                                                                                                                                                   | Takelis purslų su netvarkingu išsidėstymu, skirtingų dydžių ir intervalų tarp jų variacija                                        |
| Purslai nuo smūgių per kraujuotą paviršių | Aišku iš pavadinimo                                                                                                                                                   | Vėduoklės pavidalo išsišakojantis kraujo lašų ir purslų grupavimas                                                                |
| Inertiškai deformuoti kraujo pėdsakai     | Ant daikto patenka kraujas lašų, purslų ar nutekėjimų pavidalu, o po to, kol kraujas dar skystas, su šiuo daiktu smūgiuojama, iššaukiant kraujo pėdsakų persislinkimą | Iš pirminių pėdsakų išeina siauros juostelės, pėdsako kryptis centruota į priekį                                                  |

Stuartas ir kt. (2005) kraujo pėdsakus pagal jų susidarymo mechanizmą skirsto taip<sup>7</sup>:

**Kraujo lašų pėdsakai.** Kaupiantis kraujui ant paviršiaus, jis pradžioje yra sulaikomas ant jo kraujo paviršiaus įtempimo jėgos. Toliau, susikaupus ant jo tam tikram kiekiui, veikiant gravitacijai kraujo paviršiaus įtempimo jėga pradeda nebesulaikyti kraujo ant paviršiaus ir jis pradeda tysti. Pradėjus tysti kraujui, nuolat veikiant žemės traukos jėgai, pradeda formotis kraujo lašas, kuris iš pradžių yra truputį pailgas. Bėgant laikui, nuolat veikiamas gravitacijos (Žemės traukos jėgos), besiformuojantis kraujo lašas vis labiau tysta, o pradėjusios jį veikti oro pasipriešinimo jėgos pradeda keisti jo formą. Praėjus tam tikram laiko tarpui, susiformavęs kraujo lašas atitrūksta nuo kraujo, esančio ant paviršiaus. Kraujo lašai susidaro esant sulėtintam arba lašeliniam kraujavimui.

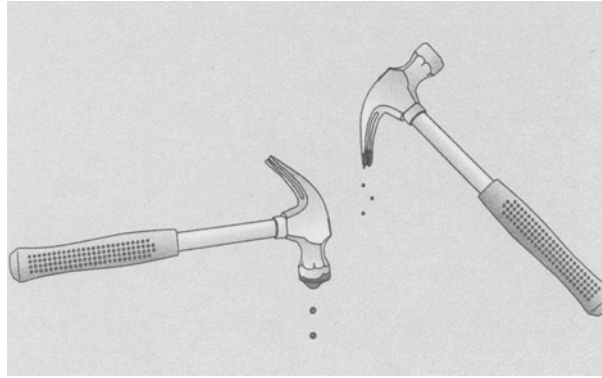
Kraujo lašui laisvai krintant iš viršaus į apačią ant horizontalaus kieto paviršiaus, jis palieka ant jo tam tikros formos kraujo pėdsaką, priklausančią nuo kokio dydžio paviršiaus ploto atsiskyrė kraujo lašas (arba jo dydžio) ir jo kritimo aukščio. Kraujo pėdsako ant horizontalaus paviršiaus formos priklausomybė nuo kraujo lašo kritimo aukščio pateikiama 2 paveiksle.



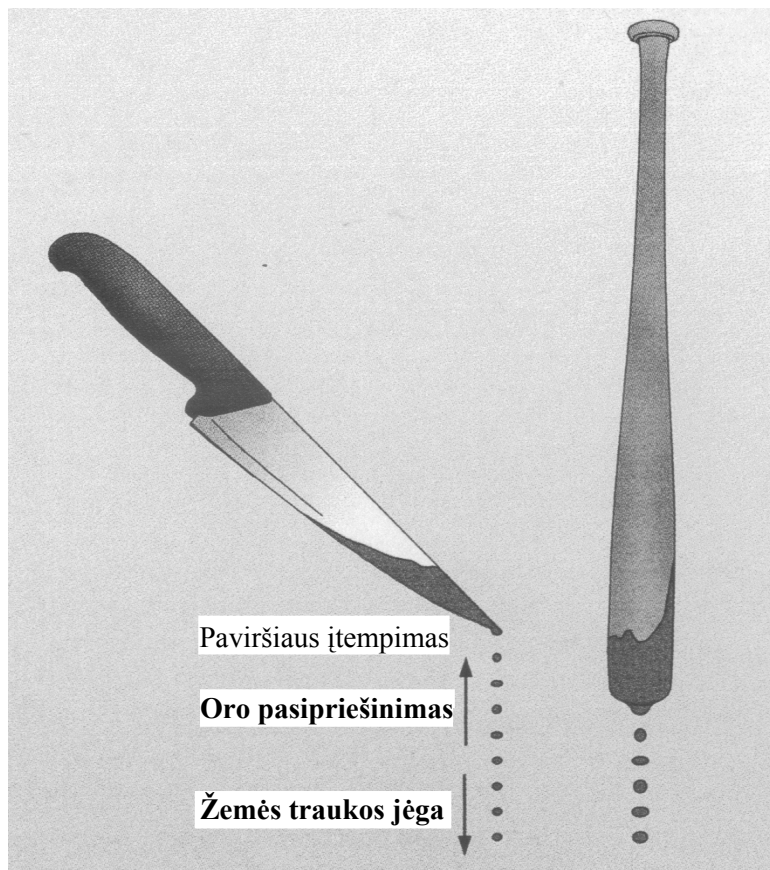
**2 pav. Kraujo pėdsako ant horizontalaus paviršiaus formos priklausomybė nuo kraujo lašo kritimo aukščio (Крылов И. Ф., 1998)**

Kraujo lašo dydis priklauso nuo kokio dydžio paviršiaus ploto jis atsiskyrė (peilio ašmenų, plaktuko, kūjo ar beisbolo lazdos ir t.t.). Skirtingų dydžių kraujo lašų susiformavimas priklausomai nuo įvairių daiktų paviršiaus ploto, nuo kurio galėjo atsiskirti kraujo lašas, pateikiamas 3 paveiksle.

<sup>7</sup> Stuart H. Et al. (2005). Principles of bloodstain pattern analysis: theory and practice. P. 23.



(a)



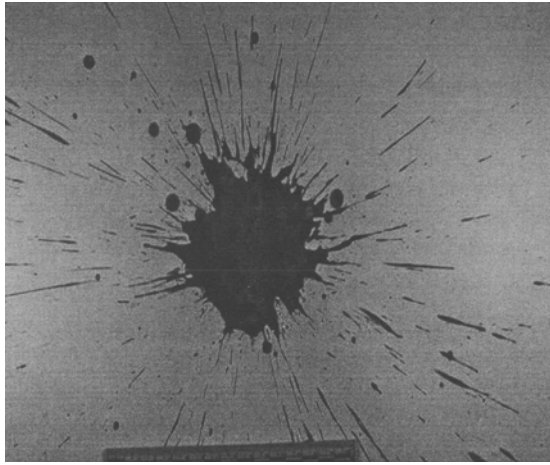
(b)

(a) – kraujo lašo dydžio priklausomybė nuo skirtingos plaktuko plokštumos ploto;

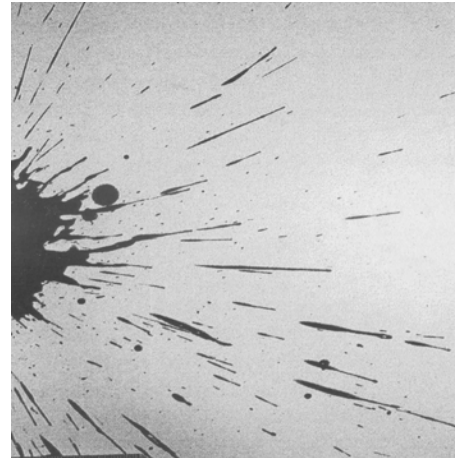
(b) – kraujo lašą veikiančios jėgos, jo dydžio priklausomybė nuo jo atsiskirimo plokštumos ploto.

**3 pav. Skirtingų dydžių kraujo lašų susiformavimas priklausomai nuo įvairių daiktų paviršiaus ploto, nuo kurio galėjo atsiskirti kraujo lašas (Stuart H. James et al., 2005)**

Iš 3 paveikslo matome, kad kraujo lašui krentant iš aukščio, kuris yra iki vieno metro, susidaro apvalios formos, aiškiai atribotais kraštais kraujo dėmės. Didėjant kraujo lašo kritimo aukščiui, dėmių kraštai darosi dantyti, nelygūs, pradeda atsiskirti spindulių formos atvašos. Krentant kraujo lašams iš didelio aukščio, pagrindinės (pirminės) kraujo dėmės netenka apvalios ar ovalo formos ir apie jas su dantytais ir nelygiais kraštais, su spindulių formos atvašomis, kraujui išsitaškant į šalis, nuo pirminės dėmės atsiskiria mažesni kraujo lašai, kurie sudaro gerokai mažesnes antrines dėmeles. Kuo didesnis kritimo aukštis, tuo didesnę plotą apie pagrindinę dėmę apima antrinės dėmelės.<sup>8</sup> Kraujo lašo pėdsako pavyzdys, kraujo lašui laisvai krintant ant lygaus kartoninio paviršiaus iš 200 cm aukščio, pateikiamas 4 paveiksle.



(a)



(b)

(a) – kraujo pėdsako bendras vaizdas;

(b) – apie pirminę kraujo dėmę susiformavusių antrinių kraujo dėmių ir purslų dalinis vaizdas.

**4 pav. Kraujo lašo pėdsako pavyzdys, kraujo lašui laisvai krintant ant lygaus kartoninio paviršiaus iš 200 cm aukščio (Stuart H. James et al., 2005)**

Kraujo lašo paliekamo pėdsako savybės ir diametras, priklausomai nuo kritimo aukščio, pateikiamos 3 lentelėje.

<sup>8</sup> Крылов И. Ф. (1998). Криминалистическое учение о следах. С. 166.

**3 lentelė. Kraujo lašo paliekamo pėdsako savybės ir diametras, priklausomai nuo kritimo aukščio (Абрамов С. С. et al., 2000, c. 197)**

| <b>Kraujo lašo pėdsakas</b>                                      | <b>Kritimo aukštis</b> |
|------------------------------------------------------------------|------------------------|
| Diametras iki 10 mm, lygūs pėdsako kraštai                       | Mažesnis negu 15 cm    |
| Diametras nuo 10 iki 15 mm, dantyti pėdsako kraštai              | Nuo 10 iki 50 cm       |
| Diametras nuo 15 iki 18 mm, šalia pėdsako yra pūslų              | Nuo 40 iki 200 cm      |
| Diametras daugiau kaip 18 mm, šalia pėdsako pūslų gali ir nebūti | Daugiau kaip 150 cm    |

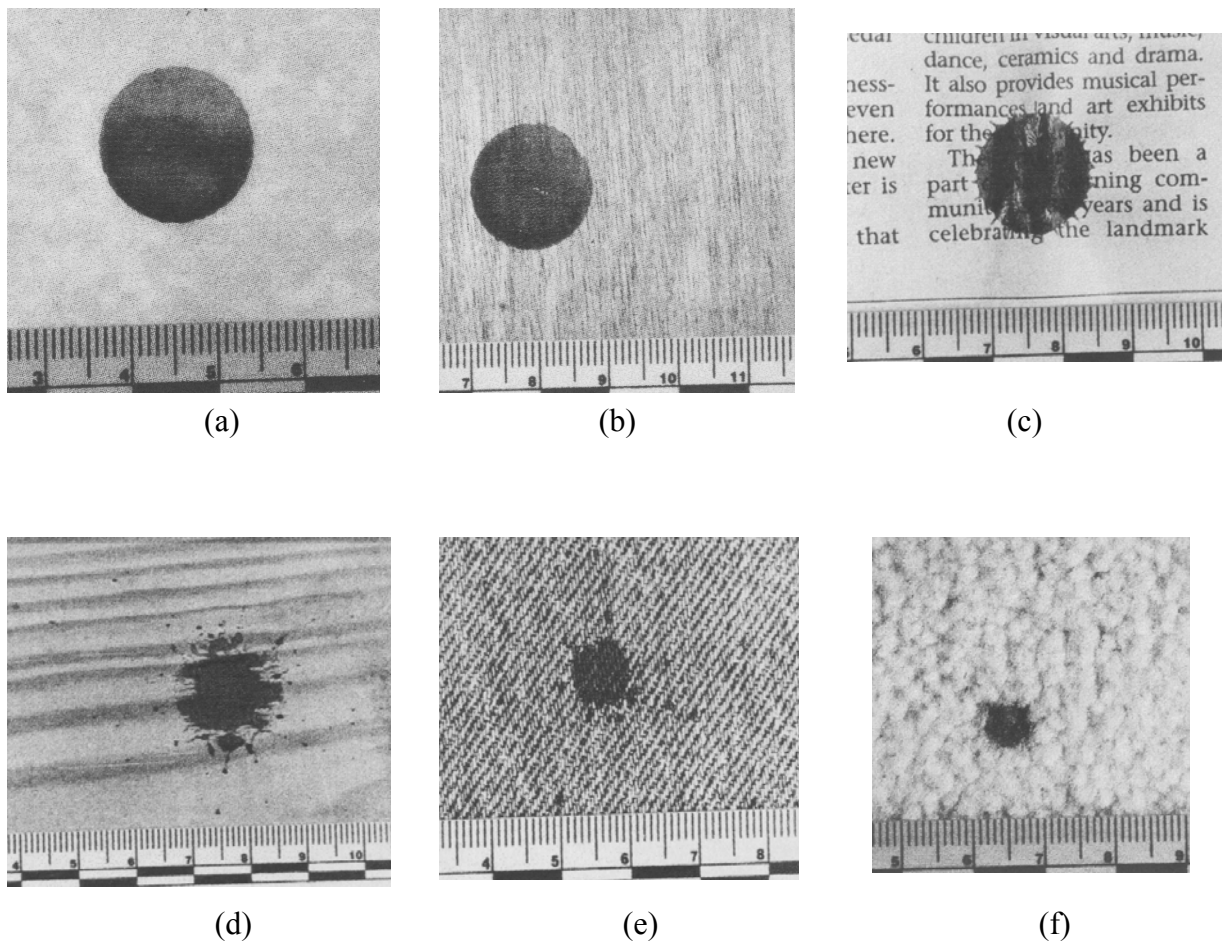
Kraujo lašo dydžių įvairovė, priklausomai nuo kokio sukruvinto daikto paviršiaus ploto jis atsiskyrė, ir jo paliekamų pėdsakų diametrai, esant tam pačiam kritimo aukščiui, pateikiama 4 lentelėje.

**4 lentelė. Kraujo lašo dydžių įvairovė, priklausomai nuo kokio sukruvinto daikto paviršiaus ploto jis atsiskyrė ir jo paliekamų pėdsakų diametrai, esant tam pačiam kritimo aukščiui (Stuart H. James et al., 2005, p. 92)**

| <b>Daiktas (objektas)</b>      | <b>Dydis ir padėtis</b>                      | <b>Dėmės diametras (mm)</b> |
|--------------------------------|----------------------------------------------|-----------------------------|
| Stiklinis vamzdelis            | 1,3 mm diametro, vertikali padėtis           | 14,5                        |
| Stiklinis vamzdelis            | 4,0 mm diametro, vertikali padėtis           | 24,8                        |
| Mėsos, žuvies peilis           | 12,5 cm ilgio, 1,3 cm pločio geležtė         | 15,8                        |
| Peilis                         | 15,3 cm ilgio, 2,6 cm pločio geležtė         | 17,7                        |
| Atsuktukas                     | Phillips # 2, 6 mm diametro                  | 17,5                        |
| Puslankio formos veržliaraktis | 30 cm ilgio (lašas iš fiksuoto žiočių pusės) | 23,1                        |
| Plaktuko galva                 | 2,6 cm diametro galva, horizontali padėtis   | 26,9                        |
| Plaktuko nagas                 | Nago plotis 1,3 cm, horizontali padėtis      | 25,0                        |
| Medvilninio audeklo skiautė    | Vertikali padėtis                            | 21,0                        |
| Smilius                        | Vertikali padėtis                            | 19,6                        |
| Nykštys                        | Vertikali padėtis                            | 21,1                        |

Mažo, 7 mm skersmens, kraujo dėmės susiformuoja kraujo lašui krentant nuo mažojo chirurginio skalpelio iš 5 cm aukščio. Didžiausia, 3 cm skersmens, kraujo dėmė susiformuoja krentant kraujo lašui nuo delno iš 3 m aukščio.

Kraujo lašo pėdsako dydis ir forma dar priklauso ir nuo paviršiaus, ant kurio nukrenta kraujo lašas, savybių. Paviršiaus, ant kurio laisvai nukrenta kraujo lašas, faktūros poveikis kraujo lašo pėdsako charakteristikoms, kraujo lašui krentant iš 3 pėdų (91 cm) aukščio, pateikiamas 5 paveiksle.

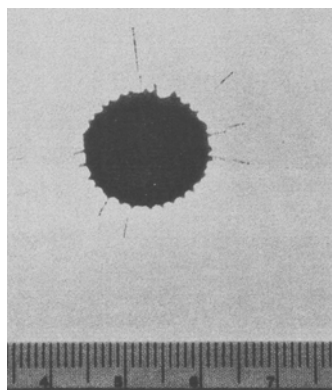


- (a) – marmurinis paviršius; (b) – faneruotas paviršius; (c) – laikraščio paviršius;  
 (d) – bet koks labai banguotas paviršius; (e) – medvilninio audeklo paviršius;  
 (f) – purus (vilnonis) paviršius.

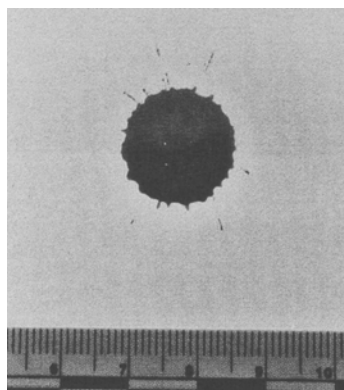
**5 pav. Paviršius, ant kurio laisvai nukrenta kraujo lašas, faktūros poveikis kraujo lašo pėdsako charakteristikoms, kraujo lašui krentant iš 3 pėdų (91 cm) aukščio (Stuart H. James et al., 2005)**

Jeigu kraujo lašai krinta ant nuožulnios plokštumos, kraujo dėmės įgyja ovalo formą: kuo smailėsnis lašo trajektorijos ir plokštumos sudaromas kampas, tuo ilgesnė kraujo dėmės ovalo išilginė ašis (ovalas „išsitempia“ lašo kritimo kryptimi).

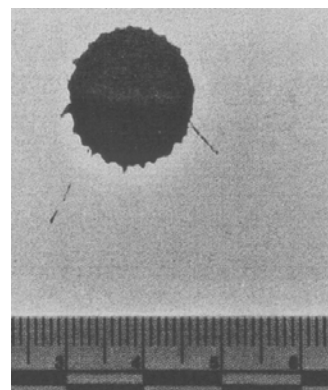
Kraujo lašo kritimo kampo sumažėjimo įtaka kraujo pėdsako pailgėjimo didėjimui, jam krintant ant lygaus kartoninio paviršiaus, pateikiama 6 paveiksle.



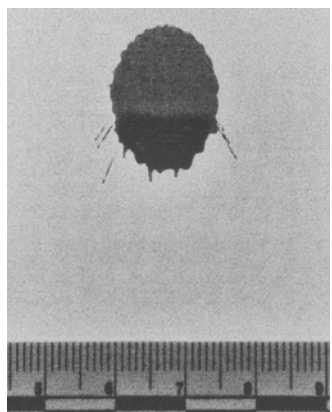
(a)



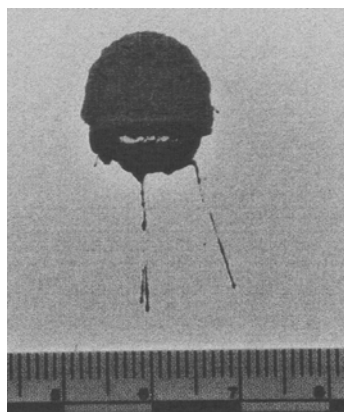
(b)



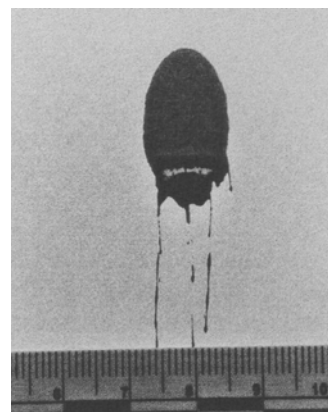
(c)



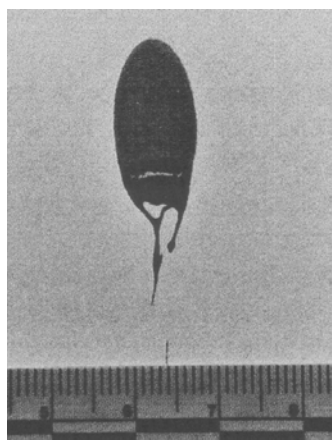
(d)



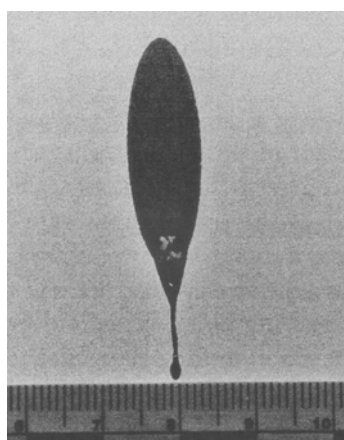
(e)



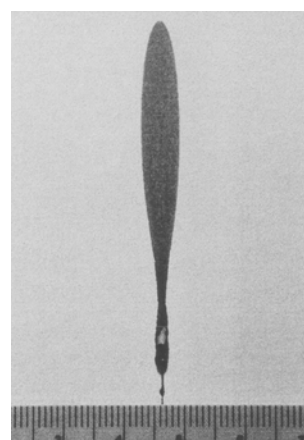
(f)



(g)



(h)



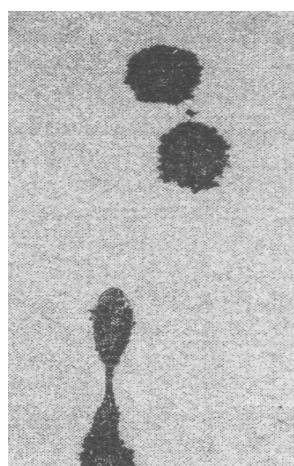
(i)

a) 90°; b) 80°; c) 70°; d) 60°; e) 50°; f) 40°; g) 30°; h) 20°; i) 10°.

**6 pav. Kraujo lašo kritimo kampo sumažėjimo įtaka kraujo pėdsako pailgėjimo didėjimui, jam krintant ant lygaus kartoninio paviršiaus (Stuart H. James et al., 2005)**

Iš 6 paveikslo matome, kad kraujo lašui laisvai krintant ant plokštumos su nuolydžiu, dantytumas su spindulio formos atvašomis susidaro ne apie visą kraujo dėmę, o tik apatinėje jos dalyje, t. y. toje vietoje, kuri nukreipta į nuolydžio pusę. Iš tos pačios pusės pastebima ir intensyvesnė kraujo dėmės spalva.

Ant nuožulnios plokštumos laisvai krintančio kraujo lašo pėdsako forma priklauso ne tik nuo nuolydžio kampo, bet ir nuo paviršiaus, ant kurio nukrenta kraujo lašas, savybių. Paviršiaus, ant kurio nukrinta kraujo lašas, savybių įtaka tekančio žemyn kraujo lašo pėdsako formai pateikiama 7 paveiksle.



(a)

(a) – sugeriantis paviršius;



(b)

(b) – nesugeriantis paviršius

**7 pav. Paviršiaus, ant kurio nukrinta kraujo lašas, savybių įtaka tekančio žemyn kraujo lašo pėdsako formai (Абпатов С. С. et al., 2000)**

Pažymėtina, kad laisvai krintančių kraujo lašų pėdsakus galima atpažinti ir tada, kai jie randami ne vienodo tipo elementų, kurių daugumos diametrai sutampa, grupėje. Tačiau šis panašių pavienių kraujo pėdsakų diferencijavimas galimas tik pagal papildomą požymį – esantį maksimalų kraujo dėmės kraštų dantytumą. Kai nėra šio papildomo požymio, sudaromas pagrindas toliau tęsti pavienių kraujo lašų pėdsakų susidarymo mechanizmo tyrimą ir kraujo dėmes vadinti tik dėmėmis, o ne kraujo lašų pėdsakais.

***Kraujo purslų pėdsakai.*** Kraujo lašo, kuris atitrūksta nuo kraujo susikaupimo vietos ir pradeda kristi, pradinis kritimo greitis yra lygus nuliui, o skriejimo į priekį greitis neviršija pėsčiojo

judėjimo greičio. Jeigu kraują veikia ne tik kraujo masė ir gravitacija, bet dar kokios nors kitos jėgos, kurios suteikia papildomą kinetinę energiją, tai skystis suskyla ir pradeda greitai judėti su dideliu pradiniu greičiu. Šio reiškinio pasekoje susidaro purslai. Kraujo purslai susidaro trykštant stipriai kraujo srovei, kuri dažniausiai susidaro kraujui tekant iš arterinių kraujo indų. Šiuo atveju kraujo lašus (purslus) veikia ne tik gravitacija, bet ir papildoma kinetinė energija, kurią suteikia kraujui širdies raumuo.<sup>9</sup> Kraujo purslai dažniausiai išsidėsto ribotame paviršiaus plote. Šis plotas gali būti tiesios juostos, lanko arba kūgio formos, gali priminti taškinį skirtingų dydžių vėduoklės forma išdėstytą darinį, kuriame mažiausi taškai yra mikroskopinio dydžio. Net tuo pačiu momentu susiformavę (grupėje) kraujo purslai, visada turi skirtingus išmatavimus, nes jie atsiskiria nuo skirtingų paviršiaus dalių ir patiria skirtingą oro pasipriešinimą centre bei periferijose, o kai kurie iš jų dar kartą po jų susidarymo skrisdami susiskaido.<sup>10</sup>

Kraujo purslų dėmės – susiformuoja kraujo purslams smailiu kampu krentant ant paviršiaus. Atskirų kraujo purslų dėmių, taip pat kaip ir kraujo dėmių, forma priklauso nuo kraujo purslų kritimo kampo su paviršiumi ant kurio jis nukrenta ir suteikia daugiausia informacijos apie įvykio aplinkybes. Jeigu pavieniai kraujo purslai susiformuoja statmenai kraujo kritimo kryptčiai, tai jų kraujo dėmės pėdsakas bus apvalios formos kraujo dėmė arba kraujo dėmė su spindulių formos atvašomis į periferiją nuo jos. Apvali pavienio kraujo pėdsako forma nurodo, kad kraujo lašas, veikiamas nedidelės jėgos, atsimušė į paviršių, o kraujo dėmė su spindulių formos atvašomis į periferiją nurodo, kad buvo didesnės jėgos smūgis. Kraujo purslų pėdsakams susiliečiant su paviršiumi, esant nedideliu nuolydžio kampui, susiformuoja ovalo formos pėdsakas, o kraujo purslams krintant ant paviršiaus smailiu kampu – šauktuko ženklo formą. Šį ženklą primenančių kraujo purslų pagrindinė dalis ir jo elementas „taškas“ visada nukreipti į priekį nuo sukruvinto paviršiaus judėjimo kryptimi. Kuo aštresnis kraujo purslų ir paviršiaus kritimo kampas, tuo daugiau purslų pėdsakai ištyse.<sup>11</sup>

Priklausomai nuo kraujo spaudimo pažeistame kraujo inde, kraujo purslai gali nuskristi pakankamai didelį nuotolį. Pavyzdžiui, nuotolis kraujui trykštant (fontanuojant) iš stambių arterijų siekia 120 cm., o pažeidus miego ar poraktikaulinę arteriją, gali siekti iki 200 cm. Teškiant kokį nors

<sup>9</sup> Kurapka E. et al. (1998). Kriminalistikos technikos pagrindai. P. 134; Абрамов С. С. et al. (2000) Медико-криминалистическая идентификация: Настольная книга судебно-медицинского эксперта. С. 197.

<sup>10</sup> Абрамов С. С. et al. (2000). Медико-криминалистическая идентификация: Настольная книга судебно-медицинского эксперта. С. 197.

<sup>11</sup> Крылов И. Ф. (1998). Криминалистическое учение о следах. С. 167.

daiktą į kraujo klaną, smūgiuojant per sukruvintą paviršių, pavyzdžiui pakartotinai smūgiuojant per suknežintą kaukolę ar energingai mosuojant sukruvintu daiktu, kraujo purslai gali nuskristi taip pat pakankamai didelius nuotolius. Pavyzdžiui, nuo smūgių į sukruvintą paviršių šis nuotolis siekia 200 cm., o energingai mosuojant sukruvintu strypu – iki 300 cm.<sup>12</sup>

Pažymėtina, kad skiriasi kraujo purslų pėdsakai, smūgiuojant per kraujo klaną ir užminant ant jo. Taip pat kai kurių skirtumų turi kraujo purslų pėdsakai, kurie susidaro energingai mosuojant sukruvinta ranka ir energingai mosuojant sukruvintu daiktu, ypač tada, kai jis turi ribotą paviršių.

Smulkiausi (dulkių pavidalo) kraujo purslų pėdsakai nurodo tai, kad per sukruvintą paviršių buvo smūgiuota arti nuo šio pėdsako. Smulkių kraujo lašelių pavidalo pėdsakai – purslai, susidarę nuo smūgio į kraujuotą paviršių, pateikiami 8 paveiksle. Be to išdžiūvę kraujo latakų žvyneliai gali imituoti kraujo purslų grandinėle, susidariusią nuo energingo mosikavimo. Taip pat galimas kraujo purslų perėjimas nuo sienos ant prie sienos prisiglaudusio žmogaus drabužių.

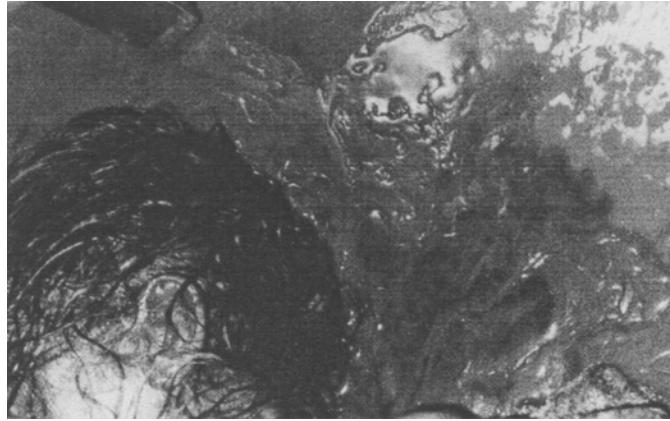


**8 pav. Smulkių kraujo lašelių pavidalo pėdsakai – purslai, susidarę nuo smūgio į kraujuotą paviršių (Абрамов С. С. et al., 2000)**

Kraujo purslų dėmės susidaro arterinio kraujoplūdžio metu, žaizdų padarymo momentu, taip pat sužeistam žmogui judant. Todėl kraujo pėdsakų formos ir jų išsidėstymo tyrimas leidžia nustatyti sužeidimų eiliškumą, o taip pat vietą, kurioje jie buvo padaryti. Tačiau tam, kad nesuklysti darant išvadas, būtina ištirti kaip galima daugiau kraujo purslų pėdsakų.

<sup>12</sup> Крылов И. Ф. (1998) Криминалистическое учение о следах. Р. 167; Абрамов С. С. et al. (2000) Настольная книга судебно-медицинского эксперта. С. 198.

**Kraujo klanai.** Kraujo klanai susiformuoja kraujo lašams patenkant ant nesugeriančio paviršiaus, kuris yra horizontalus arba turi neženklių nuolydžio kampą. Pagal kraujo klanus galima spręsti apie gausų kraujavimą iš stambių ir vidutinių kraujo indų, širdies ertmių arba ilgalaikį kraujavimą iš smulkesnių kraujagyslių. Todėl kraujo klanų dydį ir formą lemia ne tik išsiliejusio kraujo kiekis, bet ir plokštumos, ant kurio jie susiformuoja, paviršiaus savybės.<sup>13</sup> Kraujo klando, susiformavusio apie aukos galvą tiesiogiai ją sužalojus, bendras vaizdas pateikiamas 9 paveiksle.



**9 pav. Kraujo klando, susiformavusio apie aukos galvą ją sužalojus, bendras vaizdas (Stuart H. James et al., 2005)**

Ypač dideli kraujo klanai susiformuoja įvykio vietose, kuriose betarpiškai yra padaromos stipriai kraujuojančios žaizdos, tačiau tai neatmeta galimybės jiems susiformuoti ir po nukentėjusiojo pernešimo į kitą vietą. Apžiūrint ir aprašant kraujo klanus, atkreiptinas dėmesys į jų kraštus ir juos supančius paviršius. Aiškūs kraujo klanų kraštai be purslų už jų ribų charakteringi palaipsniniam kraujavimui ir kraujo sutekėjimui. Tai būdinga atvejams kai nukentėjęs guli ir kraujas srūva iš žaizdos, kraujo lašams krentant į kraujo klaną iš labai nedidelio aukščio.<sup>14</sup> Kai kraujo klanas susiformuoja susilieję kraujo lašams, kurie krenta iš tam tikro aukščio, esant vertikaliai (arba su nežymiu pasvyrimo kampu) nukentėjusiojo padėčiai, pagal kraujo klando perimetrą (arba iš vienos jo pusės) pastebima daugybė atskirų ir vietomis susiliejęs kraujo lašų.<sup>15</sup> Kraujo klando, susiformavusio susilieję kraujo lašams, kurie krenta iš tam tikro aukščio, esant vertikaliai (arba su nežymiu

<sup>13</sup> Kurapka E. et al. (1998). Kriminalistikos technikos pagrindai. P. 13.

<sup>14</sup> Крылов И. Ф. (1999). Следы на месте преступления. С. 119.

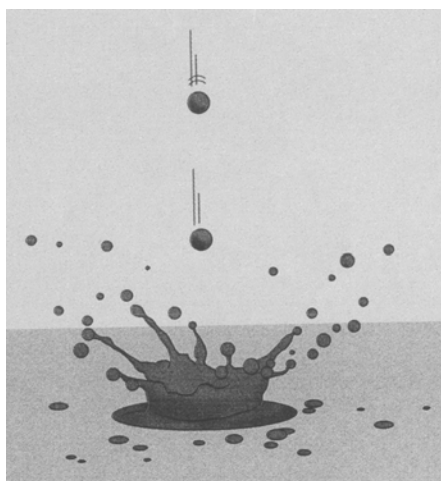
<sup>15</sup> Абрамов С. С. et al. (2000) Медико-криминалистическая идентификация: Настольная книга судебно-медицинского эксперта. С. 192.

pasvyrimo kampu) nukentėjusiojo padėčiai, bendras vaizdas pateikiamas 10 paveiksle.



**10 pav. Kraujo klano, susiformavusio susiliejančiam kraujo lašams, kurie krenta iš tam tikro aukščio, esant vertikalčiai (arba su nežymiu pasvyrimo kampu) nukentėjusiojo padėčiai, bendras vaizdas (Крылов И. Ф., 1999)**

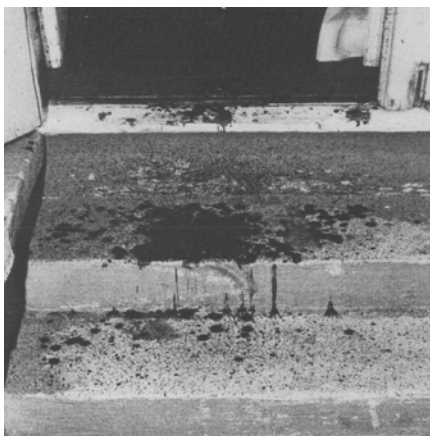
Spindulių formos atvašos kraujo klano pėdsako kraštuose, daug purslų už kraujo klano ribų nurodo tai, kad buvo jo taškymas. Tai būna tada, kai kraujavimo šaltinis yra tam tikrame aukštyje arba kai suduodamas smūgis per jau susiformavusį kraujo klaną.<sup>16</sup> Kraujo klano pėdsako su kraujo purslais jo periferijoje, kraujo lašams krintant iš tam tikro aukščio, esant vertikalčiai (arba su nežymiu pasvyrimo kampu) nukentėjusiojo padėčiai, susidarymo principinė schema pateikiama 11 paveiksle.



**11 pav. Kraujo klano pėdsako su kraujo purslais jo periferijoje, kraujo lašams krintant iš tam tikro aukščio, esant vertikalčiai (arba su nežymiu pasvyrimo kampu) nukentėjusiojo padėčiai, susidarymo principinė schema (Stuart H. James et al., 2005)**

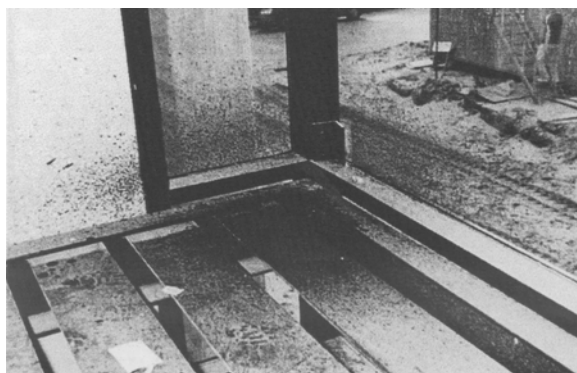
<sup>16</sup> Абрамов С. С. et al. (2000) Медико-криминалистическая идентификация: Настольная книга судебно-медицинского эксперта. С. 192.

Po smūgio į kraujo klaną, susidaro vėduoklės forma išdėstytas išsišakojančių kraujo lašų ir pusrų grupavimas.<sup>17</sup> Jeigu paviršius, ant kurio kaupiasi kraujo klanas, yra pasviręs, tai kraujo klando kraštas pasvyrimo kryptimi bus platesnis.<sup>18</sup> Kraujo klando, susiformavusio aukai stovint ant įėjimo į patalpą laiptų, prieš tai patyrus sužalojimus patalpos viduje, bendras vaizdas pateikiamas 12 paveiksle.



**12 pav. Kraujo klando, susiformavusio aukai stovint ant įėjimo į patalpą laiptų, prieš tai patyrus sužalojimus patalpos viduje, bendras vaizdas (Stuart H. James et al., 2005)**

Kraujo klando, susiformavusio krentant kraujo lašams ir purslams ant horizontalių ir vertikalų plokštumų paviršių plotų, aukai esant virš šių paviršių, bendras vaizdas pateikiamas 13 paveiksle.



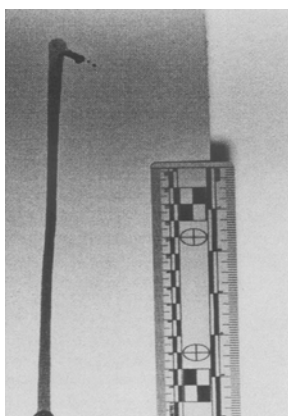
**13 pav. Kraujo klando, susiformavusio kraujo lašams ir purslams krintant ant horizontalių ir vertikalų plokštumų paviršių plotų, aukai esant virš šių paviršių, bendras vaizdas (Stuart H. James et al., 2005)**

<sup>17</sup> Абрамов С. С. et al. (2000). Медико-криминалистическая идентификация: Настольная книга судебно-медицинского эксперта. С. 192.

<sup>18</sup> Крылов И. Ф. (1998). Криминалистическое учение о следах. С. 165.

Išmatavus visą kraujo klano pėdsako perimetrą, įvertinant atskirus kraujo lašus ir nustačius kraujo pusrų išsitaškymo ribas bei jų sukrešėjimo laipsnį, taip pat kraujo klano krešulio ir serumo sluoksnį, galima nustatyti kraujo kiekį esantį klane. Žinoma, kad kraujo sausos medžiagos 211 g likutis atitinka 1 litrą kraujo.<sup>19</sup>

***Kraujo nutekėjimai.*** Šie pėdsakai susidaro patenkant kraujui ant vertikalinių ir pasvirusių paviršių. Nutekėjimas paprastai vyksta tiese, kurioje vis mažėja tekančio kraujo lašo masė iki tokios masės, kad kraujas nustoja tekėti. Nutekėjimo pėdsako pabaigoje susidaro išplatėjantis gale pėdsakas.<sup>20</sup> Kraujo nutekėjimo pėdsakas su išplatėjimu gale pateikiamas 14 paveiksle.



**14 pav. Kraujo nutekėjimo pėdsakas su išplatėjimu gale (Stuart H. James et al., 2005)**

Ant lygių paviršių nutekėjimai tiesūs (žiūrėti 14 paveikslą), o nutekėjimai nelygiu paviršiumi – vingiuoti. Kraujo nutekėjimas nelygiu paviršiumi pateikiamas 15 paveiksle.



**15 pav. Kraujo nutekėjimas nelygiu paviršiumi (Абрамов С. С. et al., 2000)**

<sup>19</sup> Абрамов С. С. et al. (2000). Медико-криминалистическая идентификация: Настольная книга судебно-медицинского эксперта. С. 195.

<sup>20</sup> Stuart H. James et al. (2005). Principles of bloodstain pattern analysis: theory and practice. P. 142.

Kai vertikaloji kraujo lašo ašis keičia savo pasvyrimo kampą iki kraujo lašo tekančio paviršiumi krešėjimo pradžios, tai pastebimi nutekėjimo krypties pasikeitimai, nukrypstant nuo vertikalios ašies. Pakartotinis kraujo patekimas iki ir po krypties pakeitimo vertikalios ašies atžvilgiu sukelia susikertančių arba išsiskiriančių į skirtingas puses nutekėjimų susidarymą. Nukrypstančių nuo vertikalios ašies ir susikertančių nutekėjimų ant nelygaus rūšio patalpos betoninės sienos paviršiaus bendras vaizdas pateikiamas 16 paveiksle. Kraujo nutekėjimai ant nukentėjusiojo kūno ir drabužių suteikia galimybę nustatyti jų pirminę padėtį, tik prasidėjus išoriniam kraujavimui.<sup>21</sup>



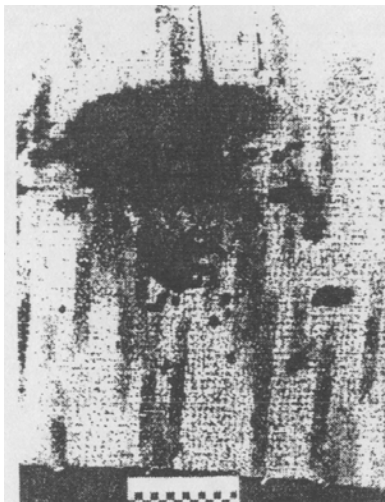
**16 pav. Nukrypstančių nuo vertikalios ašies ir susikertančių nutekėjimų ant nelygaus rūšio patalpos betoninės sienos paviršiaus bendras vaizdas (Абрамов С. С. et al., 2000)**

***Susigėrusio kraujo dėmės*** – kraujo dėmės ant tekstilės ir kitų poringų medžiagų susidarančios kraujui susigeriant į šias. Kraujo susigėrimas gali plisti visomis kryptimis, tame tarpe ir iš apačios į viršų. Labai vertingą informaciją suteikia susigėrimai, aptinkami daugiasluoksniuose tekstilės objektuose: pagal jų išsidėstymą krešulių atžvilgiu, skirtingų sluoksnių įmirkimo laipsnio dažnai pavyksta nustatyti kraujo patekimo kryptį (pateko kraujas ant rūbų ar patalynės iš išorės ar iš paviršiaus apačios, tokiu būdu tiksliai atkuriama pirminė sluoksnių vieta, raukšlių ir susegimų būklė, kas dažnai įgalina nustatyti tikslią nukentėjusiojo drabužių padėtį, o kartais ir nukentėjusiojo pozą sužalojimo metu.<sup>22</sup> Sofos atlošo apmušalas su kraujo nutekėjimais bei susigėrusio kraujo dėmėmis per

<sup>21</sup> Абрамов С. С. et al. (2000). Медико-криминалистическая идентификация: Настольная книга судебно-медицинского эксперта. С. 196.

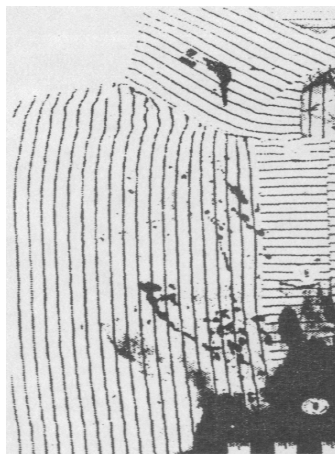
<sup>22</sup> Ten pat. P. 197.

kraujo susikaupimo perimetrą, nurodantis, kad įmirkimas susidarė nuo nejudamo kraujavimo šaltinio, kraujo lašams atitrūkstant nuo jo iš nedidelio aukščio, pateikiamas 17 paveiksle.



**17 pav. Sofos atlošo apmušalas su kraujo nutekėjimais bei susigėrusio kraujo dėmėmis per kraujo susikaupimo perimetrą (Абрамов С. С. et al., 2000)**

Susigėrusio kraujo dėmė ant baltinių po šautinės žaizdos pateikiama 18 paveiksle.



**18 pav. Susigėrusio kraujo dėmė ant baltinių po šautinės žaizdos (Абрамов С. С. et al., 2000)**

*Kraujo prasisunkimas* susidaro patenkant skystam kraujui į plyšį tarp dviejų arti vienas kito esančių paviršių, į kuriuos kraujas patenka veikiamas paviršiaus įtempimo jėgos. Kraujo judėjimas ir jo išsidėstymas plyšyje gali vykti bet kuria kryptimi, taip pat ir iš apačios į viršų. Prasisunkimų

reikia ieškoti drabužių ir avalynės klostėse bei siūlėse; baldų, grindų plyšiuose; po apvadais. Įmynus avalyne į kraujo klaną, prasisunkimas plinta vidpadžio, įklijavimo ir pado kryptimi. Jį galima aptikti atskiriant šias avalynės detales. Jeigu nusikaltimo padarymo metu du daiktai buvo susilietę, o po to (po patekusio tarp jų kraujo išdžiuvimo) buvo atskirti ir buvo laikomi atskirai, tai prasisunkimo forma ant kiekvieno iš jų lieka ta pati.

**Atspaudai.** Nuo sukruvintų rankų, kojų, nusikaltimo įrankių, jiems susilietus su įvairiais daiktų paviršiais, atsiranda atspaudai. Tokie atspaudai gali išlaikyti sukruvinto daikto ar kūno dalies kontaktuojančio paviršiaus formą ir individualiuosius požymius. Todėl juos galima panaudoti sukruvintiems daiktams ar kūno dalims, palikusiems pėdsakus, identifikuoti (pvz. avalynės, plaštakų, pėdų ir kt.). Dažniausiai geri atspaudai susiformuoja tiesiogiai susilietus paviršiams.

**Kraujo pėdsakai tepiniai.** Jie susidaro krauju ištepęs plaštakas, nusikaltimo įrankius nuvalant į rankšluosčius, popierių ar kt. Jų dydis ir forma labai įvairūs. Kartais iš šių pėdsakų galima apytiksliai spręsti apie jų atsiradimo šaltinį.<sup>23</sup>

## 1.2. Kraujo pėdsakų tyrimai ir ekspertizės

Tirdami kraujo pėdsakus ekspertai nustato jų priklausomybę, pobūdį, susidarymo mechanizmą, eiliškumą ir kitas reikšmingas bylai tirti aplinkybes. Šie tyrimai gali apjungti biologinę ir trasologinę ekspertizes. Kraujo pėdsakų ekspertizės uždavinys – iš kraujo pėdsakų (dėmių) įvykio vietoje, ant sužalojimo įrankio, ant nukentėjusiojo ir įtariamojo drabužių nustatyti pėdsakų pobūdį, susidarymo būdą bei spręsti jų identifikacijos klausimą.

Apie kraujo pėdsakų susidarymo būdą sprendžiama iš jų morfologijos, o turint duomenų apie kraujo pėdsakų topografiją įvykio vietoje – apie tarpusavio išsidėstymą, intensyvumą. Žinant kraujavimo šaltinį, biologinio kraujo tyrimo duomenis, bylos aplinkybes, sprendžiama apie konkrečius nusikaltimo įvykius.

Ekspertams gali būti pateikiami šie klausimai: 1. Koks kraujo pėdsakų (dėmių) susidarymo ant tirti pateikto objekto būdas?; 2. Koks daiktas paliko kraujo pėdsaką ant tirti pateikto objekto?; 3. Ar sužalojimai nukentėjusiajam padaryti jam esant toje pačioje vietoje?; 4. Kokiu keliu judėjo

---

<sup>23</sup> Абрамов С. С. et al. (2000). Медико-криминалистическая идентификация: Настольная книга судебно-медицинского эксперта. С. 197 – 198. Курпка Е. et al. (1998). Kriminalistikos technikos pagrindai. P. 135.

nukentėjusysis po sužalojimų?; 5. Ar iš vienos vietos į kitą nukentėjusysis judėjo pats, ar buvo perneštas, pervilkta? 6. Kokioje padėtyje buvo nukentėjusysis, padarant sužalojimus?; 7. Ar buvo keičiama lavono padėtis po mirties?

Šeštasis ir septintasis klausimai sprendžiami atliekant lavono teismo medicinos ekspertizę.

Sprendžiant identifikacinį klausimą, skiriama kraujo pėdsakų biologinė ekspertizė, kuri apjungia serologinę, DNR ir citologinę ekspertizes.

*Serologinės kraujo pėdsakų ekspertizės metu atliekamas:* 1) kraujo nustatymas (ar tikrai tai yra kraujo pėdsakai, ar tik medžiagos panašios į kraują pėdsakai); 2) kraujo rūšinė priklausomybės nustatymas (ar tai yra žmogaus ar gyvūno kraujas); 3) kraujo grupinės priklausomybės nustatymas (kokiai kraujo grupei priskiriamas šis kraujas).

*Kraujo pėdsakų DNR ekspertizės metu nustatomas kraujo tapatumas* (tiriamą objektą DNR struktūros sutapimas su konkrečių asmenų DNR struktūromis ir tiriamo objekto priklausomybė identifikuojamam asmeniui).

*Kraujo pėdsakų citologinės ekspertizės metu nustatoma:* 1) regioninė kraujo ląstelių priklausomybė; 2) lytinė kraujo ląstelių priklausomybė.

Jeigu skiriama kraujo pėdsakų biologinė ekspertizė ir numatoma skirti kraujo pėdsakų trasologinę ekspertizę, pirmiausia galimus kraujo pėdsakus, ypač negausius ir smulkius, turi apžiūrėti trasologas, nes atliekant biologinę ekspertizę jie gali būti sugadinti.

*Kraujo pėdsakų trasologinės ekspertizės metu atliekamas:* 1) kraujo pėdsakus palikusių objektų identifikavimas; 2) kraujo pėdsakų rūšinės priklausomybės nustatymas; 3) kraujo pėdsakų susidarymo mechanizmo bei sąlygų išaiškinimas; 4) kraujo pėdsakų susidarymo ant tirti pateikto objekto būdo nustatymas; 5) daikto, palikusio kraujo pėdsaką ant tirti pateikto objekto, nustatymas; 6) nustatymas ar sužalojimai nukentėjusiajam padaryti jam esant toje pačioje vietoje; 7) nustatymas, koku keliu judėjo nukentėjusysis po sužalojimų; 8) nustatymas ar iš vienos vietos į kitą nukentėjusysis judėjo pats, ar buvo perneštas, pervilkta. Tirti pateikiami daiktai su kraujo pėdsakais. Situaciniams klausimams spręsti papildomai pateikiami įvykio vietos apžiūros protokolai, lentelės su kraujo pėdsakų nuotraukomis, įvykio vietų schemos, kuriose pažymėtas kraujo pėdsakų išsidėstymas ir pobūdis, nukentėjusiojo ar lavono teismo medicinos ekspertizės aktai, biologinių kraujo tyrimų rezultatai ir duomenys, kelių asmenų ir kieno kraujas sudaro kraujo pėdsakus. Jeigu kraujo pėdsakų yra daug, jie išsidėstę didesniame plote ir ant įvairių paviršių, pavyzdžiui bute ant grindų, sienų. Pėdsakų ekspertinį tyrimą geriausiai atlikti įvykio vietoje. Dalyvauti įvykio vietos tyrime galima pakviesti specialistą.

## 2. KRAUJO PĖDSAKŲ TYRIMO METODAI IR JŲ TAIKYMO PROBLEMOS

Įvykio vietos apžiūros ir įvykio vietos tyrimo veiksmai turi daugiau sutapimų nei skirtumų, tačiau skirtumai yra pakankamai reikšmingi. Šių veiksmų objektas yra tas pats, tačiau skiriasi pažinimo lygiai. Vienas iš svarbiausių skirtumų tarp įvykio vietos apžiūros ir įvykio vietos tyrimo yra šių veiksmų subjektas. Įvykio vietos apžiūros subjektas yra ikiteisminio tyrimo tyrėjas, prokuroras, specialistas arba teismas, o įvykio vietos tyrimo subjektas yra tik specialistas. Rimtų skirtumų galime nustatyti ir taikomų metodų bei priemonių sferoje.<sup>24</sup> Todėl verta išsamiau panagrinėti įvykio vietos apžiūros ir įvykio vietos tyrimo sampratą. Tai atliekama kitame šios dalies poskyryje.

### 2.1. Įvykio vietos apžiūros ir įvykio vietos tyrimo samprata

Apžiūra – toks procesinis kriminalistinis veiksmas, kurio metu įstatymo numatyta tvarka pareigūnas savo jutimaisiais organais ir nesudėtingais instrumentiniais metodais observuoja, analizuoja, fiksuoja ir atlieka kitus veiksmus su tiriamu įvykiu susijusiais objektais.<sup>25</sup>

Įvykio vietos apžiūros esmė – tai pirmiausia kryptinga objektų observacija, jų pažinimas kitais jutimo organais bei naudojant tam tikras technikos priemones. Tai yra pažintinis šio veiksmo aspektas. Aptikti, nustatyti faktai turi būti užfiksuoti ir panaudoti toliau tiriant bylą. Nustatyti ir užfiksuoti faktai turi padėti iškelti pagrįstas versijas, nustatyti įvykio mechanizmą ir dalyvavusių jame asmenų veiksmus.<sup>26</sup>

Įvykio vietos apžiūros metu kryptingai ieškoma objektų, naudojantis tam tikromis techninėmis priemonėmis, specialiosiomis žiniomis, teisiniu mąstymu. Įvykio vietos apžiūros reikšmė, tiriant nusikalstamas veikas ypač didelė todėl, kad dauguma nusikalstamos veikos pėdsakų ir daiktinių įrodymų randama būtent įvykio vietos apžiūros metu, o gaunama informacija leidžia tyrėjui susidaryti nusikalstamos veikos įvykio vaizdą, gauti informacijos apie nusikalstamos veikos padarymo mechanizmą. Tiriant įvykio vietą galima tiesiogiai susipažinti su nusikalstamos veikos padariniais,

---

<sup>24</sup> Malevski H. (1997). Įvykio vietos apžiūra ir įvykio vietos tyrimas: naujas kriminalistinės koncepcijos modelis // Daktaro disertacija. P. 103.

<sup>25</sup> Burda R. et al. (2004). Kriminalistikos taktika ir metodika. P. 23.

<sup>26</sup> Malevski H. (1997). Įvykio vietos apžiūra ir įvykio vietos tyrimas: naujas kriminalistinės koncepcijos modelis // Daktaro disertacija. P. 105.

randami ne tik pėdsakai ir kiti objektai, bet ir nustatomas jų tarpusavio ryšys ir kt.

Įvykio vietos apžiūra – tai procesinis veiksmas, kurio metu organoleptiniais ir techniniais būdais ištiriama, suvokiama ir užfiksuojama įvykio, turinčio nusikaltimo požymių, vieta, jos situacija, surandami, įtvirtinami, preliminarieji ištiriama ir paimami nusikaltimui ištirti reikalingi objektai bei jų lokalinės struktūros. Bendras įvykio vietos apžiūros uždavinys – susipažinti su įvykio vietos situacija, aplinka, rasti, užfiksuoti su tiriamuoju įvykiu susijusius pėdsakus.<sup>27</sup>

Įvykio vietos tyrimas – tai savarankiškas procesinis veiksmas, daromas įvykio vietoje, siekiant aktyviais eksperimentiniais metodais ištirti atskirus pėdsakus, jų visumą arba įvykio situaciją, turint tikslą nustatyti įvykio mechanizmą arba kitas reikšmingas įvykio aplinkybes ir pateikti patikimą informaciją neatidėliotinam įvykio aiškinimui ir įtariamojo nustatymui. Įvykio vietos tyrimas yra sudėtingas kompleksinis, daugiaplanis veiksmas, kurio metu realizuojamos paieškos, fiksacijos, tyrimo, organizacinės techninės ir kitokios funkcijos. Šios funkcijos įgyvendinamos, keliant ir sprendžiant skirtingų lygių uždavinius.<sup>28</sup>

Atsižvelgiant į įvykio sudėtingumą, akivaizdumą ir t.t. tirti pradedama nuo akivaizdžių pėdsakų, o vėliau pereinama prie neakivaizdžių, iš pradžių tiriami pėdsakų požymiai, o vėliau juos palikusią objektų savybės, nuo atskirų nustatytų faktų pereinama prie jų ryšių, nuo pavienių faktų prie skirtingo lygio faktų sistemų. Taigi, yra keli įvykio vietos tyrimo lygiai. Paprasčiausias variantas, kai nuo makrolygio pereinama į mikro lygį, siekiant vėl pradėti tyrimą makrolygiu, tik jau turint daug daugiau informacijos. Įvykio vietos tyrimas nėra paprasta kvalifikuotos įvykio vietos apžiūros ir ekspertizės elementų visuma, o sudėtinga nauja struktūra, kurios elementai, nors ir panašūs į anksčiau minėtų veiksmų elementus, bet naujoje sistemoje jie įgauna visiškai naują reikšmę. Tiriant įvykio vietą informacija ne tik analizuojama, bet ir sintezuojama. Tas procesas yra kartojamas daug kartų skirtingu lygiu ir skirtingu mastu. Tiriant įvykio vietą ne tik ieškoma, fiksuojama, analizuojama latentinė informacija, bet ir atliekamos kitos operacijos. Informacija gali būti įvertinta, taip pat naudojama klasifikaciniams, diagnostiniams bei identifikaciniams tyrimams, versijoms kelti ir pan.<sup>29</sup>

Įvykio vietos tyrimas dažnai siekia mikro lygį ir jo metu nagrinėjami ne požymiai, bet objektų savybės. Pagrindiniai įvykio vietos apžiūros ir įvykio vietos tyrimo tikslai sutampa, išskyrus vieną. Tiriant įvykio vietą nagrinėjami, tiriami įvairūs pėdsakai, t. y. taikomi ekspertiniai pažinimo metodai,

<sup>27</sup> Burda R. et al. (2004). Kriminalistikos taktika ir metodika. P. 26.

<sup>28</sup> Malevski H. (1997). Įvykio vietos apžiūra ir įvykio vietos tyrimas: naujas kriminalistinės koncepcijos modelis // Daktaro disertacijos santrauka. P. 18.

<sup>29</sup> Burda R. et al. (2004). Kriminalistikos taktika ir metodika. P. 37 – 38.

pertvarkoma, atskleidžiama informacija, kuri slypi pėdsakuose. Įvykio vietos tyrimo metu galima išsamiau ištirti jos objektus, nes taikomi ekspertiniai objektų tyrimo metodai ir priemonės. Įvykio vietos apžiūros metu taikomi nesudėtingi organoleptiniai metodai ir universalūs nesudėtingų techninių kriminalistinių priemonių rinkiniai, nors niekas nedraudžia taikyti ir sudėtingesnius metodus bei priemones. Vienas iš svarbiausių skirtumų tarp įvykio vietos apžiūros ir įvykio vietos tyrimo yra šių veiksmų subjektas. Įvykio vietos apžiūros subjektas yra ikiteisminio tyrimo tyrėjas, prokuroras, specialistas arba teismas, o įvykio vietos tyrimo subjektas yra tik specialistas. Rimtų skirtumų galime nustatyti ir taikomų metodų bei priemonių sferoje. Pagal galiojančias kriminalistikos taisykles apžiūrint įvykio vietą negalima taikyti metodų, kurie gali pažeisti arba sunaikinti pėdsakus. Įvykio vietos tyrimo metu, kaip ir atliekant ekspertizę, jei nėra kitos galimybės, leistini veiksmai, kurie gali pakeisti (pažeisti arba net sunaikinti) tiriamus objektus.<sup>33</sup>

Išskirtini šie pagrindiniai įvykio vietos apžiūros būdai: juostinis, spiralinis ekscentrinis arba spiralinis koncentrinis, ratinis, tinklinis, zonis bei mišrus. Kurį iš šių būdų pasirinkti – sprendžia tyrėjas.<sup>34</sup>

Įvykio vietos apžiūros protokolas yra pagrindinis procesinis dokumentas, kuriame užfiksuoti šį veiksmą atliekant nustatyti faktai. Tai turi būti objektyvių žinių šaltinis, kuriuo būtų galima remtis toliau tiriant įvykį ir darant išvadas.

Vienas pagrindinių įvykio vietos apžiūros uždavinių yra pėdsakų suradimas, įtvirtinimas, užfiksavimas ir paėmimas. Įtvirtinant pėdsakus būtina nurodyti kur, kada, kaip ir kas atliko šį veiksmą.

Apžiūrint įvykio vietą, kiekvienas pėdsakas turi būti aprašytas, išmatuotas ir nufotografuotas.

Schemas įvykio vietoje tikslinga braižyti tais atvejais, kai dėl įvairių priežasčių (didelis įvykio vietos plotas, labai daug įvairių objektų) iš aprašymo ar topografijos sunku susidaryti aiškų įvykio situacijos vaizdą, kai būtina parodyti tam tikrų objektų išsidėstymą įvykio vietoje ir atstumus tarp jų. Be abejo, jeigu įvykio vietoje dėl vienokių ar kitokių priežasčių nefotografuojama, tai būtinai braižomos schemas. Visas įvykio vietoje braižomas schemas santykinai galima suskirstyti į bendrąsias (orientacines), apžvalgines (situacines) ir mazgines.

---

<sup>33</sup> Malevski H. (1997). Įvykio vietos apžiūra ir įvykio vietos tyrimas: naujas kriminalistinės koncepcijos modelis // Daktaro disertacija. P. 103 – 104.

<sup>34</sup> Malevski H. (1999). Įvykio vietos apžiūra. P. 49.

Bendrosios schemas paskirtis- užfiksuoti įvykio vietos lokalizaciją kitų orientyrų atžvilgiu ir parodyti ryšį tarp gana toli vienas nuo kito esančių objektų. Apžvalginėse (situacinėse) schemose atvaizduojami įvykio vietos ar jos dalies elementai ir pėdsakai, jų išsidėstymas ir pan. Situacinėse schemose būtina labai tiksliai nurodyti atstumus tarp objektų.

Mazginės schemas parodo atskirų pėdsakų, jų sistemų dydį bei kitas įvykio vietos detales.<sup>35</sup>

Į visas šias rekomendacijas ypač reikia atsižvelgti apžiūrint ir tiriant įvykio vietas su kraujo pėdsakais.

## 2.2. Kraujo pėdsakų tyrimas įvykio vietoje

Kraujo pėdsakai dažniausia liudija apie kūno sužalojimus ar net apie nužudymus.

*Nužudymas* yra neteisėtas gyvybės atėmimas kitam žmogui tyčia ir dėl neatsargumo. Savižudybė, taip pat pasikėsinimas nusižudyti nėra nusikalstama veika.

Nužudymai skirstomi į *atvirus* nužudymus ir *slaptus* nužudymus. Pastarieji dar skiriami į:

- nužudymus, neslepiant nusikalstamos veikos pėdsakų;
- nužudymus, slepiant nusikalstamos veikos pėdsakus paprastais būdais;
- nužudymus, maskuojamus inscenizuojant kitoki įvykį;
- nužudymus, sudarkant veidą arba galvą;
- nužudymus, suskaldant lavoną;
- nužudymus, paslepiant arba sunaikinant lavoną.<sup>36</sup>

Nužudymo būdą apibūdinantys pagrindai:

➤ *pagal sudėtingumą* (pvz., nužudymui nesiruošta, bet nuslėpta; nužudymui ruošiasi ir nuslėpta arba nenuslėpta; parengti nužudymo įrankiai ir priemonės, sunaikinti palaikai, pasirinktas laikas ir vieta, paslėpti nužudymo įrankiai ir priemonės; sudaryta nusikaltėlių grupė);

➤ *pagal nusikalstamos veikos įrankių ir priemonių naudojimosi mechanizmą* (pvz., šaunamasis ginklas, nešaunamasis ginklas, parankinės priemonės, sprogmenys, automašinos ir kitos transporto priemonės, nuodai, dujos, kt.);

➤ *pagal aukų skaičių* (pvz., vieno žmogaus nužudymas, kelių žmonių nužudymas, daugelio

<sup>35</sup> Burda R. et al. (2004). Kriminalistikos taktika ir metodika. P. 54 – 55.

<sup>36</sup> Ten pat. P. 91 – 92.

žmonių nužudymas);

➤ *pagal asmenis, dalyvavusius žudant* (dalyvių skaičius, jų nusikalstamas profesionalumas ir profesija);

➤ *pagal nužudymo pobūdį ir realizaciją* (pvz., pasmaugimas; pakarimas; nuskandinimas; sudeginimas; sušaldymas; nunuodijimas; išmetimas iš važiuojančios transporto priemonės; numetimas iš aukščio (nustūmimas) ir kt.);

➤ *pagal vietą ir laiką*.<sup>37</sup>

Atvykus į įvykio vietą svarbu nustatyti mirties aplinkybės (nužudymas, savižudybė, natūrali mirtis ar nelaimingas atsitikimas). Tai padaryti gali padėti ant lavono esantys pažeidimai, daiktų ir priemonių (galėjusių sukelti mirtį) išsidėstymas įvykio vietoje, aplinkos detalės ir pan.

Įvykio vietoje pirmiausia ištiriamas lavonas ir tik tada visa aplinka. Lavonas – tai atskiras ir ypatingas kriminalistinio tyrimo objektas. Lavono apžiūra yra sudėtinė įvykio vietos tyrimo dalis ir yra dažniausiai atliekama apžiūrint įvykio vietą. Kartu nuodugniai užfiksuojama lavono padėtis kitų objektų atžvilgiu, jo poza, drabužiai, daiktai esantys kišenėse, žymės ir pažeidimai, esantys ant lavono, įrankiai ir priemonės, kuriais galėjo būti atlikti pažeidimai ir kurie rasti įvykio vietoje. Didelę reikšmę lavono apžiūra turi keliant versijas.

Dažnai po apžiūros lavonas daktiloskopuojamas, fotografuojamas ir kartu su drabužiais siunčiamas į Teismo medicinos instituto padalinius nuodugniam tyrimui.

Lavono apžiūra įvykio vietoje organizuojama, kai padarytas arba įtariama, kad padarytas nusikaltimas, kai neaiškios mirties aplinkybės ir mirties priežastis.

Nustatyti kraujo pėdsakai aprašomi ne tik konstatuojant jų buvimo faktą, bet ir įvardijant morfologinius požymius, matmenis, išsidėstymą; pagal galimybes nurodomas kraujo kiekis.

Kraujo pėdsakai gali būti visur: ant nukentėjusios ir nusikaltėlio kūno, ant nukentėjusiojo ir nusikaltėlio rūbų, ant nusikaltimo įrankių, ant patalpos grindų ir sienų, ant baldų ir apstatymo daiktų, plyšiuose ir t.t.

Ypač atsakingai būtina elgtis atliekant įtariamojo apžiūrą. Apžiūrint įtariamojo rūbus, ypatingą dėmesį reikia skirti rankogaliams, kišenėms, siūlėms ir kitoms vietoms, kur kraujas gali išlikti nepriklausomai nuo mėginimų jį pašalinti.

Apžiūrint grindis ir sienas, negalima neskirti dėmesio mažiems plyšiams. Būtent juose gali išlikti kraujo pėdsakai netgi po to, kai buvo imtasi visų priemonių jų sunaikinimui.

<sup>37</sup> Burda R. et al. (2004). Kriminalistikos taktika ir metodika. P. 92 – 93.

Būtina apžiūrėti ne tik atviras erdves, bet ir visas vietas, užstatytas baldais, vietas, uždengtas paveikslais ir kitais daiktais. Visi šie daiktai galėjo pakeisti savo vietą nuo įvykio pradžios, o be to jų vietos pakeitimą galėjo atlikti suinteresuoti asmenys, turėdami tikslą paslėpti pėdsakus.

Ieškant kraujo pėdsakų, negalima apsiriboti tik centrine, pagrindine įvykio vieta. Reikia stengtis apžiūrėti kiek galima didesnę teritoriją, kaip pavyzdžiui: prieškambarį, virtuvę, tualetą, vonios kambarį ir t.t. Tokiose vietose kraujo pėdsakus galima aptikti žymiai dažniau nei kitose patalpose.

Kraujo pėdsakus patalpoje geriausiai ieškoti naudojantis šviesos šaltiniu, kurio spinduliai ant paviršiaus kristų įstrižu kampu.

Žymiai sunkiau ieškoti kraujo pėdsakų atviroje teritorijoje, ypač tada kai nuo jų susidarymo momento praėjo didelis laiko tarpas. Saulė, vėjas, sniegas, lietus ir kiti gamtos reiškiniai trukdo kraujo pėdsakams išsilaikyti. Tačiau ir šiais atvejais pasitaikančių sunkumų nereikia bijoti. Gauti rezultatai gali visiškai pateisinti jiems pasiekti sugaištą laiką.

Siekiant nustatyti, ar kraujas yra žmogaus, bandinys į mėgintuvėlį dedamas ant sluoksnio specialiai paruošiamo triušio kraujo serumo, jautraus žmogaus kraujui. Į triušio kraują sušvirkščinama žmogaus kraujo, kad gyvūno kraujyje susidarytų antikūnų, ir paimamas bandinys. Jeigu nusikaltimo vietoje surastas kraujas būna žmogaus, tai mėgintuvėlyje tarp tiriamo bandinio ir triušio serumo susidaro drumstas žiedelis.

Kaip jau buvo minėta, kraujo pėdsakai skirstomi į matomus, silpnai matomus ir nematomus pėdsakus. Toliau detaliau panagrinėsime kiekvieną iš šių pėdsakų tyrimą įvykio vietoje.

### **2.2.1. Matomų kraujo pėdsakų tyrimas įvykio vietoje**

Kaip jau buvo minėta, kraujo pėdsakų forma yra sąlygojama ne tik jų susidarymo mechanizmu. Ji taip pat priklauso nuo:

- a) kraujo klampumo ir ištekėjusio kraujo kiekio;
- b) nuo paviršiaus, ant kurio susidaro kraujo pėdsakas, pobūdžio ir daikto su krauju konfigūracijos;
- c) nuo daikto ir kraujavimo šaltinio tarpusavio padėties.

Būtina įvertinti tai, kad pirminė kraujo pėdsakų forma gali pasikeisti. Dažniausiai šie pakeitimai įvyksta dėl žmogaus sąmoningų ar nesąmoningų veiksmų, tačiau jie gali įvykti ir veikiant

objektyvioms priežastims, pavyzdžiui, patenkant ant kraujo pėdsako drėgmei (lietaus, sniego ir t.t.).<sup>38</sup>

Jei reikia patvirtinti, kad įtartinos išvaizdos dėmė tikrai yra kraujas, galima panaudoti cheminį indikatorį – fenolftaleiną. Sumaišytas su vandenilio peroksidu ir kraujo bandiniu jis reaguoja su raudonuosiuose kraujo kūneliuose esančiu hemoglobinu ir nusidažo tamsiai rožine spalva. Deja, šis chemikalas panašiai reaguoja ir su bulvių bei krienų komponentais, todėl tyrėjai privalo žiūrėti, kad tiriamą dėmę nebūtų užsiteršusi tokiomis medžiagomis.

Ieškant kraujo pėdsakų įvykio vietoje, reikia žinoti, kad jie gali būti įvairių spalvų. Ryškiai raudoną spalvą turi tik neseniai ištryškusio ar nulašėjusio kraujo dėmė. Jau po kelių dienų kraujo dėmė atrodo raudonai ruda, po 2 ir daugiau savaičių ji smarkiai parusvės, o po 3 – 4 mėnesių kraujo dėmėje atsiranda pilkų atspalvių. Dar vėliau kraujo dėmė gali virsti visiškai pilka.

Kraujo spalvos pasikeitimą ypač veikia šviesa ir aplinkos, kurioje aptinkama kraujo dėmė, sąlygos. Pavyzdžiui, veikiant tiesioginiams saulės spinduliams, per 1 – 2 dienas kraujo dėmės ryškiai raudona spalva pereina į rudą, o esant sklaidžiai šviesai tai įvyksta per 5 – 7 dienas. Dar lėčiau šis procesas vyksta tamsioje šaltoje patalpoje. Raudona spalva esant tokioms sąlygoms gali išlikti 12 – 14 dienų. Drėgoje patalpoje kraujo dėmės žymiai greičiau įgauna pilką spalvą, o pūvančios kraujo dėmės tampa žalsvos.

Ženkliai kraujo dėmės spalvą veikia paviršius, ant kurio nukrenta kraujas. Ant metalinių daiktų spalva keičiasi greičiau, ant audinio – lėčiau. Patekdamas ant apmušalų kraujas gali perimti jų spalvą ir tokiu atveju kraujo dėmės spalva gali įgauti nelauktą atspalvį.

Kraujo spalvos pasikeitimas priklauso nuo to, kokie pokyčiai skirtingomis sąlygomis vyksta kraują dažančioje medžiagoje – hemoglobine ir kraujo baltyme.

Teisingas kraujo spalvos pasikeitimo nustatymas seniau turėjo labai didelę reikšmę. Tokiu būdu buvo sprendžiama apie kraujo dėmės senumą, o tuo pačiu ir apie įvykio senumą. Mūsų laikais kraujo dėmės senumui nustatyti naudojami moksliškai parengti metodai, bet pirminė nuomonė šiuo klausimu susidaro betarpiškai įvykio vietoje, apžiūrint vizualiai.

Būtina pažymėti, kad šiuo būdu kraujo dėmės senumą galima nustatyti tik labai apytiksliai.

Kartais įvykio vietoje sutinkami reiškiniai, kurie iš pirmo žvilgsnio yra nepaaiškinami: ant lavono randamos žaizdos, kurioms esant turėtų vykti gausus kraujavimas, o šalia lavono nėra ne tik kraujo klano, bet nėra net mažiausios kraujo dėmės. Tokie reiškiniai vadinami negatyviomis aplinkybėmis. Jie paprastai nurodo į tai, jog žmogžudystė įvyko kažkur kitoje vietoje, o į įvykio vietą

<sup>38</sup> Stuart H. James et al. (2005). Blood trails. P. 117.

lavoną pernešė ar pervežė.

Ypatingai kriminalistus domina kraujo pėdsakai, kurie susidaro judant sužeistam žmogui. Kraujo dėmės visada būna ištysusios judėjimo kryptimi. Jeigu kraujas dar krenta iš ženklaus aukščio, tai be sužeistojo judėjimo kryptimi ištysusių kraujo dėmių pastebimi ir purslai, nukreipti jo judėjimo kryptimi. Kuo daugiau greitėja judėjimas, tuo daugiau kraujo dėmės ištysta į ilgį, įgydamos segtuko formą, o po to įgauna šauktuko ženklo formą.

Vadinasi, kraujo dėmių formos leidžia spręsti ne tik apie kraujo lašų kritimo aukštį, bet ir apie kūno judėjimo kryptį ir greitį.

### **2.2.2. Sunkiai aptinkamų ir nematomų kraujo pėdsakų tyrimas įvykio vietoje**

Išskirtinę vietą tarp visų pėdsakų užima kraujo pėdsakai, ypač nematomi, latentiniai kraujo pėdsakai.

Žmonės, darantys nusikaltimus, stengiasi nepalikti nusikaltimo pėdsakų, o paliktus pėdsakus – sunaikinti ar užmaskuoti. Nusikaltimai dažniausiai daromi taip, kad nebūtų jokių liudytojų. Nusikaltėliams dažnai pavyksta pasislėpti nuo matančių ar girdinčių liudytojų, bet neįmanoma išvengti „nebylių liudytojų“, t. y. nepalikti įvairių pėdsakų.

Vieni iš smurtinių nusikaltimų yra nužudymai, sunkūs kūno sužalojimai ir kt. Šiems nusikaltimams išaiškinti svarbų, dažnai lemiamą, vaidmenį atlieka kraujo pėdsakai, tinkamas jų padėties aprašymas ir ištyrimas. Pagal kraujo pėdsakus dažnai nustatoma, kurioje vietoje buvo pirmas smūgis, ar iš karto užmuštas, ar buvo grumtynės su smurtautoju, kuria kryptimi buvo nešamas slėpti lavonas ir kuria kryptimi pasišalino nusikaltėlis, nes surasti kraujo pėdsakai, atitinkamai aprašyti ir ištirti, kartais išaiškina ir patį nusikaltimą. Kai kada vienas kraujo lašas, rastas ant įtariamojo rūbų, išduoda patį nusikaltimo vykdytoją ir teisme būna svarbiu „nebyliu liudytoju“.

Kaip jau buvo minėta, kraujo pėdsakai pagal jų kontrastą su pėdsaką priimančio objekto paviršiaus spalvą skirstomi į:

- matomus, kada nebuvo imtasi jokių priemonių jiems sunaikinti.
- silpnai matomus. Šiuos pėdsakus pagal jų susidarymo pobūdį galima skirstyti į 2

grupes:

- 1) krauju palikti pėdsakai atspaudai;

2) silpnai matomos kraujo dėmės, kurios susidaro, kada nusikaltėlis naikina, dažniausiai plaudamas kraujo pėdsakus, tačiau jam tai ne visai gerai pavyksta.

➤ nematomus, kurių negalima pastebėti vizualiai ir naudojant apšvietimo priemones. Šiuos pėdsakus pagal jų susidarymo būdą siūlyčiau skirstyti į dvi grupes:

1. Pėdsakai, kurie yra nematomi vien dėl jų susidarymo specifiškumo. Tai „nematomo“ kraujo palikti pėdsakai atspindžiai, susidarantys „nematomu“ krauju ištepto daikto statinio kontakto su lygiu pėdsaką priimančio objekto paviršiumi, kuris dėl spaudimo ir absorbcijos gali priimti kraujo sluoksnį, metu. Šie pėdsakai, kaip ir kiti pėdsakai atspindžiai, didesniu ar mažesniu tikslumu atspindi pėdsaką paliekančio objekto išorinės sandaros požymius. Kartais šie pėdsakai net būna tinkami juos palikusiam objektui identifikuoti. Kriminalistinėje praktikoje šioje pėdsakų grupėje vyrauja kojų, dažniausiai avalynės, ir rankų pėdsakai. Krauju paliktų nematomų pėdsakų atspindžių vertingumas žymiai pranoksta kitomis medžiagomis: dulkėmis, prakaito ir riebalų mišiniu, paliktus pėdsakus atspindžius, nes šių pėdsakų susidarymą lemia tik trauminis sužalojimas, dėl kurio buvo pažeistas kūno vientisumas. Tokie pėdsakai susidaro tik esant kraujavimo šaltiniui, tai yra jų atsitiktinis susidarymas, nesusijęs su tokio pobūdžio trauminiu sužalojimu, yra neįmanomas.

2. Nusikaltėlio sąmoningai sunaikinti pėdsakai. Tai būtų vizualiai nematomos netaisyklingos formos kraujo dėmės, kurios liko ant krauju suteptų ar aptaškytų paviršių, pavyzdžiui baldų, grindų ar avalynės, juos plaunant, valant įvairiomis cheminėmis priemonėmis. Šiuos pėdsakus siūlytume vadinti „sunaikintais“ kraujo pėdsakais. Jie suteikia informacijos apie kraujo pėdsakų naikinimo faktą. Kartais tiriant bylas ši informacija gali būti labai vertinga, nes suteikia duomenų apie:

- trauminio įvykio, kurio metu buvo pažeistas žmogaus kūno vientisumas, faktą;
- aukos buvimo vietą, kada aukai buvo pažeistas kūno vientisumas;
- aukos kūno vežimo faktą;
- pėdsakų lokalizavimą nuo aukos kūno perkėlimo;
- lavono laikymo vietą;
- asmenų, suinteresuotų aukos slėpimu, veiksmus.

Nepaisant to, kad nusikaltėlis bando paslėpti nusikaltimo pėdsakus, įvairiais būdais naikindamas kraujo dėmes, nematomų pėdsakų paieška nėra beviltiškas reikalas ir dažnai duoda teigiamų rezultatų.

Nematomiems kraujo pėdsakams išryškinti naudojami cheminiai reagentai. Naudojant juos galima rasti net kelerių metų senumo sunaikintus kraujo pėdsakus. Šiuo metu pasaulinėje

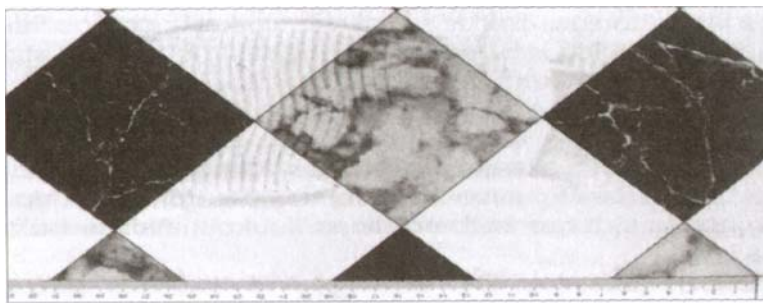
kriminalistinėje praktikoje nematomiems kraujo pėdsakams išryškinti naudojama daug įvairių, besiskiriančių savo savybėmis, naudojimo būdu ir kaina cheminių reagentų/medžiagų: juodasis amidas, tetrametilbenzidinas, leukokristalinis violetas, luminolis, „vengriškas raudonis“, ninhidrinas.

Kriminalistikos literatūroje dažniausiai aprašomi puikūs rezultatai, gaunami juoduoju amidu ryškinant nematomus krauju paliktus pėdsakus atspindžius. Tačiau tenka konstatuoti, kad kriminalistinės literatūros šaltiniuose dažnai nėra aprašoma pati pėdsako ryškinimo technologija, kurios pačios iš pirmo žvilgsnio nereikšmingiausios detalės turi didžiausią reikšmę sėkmingam pėdsako išryškinimui. Iš užsienio gaunamuose tam tikrų cheminių medžiagų naudojimo aprašymuose yra pateikiami arba labai abstraktūs jų naudojimo nurodymai, arba tų nurodymų realiomis įvykio vietos sąlygomis neįmanoma įvykdyti dėl objektų dydžio ar formos.

Manytume, siekiant, kad šis palyginti nebrangus cheminis reagentas būtų sėkmingai naudojamas nematomų kraujo paliktų pėdsakų atspindžiams ryškinti įvykio vietose, reiktų atlikti eksperimentus ir parengti šio reagento naudojimo įvykio vietoje metodiką. Šių eksperimentų metu turėtų būti parengtos konkrečios rekomendacijos, kaip taikyti reagentą ant įvykio vietose dažniausiai pasitaikančių klasikinių paviršių: dažytų medinių grindų, keraminių plytelių, linoleumo bei laminuotų paviršių.<sup>39</sup>

„Vengriškas raudonis“ yra vienas iš geriausių iki šiol sukurtų reagentų, naudojamų nematomiems kraujo paliktiems pėdsakams atspindžiams įvykio vietose išryškinti. Šio reagento privalumas yra tas, kad juo išryškintas pėdsakas gali būti nukopijuotas ant daktiloskopinės plokštelės.

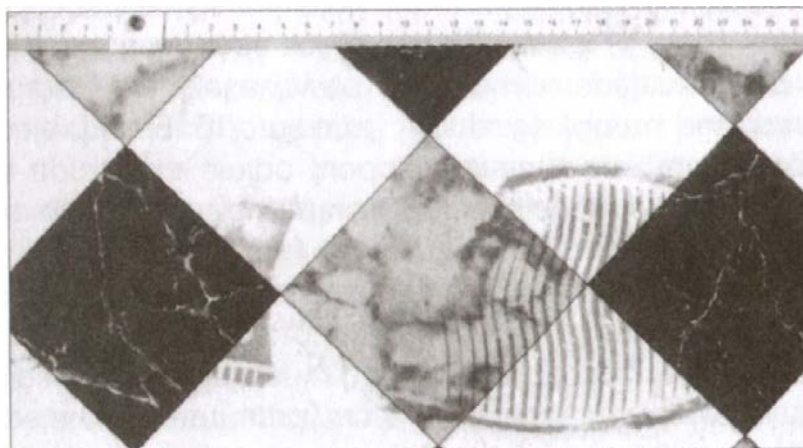
19 paveiksle pateikiama, kaip linoleumo paviršių apdorojus „vengrišku raudoniu“ išryškėja silpnai matomas avalynės pėdsakas.



**19 pav. Linoleumo paviršių apdorojus „vengrišku raudoniu“ išryškėjo silpnai matomas avalynės pėdsakas (Bevel T. ir Gardner R., 2002)**

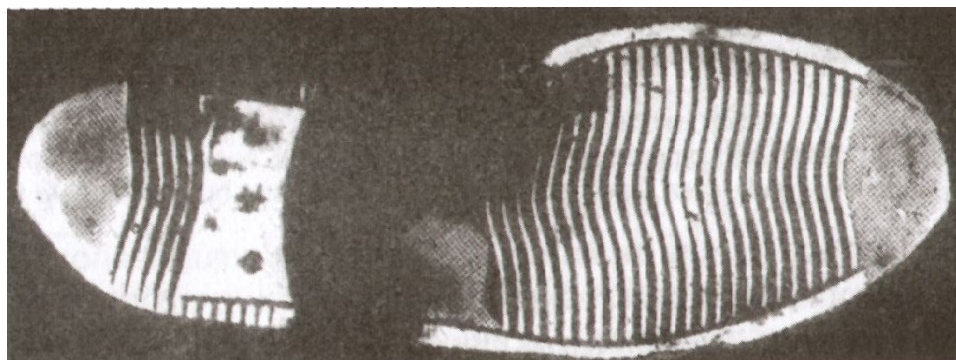
<sup>39</sup> Juškevičiūtė J. (2005). Nematomų kraujo pėdsakų tyrimo galimybės. P.62 – 66.

Tas pats pėdsakas, dar kartą pakartotinai apdorotas „vengrišku raudoni“, pateikiamas 20 paveiksle.



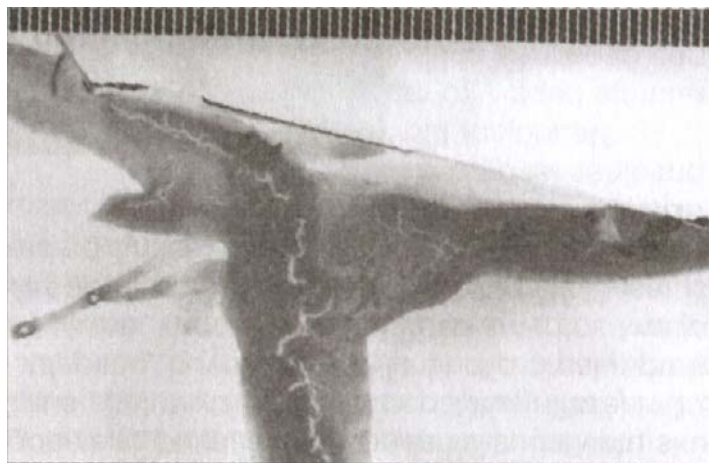
**20 pav. Tas pats pėdsakas, dar kartą pakartotinai apdorotas „vengrišku raudoni“ (Bevel T. ir Gardner R., 2002)**

Tas pats pėdsakas, užfiksuotas ant baltos daktiloskopinės plokštelės ir nufotografuotas esant ultravioletinių spindulių sukeltai liuminescencijai (pėdsako vaizdas pozityvinis), pateikiamas 21 paveiksle.



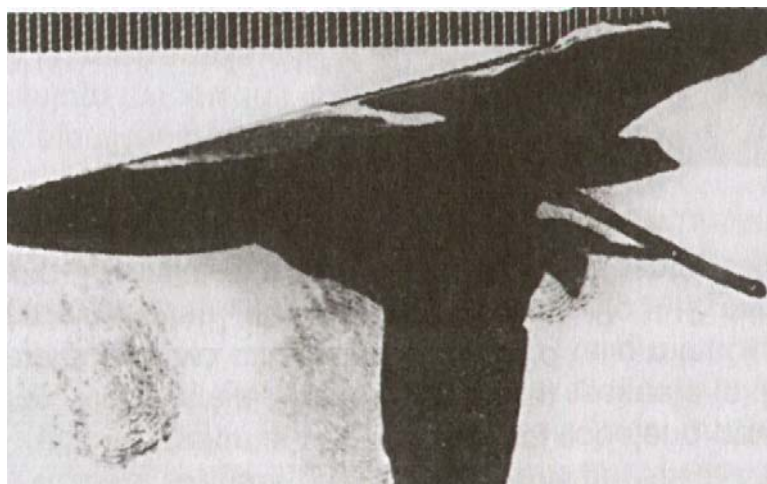
**21 pav. Tas pats pėdsakas, užfiksuotas ant baltos daktiloskopinės plokštelės ir nufotografuotas, esant ultravioletinių spindulių sukeltai liuminescencijai (pėdsako vaizdas pozityvinis) (Bevel T. ir Gardner R., 2002)**

Lango stiklo šukės, kuri buvo sutepta krauju įsibraunant į butą, vaizdas pateikiamas 22 paveiksle.



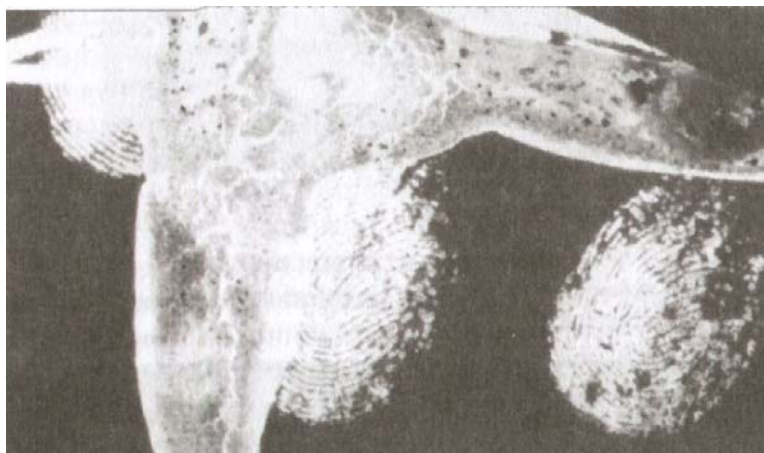
**22 pav. Lango stiklo šukė, kuri buvo sutepta krauju įsibraunant į butą  
(Bevel T. ir Gardner R., 2002)**

22 paveiksle pavaizduotos šukės, apdorotos „vengrišku raudoni“, vaizdas pateikiamas 23 paveiksle. Prie kraujo dėmės išryškėjo keletas pirštų pėdsakų.



**23 pav. 22 paveiksle pavaizduotos šukės, apdorotos „vengrišku raudoni“  
(Bevel T. ir Gardner R., 2002)**

Pirštų pėdsakų, užfiksuotų ant baltos daktiloskopinės plokštelės ir nufotografuotų, esant ultravioletinių spindulių sukeltai liuminescencijai, vaizdas (pėdsako vaizdas pozityvinis) pateikiamas 24 paveiksle.



**24 pav. Pirštų pėdsakų, užfiksuotų ant baltos daktiloskopinės plokštelės ir Nufotografuotų, esant ultravioletinių spindulių sukeltai luminescencijai, vaizdas (pėdsako vaizdas pozityvinis) (Bevel T. ir Gardner R., 2002)**

Daugelyje mokslinių straipsnių nurodomas luminolio veiksmingumas, ryškinant nematomus kraujo pėdsakus. Luminolio tirpalo užpurškus ant dėmių, panašių į kraują, tos dėmės pradeda švytėti. Švytėjimas atsiranda dėl energijos, išsiskiriančios vykstant cheminiams procesams, kuriuos lemia luminolio reakcija su hemoglobinu. Tai vadinama chemine luminescencija.

Siekiant įsitikinti šio reagento veiksmingumu, buvo patikrintas jo veikimas ant įvairių paviršių: linoleumo, lakuoto medžio, gobeleno. Paviršiai buvo sutepti skystu krauju. Sutepti linoleumo ir lakuoto medžio paviršiai iš karto buvo nuplauti vandeniu, nenaudojant plovimo priemonių, iki vizualiai švaraus paviršiaus. Kraujo pėdsakai ant gobeleno buvo išvalyti vandeniu sudrėkintu skudurėliu. Sudrėkintai vietai išdžiūvus, gobeleno paviršiaus spalva vizualiai liko nepakitusi. Praėjus 1,5 mėn. šie paviršiai, ant kurių vizualiai nesimatė jokių sutepimų, buvo išpurkšti luminolio tirpalu, po to patalpoje buvo užtamsinti langai. Po kelių minučių tos vietos, kurios anksčiau buvo suteptos krauju, pradėjo švytėti gelsvai žalsva šviesa. Po 1 – 2 minučių švytėjimas pradėjo silpnėti ir greitai visai išnyko. Paviršiai, pakartotinai apdoroti reagentu, vėl pradėjo švytėti. Ši švytėjimą galima nufotografuoti. Patalpos, kurią išpurškus luminolio tirpalu, pradėjo švytėti nematomi kraujo pėdsakai, vaizdas pateikiamas 25 paveiksle. 26 paveiksle pavaizduotas nematomų kraujo dėmių švytėjimas, ant kilimo išpurškus luminolio tirpalo.

Platų luminolio naudojimą pasaulinėje kriminalistinėje praktikoje lemia keletas veiksnių: didelis jautrumas ir akivaizdumas, juo lengva apdoroti didelius paviršių plotus, nesudėtinga paruošti, nekenksmingas žmogaus sveikatai ir aplinkai, neturi neigiamo poveikio apdorojamiems paviršiams

(audiniams, baldams), nereikia papildomo šviesos šaltinio, siekiant sukelti pėdsakų švytėjimą.



**25 pav. Patalpos, kurią išpurškus luminolio tirpalu, pradėjo švytėti nematomi kraujo pėdsakai, vaizdas (Bevel T. ir Gardner R., 2002)**



**26 pav. Nematomų kraujo dėmių švytėjimas, ant kilimo išpurškus luminolio tirpalą (Bevel T. ir Gardner R., 2002)**

Atlikti eksperimentai parodė, kad luminolis yra ta cheminė medžiaga, kuri jau dabar gali būti sėkmingai taikoma apžiūrint smurtinių nusikaltimų įvykių vietas, kai nežinoma, kurioje patalpoje padarytas nusikaltimas, neaiškus nužudymo mechanizmas ar reikia rasti nužudymo įrankį, nustatyti transporto priemonę, kuria buvo transportuota auka. Kiekviena kraujo dėmė ir dėmelė ima melsvai švytėti – kuo daugiau kraujo, tuo labiau švyti. Švyti net senos kraujo dėmės – dar ryškiau už naujesnes. Luminolis parodo kraujo dėmes, net jei kraujas atskiestas ir skiedinyje jo tėra dešimtatūkstantoji dalis. Tačiau šis chemikalas turi vieną didelį trūkumą. Jis gali sunaikinti daugelį kraujo savybių, ekspertams reikalingų tolesniems tyrimams; taigi luminoliu paprastai tiriama tik tuomet, kai dar gali likti plika akimi nepastebėtų kraujo pėdsakų.<sup>40</sup>

Siekiant užtikrinti įvykio vietų apžiūrų kokybę, prieš pradedant naudoti luminolio tirpalą būtina surengti pareigūnų, atliekančių įvykių vietų apžiūras, mokymus. Kadangi šis reagentas užtikrina pėdsakų buvimo nustatymo akivaizdumą, turi būti parengtos šių pėdsakų fotografavimo praktinės rekomendacijos.

Naudojant luminolį nustatomi krauju sutepti paviršiai, tačiau mokslinėje literatūroje nepavyko rasti informacijos, ar ant šių paviršių esantys kraujo pėdsakai tinkami tirti molekulinės genetinės analizės metodu. Lietuvos ekspertinėse įstaigose turėtų būti atlikti eksperimentai siekiant nustatyti, ar šie pėdsakai tinkami asmeniui identifikuoti molekulinės genetinės analizės metodu.

Apibendrinant darytinos šios išvados:

Siekiant įtraukti nematomus kraujo pėdsakus į Lietuvos nusikaltimų tyrimo praktiką, reikėtų atlikti eksperimentus, kurių tikslas būtų nustatyti, kokie reagentai, atsižvelgiant į jų veiksmingumą, naudojimo paprastumą ir kainą, turėtų būti naudojami Lietuvos kriminalistikos veikloje.

Luminolio tirpalas naudojamas ryškinant nematomus kraujo pėdsakus yra labai veiksmingas, todėl jau artimiausiu metu mobiliąsias kriminalistines laboratorijas reikėtų aprūpinti šiuo reagentu.

Pažymėtina, kad taikant cheminius nematomų kraujo pėdsakų ryškinimo metodus, visada reikia atsižvelgti į galimą šių kraujo pėdsakų panaudojimą tolimesniems tyrimams (serologiniams, DNR).

---

<sup>40</sup> Juškevičiūtė J. (2005). Nematomų kraujo pėdsakų tyrimo galimybės. P. 67 – 66.

### 3. KRAUJO PĖDSAKŲ TYRIMO ĮVYKIO VIETOJE PRAKTINĖS PROBLEMOS

**Tyrimo tikslas** – nustatyti problemas ir dažniausiai pasitaikančias klaidas tiriant kraujo pėdsakus įvykio vietoje.

**Tyrimo uždaviniai:**

1. Nustatyti dažniausiai pasitaikančias tyrėjų klaidas, tiriant kraujo pėdsakus įvykio vietoje;
2. Nustatyti dažniausiai pasitaikančias ekspertų klaidas, tiriant kraujo pėdsakus įvykio vietoje;
3. Nustatyti problemas, su kuriomis dažniausiai susiduriama tiriant kraujo pėdsakus įvykio vietoje.

#### 3.1. Tyrimo organizavimas ir vykdymas

**Tyrimo tipas** – kiekybinis aprašomasis. Kiekybinis tyrimo tipas pasirinktas dėl to, kad juo remiantis galima tiksliau nustatyti dažniausiai pasitaikančias klaidas ir problemas, su kuriomis dažniausiai susiduriama tiriant kraujo pėdsakus įvykio vietoje.

**Tiriamieji respondentai** – Kauno apskrities Vyriausiojo policijos komisariato penkių policijos komisariatų kriminalinės policijos nusikaltimų tyrimų skyrių tyrėjai ir ekspertai.

**Imtis** – bendroji. Tyrime dalyvavo 61 respondentas.

**Duomenų rinkimo metodas** – anketinė apklausa. Šis būdas buvo pasirinktas kaip patogiausias, leidžia greičiau apklausti respondentus ir mažiausiai trukdantis jų tiesioginiam darbui atlikti.

**Tyrimo instrumentas** – anketa. Tyrimo instrumentą sudarė 2 tipų apklauso anketos: apklauso anketa tyrėjams, kurią sudarė 16 uždaro, atviro ir mišraus tipo klausimai, ir apklauso anketa ekspertams, kurią sudarė 18 uždaro, atviro ir mišraus tipo klausimai, suformuluoti atsižvelgiant į iškeltus tyrimo uždavinius. Apklauso anketos atitinkamai pateikiamos 1 ir 2 prieduose.

**Tyrimo atlikimas** – apklausa vyko Kauno apskrities Vyriausiojo policijos komisariato penkiuose policijos komisariato kriminalinės policijos nusikaltimų tyrimų skyriuose 2008 metų balandžio mėnesį.

**Duomenų apdorojimas** – surinkti duomenys susisteminti ir apdoroti kompiuterine programa Microsoft Office Excel 2003.

## 3.2. Tyrimo rezultatų analizė

### 3.2.1. Tyrėjų apklausos rezultatų analizė

*Respondentų pristatymas.* Tyrime dalyvavo penkių Kauno apskrities policijos komisariatų kriminalinės policijos nusikaltimų tyrimų skyrių tyrėjai. Viso tyrime dalyvavo 50 tyrėjų.

Atsakymų į anketos tyrėjams suvestiniai duomenys pateikiami 3 priede.

Iš atsakymų į 1-ą apklausos anketos klausimą suvestinių duomenų matome, kad dauguma respondentų turi aukštąjį universitetinį (nurodė 42 proc. arba 21 respondentas) ir aukštąjį neuniversitetinį (nurodė 32 proc. arba 16 respondentų) išsilavinimą. Kiek mažiau respondentų turi (nurodė 24 proc. arba 12 respondentų) aukštesnįjį išsilavinimą. Mažiausiai respondentų turi aukštąjį universitetinį magistro (nurodė 2 proc. arba vienas respondentas) išsilavinimą. Apibendrinant galima teigti, kad daugiausia respondentų turi aukštąjį (viso nurodė 74 proc. arba 37 respondentai) išsilavinimą.

Iš atsakymų į 2-ą apklausos anketos klausimą suvestinių duomenų matome, kad dauguma respondentų turi 15 ir daugiau metų (nurodė 32 proc. arba 16 respondentų) ir nuo 11 iki 14 metų (nurodė 31 proc. arba 16 respondentų) darbo stažą.

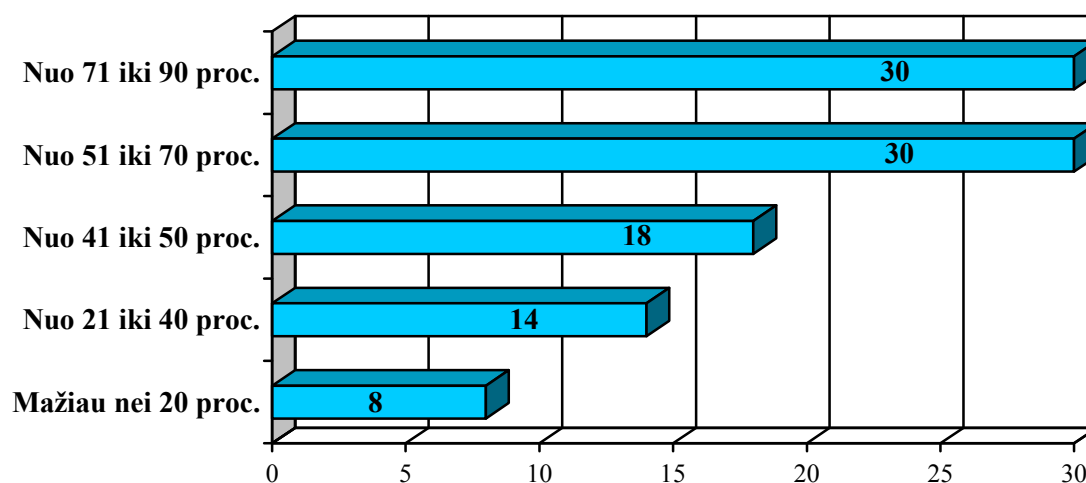
Mažiau respondentų turi nuo 6 iki 10 metų darbo stažą (nurodė 28 proc. arba 14 respondentų). Mažiausiai respondentų turi nuo 3 iki 5 metų (nurodė 4 proc. arba 2 respondentai) ir mažiau nei 3 metus (nurodė 6 proc. arba 3 respondentai) darbo stažą.

Apibendrinant galima teigti, kad daugiausia respondentų turi didesnę nei 12 metų (viso nurodė 62 proc. arba 31 respondentas) ir nuo 11 iki 14 metų (viso nurodė 31 proc. arba 16 respondentų) darbo stažą.

Iš atsakymų į 3-ą apklausos anketos klausimą suvestinių duomenų matome, kad dauguma respondentų ištiria per metus 18 ir daugiau baudžiamųjų bylų (nurodė 54 proc. arba 27 respondentai). Mažiau respondentų per metus ištiria nuo 11 iki 17 baudžiamųjų bylų (nurodė 38 proc. arba 19 respondentų). Mažiausiai respondentų ištiria per metus nuo 6 iki 10 baudžiamųjų bylų (nurodė 8 proc. arba 4 respondentai).

Apibendrinant galima teigti, kad daugiausia respondentų per metus ištiria 18 ir daugiau baudžiamųjų bylų (viso nurodė 54 proc. arba 27 respondentai) ir nuo 11 iki 17 baudžiamųjų bylų (viso nurodė 38 proc. arba 19 respondentų).

Ketvirtuoju apklausos anketos klausimu buvo siekiama išsiaiškinti, koks yra respondentų baudžiamųjų bylų išaiškinamumas. Tyrėjų pasiskirstymas pagal baudžiamųjų bylų išaiškinamumą pateikiamas 27 paveiksle. Ši ir kitos diagramos sudarytos pagal apklausos anketos tyrėjams suvestinius duomenis, kurie pateikiami 3 priede.



**27 pav. Tyrėjų pasiskirstymas pagal baudžiamųjų bylų išaiškinamumą (proc.)**

Iš 27 paveikslo matome, kad didžiausias respondentų skaičius, kurių baudžiamųjų bylų išaiškinamumas yra nuo 51 iki 70 procentų ir nuo 71 iki 90 procentų (atitinkamai nurodė po 30 proc. arba po 15 respondentų). Žymiai mažesnis respondentų skaičius, kurių baudžiamųjų bylų išaiškinamumas yra nuo 41 iki 50 procentų (nurodė 18 proc. arba 9 respondentai) ir respondentų skaičius, kurių baudžiamųjų bylų išaiškinamumas yra nuo 21 iki 40 procentų (nurodė 14 proc. arba 7 respondentai). Mažiausias respondentų skaičius, kurių baudžiamųjų bylų išaiškinamumas yra mažesnis nei 20 procentų (nurodė 8 proc. arba 4 respondentai).

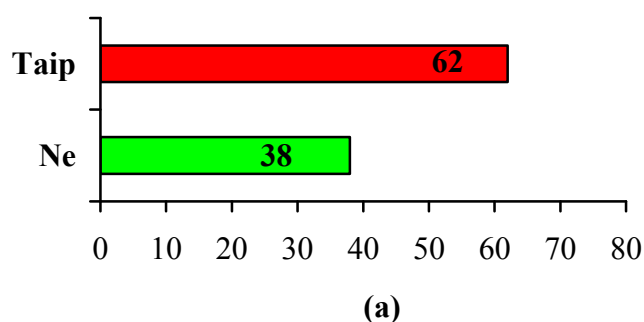
Apibendrinant galima teigti, kad tarp apklaustųjų vyrauja respondentai, kurių baudžiamųjų bylų išaiškinamumas yra nuo 51 iki 90 procentų (viso nurodė 60 proc. arba 30 respondentų).

Penktuoju apklausos anketos klausimu buvo siekiama išsiaiškinti, kaip dažnai jiems tenka paimti kraujo pėdsakus kaip tyrimo objektą. Iš atsakymų į 5-ą apklausos anketos klausimą suvestinių duomenų matome, kad tik mažiau nei trečdaliui respondentų pakankamai dažnai tenka paimti kraujo pėdsakus kaip tyrimo objektą (nurodė 30 proc. arba 15 respondentų), o didžiąją dalį sudaro respondentai, kuriems retai tenka paimti kraujo pėdsakus kaip tyrimo objektą (nurodė 70 proc. arba 35

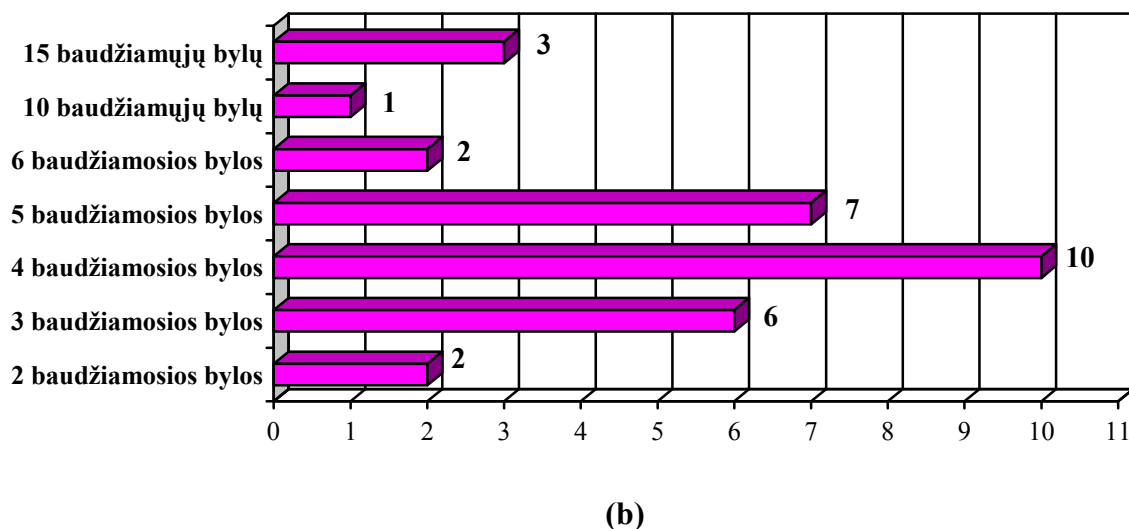
respondentai).

Pažymėtina tai, kad nei vienas iš respondentų nenurodė, kad kraujo pėdsakus kaip tyrimo objektą tenka paimti dažnai.

Šeštuoju apklausos anketos klausimu buvo siekiama išsiaiškinti, ar respondentams teko jų praktikoje tirti baudžiamąsias bylas, kuriose kraujo pėdsakai buvo reikšmingi bylos tyrimo objektai ir koks tokių baudžiamųjų bylų skaičius. Tyrėjų pasiskirstymas pagal tai ar jų praktikoje teko tirti baudžiamąsias bylas, kuriose kraujo pėdsakai buvo reikšmingi bylos tyrimo objektai ir tirtų tokių bylų skaičių pateikiamas 28 paveiksle.



**Tyrėjų pasiskirstymas pagal tai, ar jų praktikoje teko tirti baudžiamąsias bylas, kuriose kraujo pėdsakai buvo reikšmingi bylos tyrimo objektai (proc.)**



**Tyrėjų skaičiaus pasiskirstymas pagal jų praktikoje tirtų baudžiamųjų bylų skaičių, kuriose kraujo pėdsakai buvo reikšmingi baudžiamosios bylos tyrimo objektai**

**28 pav. Tyrėjų pasiskirstymas pagal ar jų praktikoje teko tirti baudžiamąsias bylas, kuriose kraujo pėdsakai buvo reikšmingi bylos tyrimo objektai, ir tirtų tokių bylų skaičių (proc.)**

Iš 28 paveikslo (a) matome, kad didžiajai daliai respondentų jų praktikoje teko tirti baudžiamąsias bylas, kuriose kraujo pėdsakai buvo reikšmingi bylos tyrimo objektai (nurodė 62 proc. arba 31 respondentas). Kitiems respondentams jų praktikoje neteko tirti baudžiamąsias bylas, kuriose kraujo pėdsakai buvo reikšmingi bylos tyrimo objektai (nurodė 38 proc. arba 19 respondentų). Iš 28 paveikslo (b) matome, kad didžiausias tirtų baudžiamųjų bylų, kuriose kraujo pėdsakai buvo reikšmingi bylos tyrimo objektai, skaičius buvo 4 baudžiamosios bylos (nurodė 10 arba 32 proc. respondentų) ir kiek mažesnis – 5 ir 3 baudžiamosios bylos (nurodė atitinkamai 7 arba 23 proc. ir 6 arba 19 proc. respondentų) skaičius. Ženkliai mažiau respondentų praktikoje teko 15, 2 ir 6 bei 10 tokių baudžiamųjų bylų (atitinkami nurodė 3 arba 10 proc., po 2 arba 6 proc. ir 1 arba 3 proc. respondentų).

Apibendrinant galima teigti, kad daugumai respondentų savo praktikoje teko tirti baudžiamąsias bylas, kuriose kraujo pėdsakai buvo reikšmingi bylos tyrimo objektai, o daugiausia respondentų nurodė, kad tokių bylų skaičius jų praktikoje sudarė nuo 3 iki 5 baudžiamųjų bylų (viso nurodė 23 arba 74 proc. respondentų).

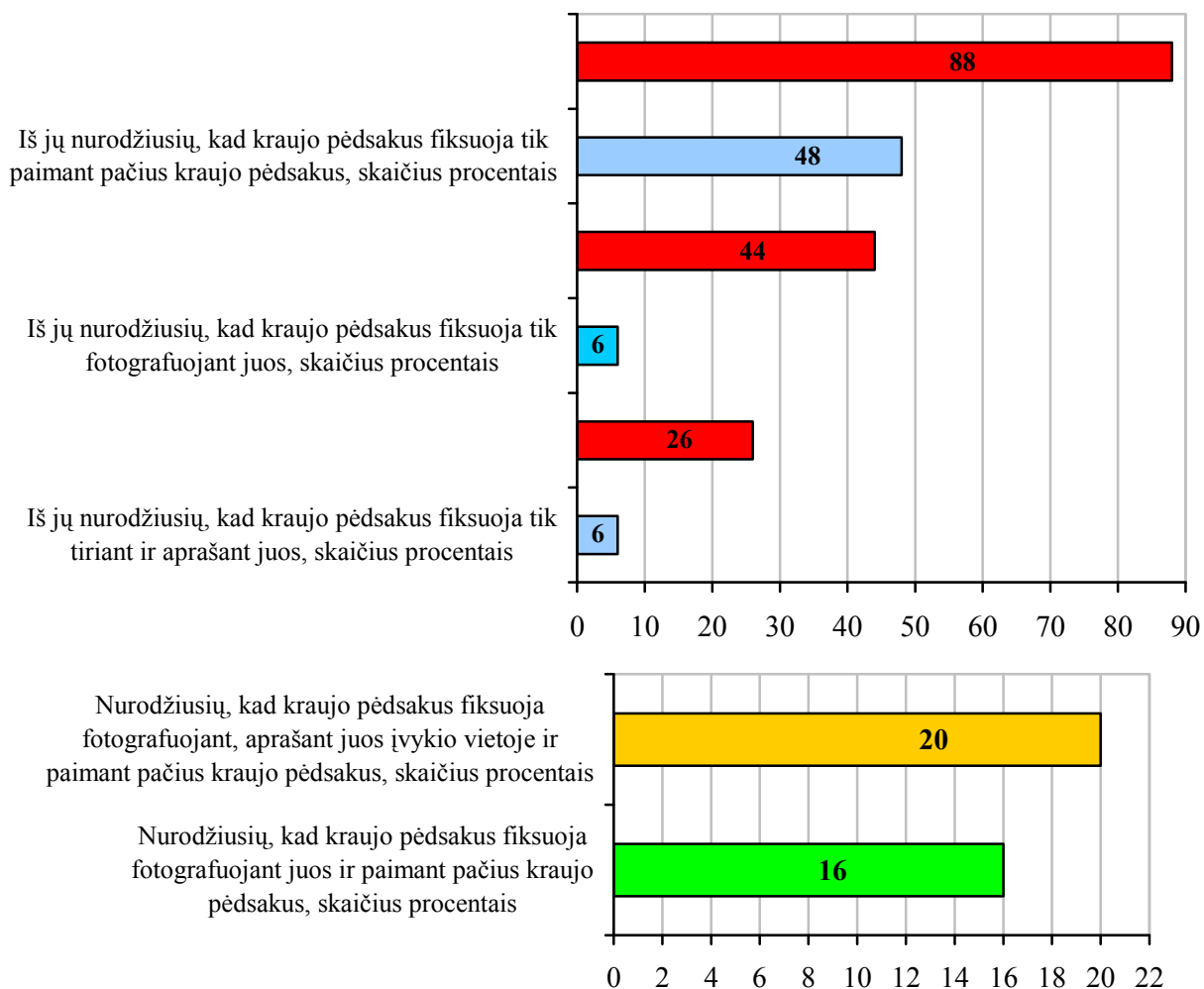
Septintuoju apklausos anketos klausimu buvo siekiama išsiaiškinti, kaip dažnai respondentų praktikoje kraujo pėdsakai tapdavo reikšmingi baudžiamojoje byloje. Iš atsakymų į 7-ą apklausos anketos klausimą suvestinių duomenų matome, kad dauguma respondentų nurodė, jog kraujo pėdsakai dažnai tapdavo reikšmingi bylai jų tirtose baudžiamosiose bylose (nurodė 55 proc. arba 17 respondentų). Ženkliai mažesnes dalis sudaro respondentai, nurodę, kad kraujo pėdsakai jų praktikoje tapdavo reikšmingi baudžiamosiose bylose retai ar pavieniais atvejais (atitinkamai nurodė po 26 proc. arba 8 ir 19 proc. arba 6 respondentai).

Apibendrinant galima teigti, kad visų respondentų praktikoje tirtose bylose kraujo pėdsakai, tik skirtingu dažnumu, tapdavo reikšmingi baudžiamojoje byloje.

Aštuntuoju apklausos anketos klausimu buvo siekiama nustatyti, kokia forma respondentų tirtose baudžiamosiose bylose buvo užfiksuojami kraujo pėdsakai. Tyrėjų taikomų kraujo pėdsakų fiksavimo formų pasiskirstymas pateikiamas 29 paveiksle.

Iš 29 paveikslo matome, kad didžioji dauguma respondentų kraujo pėdsakus įvykio vietoje fiksuoja paimant pačius kraujo pėdsakus (nurodė 88 proc. arba 44 respondentai). Iš jų kraujo pėdsakų fiksavimą tik paimant pačius kraujo pėdsakus taiko 24 (arba 48 proc.) respondentų. Ženkliai mažiau respondentų kraujo pėdsakus įvykio vietoje fiksuoja fotografuojant juos (nurodė 44 proc. arba 22 respondentai). Iš jų kraujo pėdsakus fiksuoja tik fotografuojant juos 3 (arba 6 proc.) respondentų.

Mažiausiai respondentų kraujo pėdsakus įvykio vietoje fiksuoja aprašant juos (nurodė 26 proc. arba 13 respondentų). Iš jų kraujo pėdsakus fiksuoja tik aprašant juos 3 arba 6 proc. respondentų.

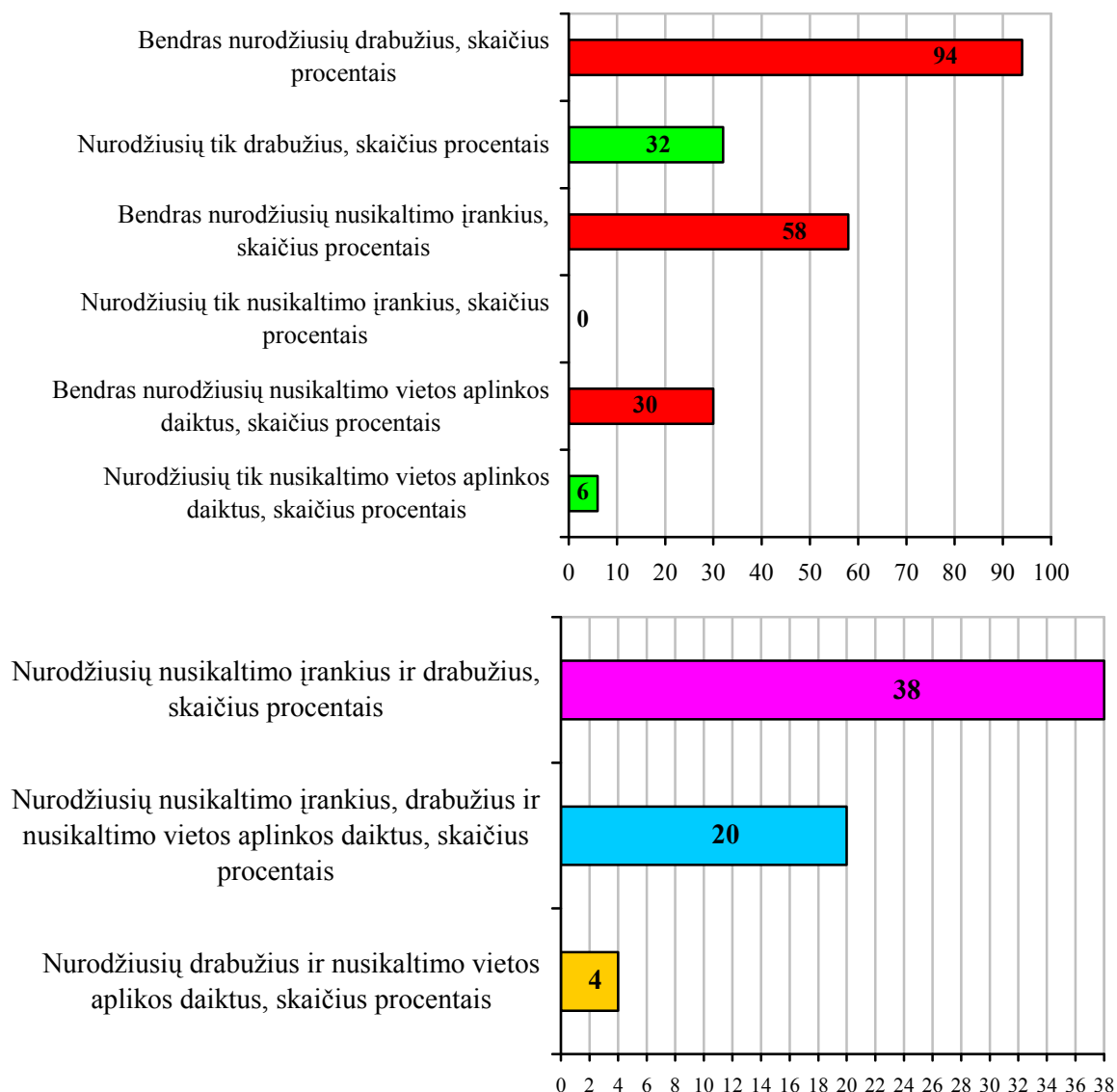


**29 pav. Tyrėjų taikomų kraujo pėdsakų fiksavimo formų pasiskirstymas (proc.)**

Iš 29 paveikslo taip pat matome, kad kraujo pėdsakus įvykio vietoje fiksuoja fotografuojant ir paimant pačius kraujo pėdsakus, 8 (arba 16 proc.) respondentų, o tai, kad kraujo pėdsakus įvykio vietoje fiksuoja fotografuojant, tiriant pačius kraujo pėdsakus ir aprašant juos, nurodė 10 (arba 20 proc.) respondentų.

Apibendrinant galima teigti, kad tik nedaugelis tyrėjų (nurodė 20 proc. arba 10 respondentų) taiko vienu metu visus kraujo pėdsakų fiksavimo įvykio vietoje būdus, o dauguma respondentų apsiriboja kuriais nors dviem vienu metu taikomais kraujo pėdsakų fiksavimo būdais.

Devintuoju apklausos anketos klausimu buvo siekiama išsiaiškinti, kokie objektai respondentų praktikoje dažniausiai buvo paaimami kartu su kraujo pėdsakais. Tyrėjų pasiskirstymas pagal objektus, kurie dažniausiai jų praktikoje paaimami kartu su kraujo pėdsakais, pateikiamas 30 paveiksle.



**30 pav. Tyrėjų pasiskirstymas pagal objektus, kurie dažniausiai jų praktikoje paaimami kartu su kraujo pėdsakais (proc.)**

Iš 30 paveikslo matome, kad didžioji dauguma respondentų nurodė, kad dažniausiai jų praktikoje kartu su kraujo pėdsakais buvo paaimami drabužiai (nurodė 94 proc. arba 47 respondentai), nusikaltimo įrankiai (nurodė 58 proc. arba 29 respondentai) ir nusikaltimo vietos aplinkos daiktai (nurodė 30 proc. arba 15 respondentų). Tačiau tyrėjų, nurodžiusių, kad jų praktikoje dažniausiai kartu

su kraujo pėdsakais buvo paimami tik nusikaltimo drabužiai (nurodė 32 proc. arba 16 respondentų) ir nurodžiusių tik nusikaltimo vietos aplinkos daiktus (nurodė 6 proc. arba 3 respondentai), skaičius ženkliai mažesnis.

Pažymėtina, jog nei vienas respondentas nenurodė, kad kartu su kraujo pėdsakais paimami tik nusikaltimo įrankiai.

Atsakydami į devintą apklausos anketos klausimą tyrėjai nurodė, kad dažnai kartu su kraujo pėdsakais buvo paimami kelių rūšių objektai: nusikaltimo įrankiai ir drabužiai (nurodė 38 proc. arba 19 respondentų); nusikaltimo įrankiai, drabužiai ir nusikaltimo vietos aplinkos daiktai (nurodė 20 proc. arba 10 respondentų), drabužiai ir nusikaltimo vietos aplinkos daiktai (nurodė 4 proc. arba 2 respondentai).

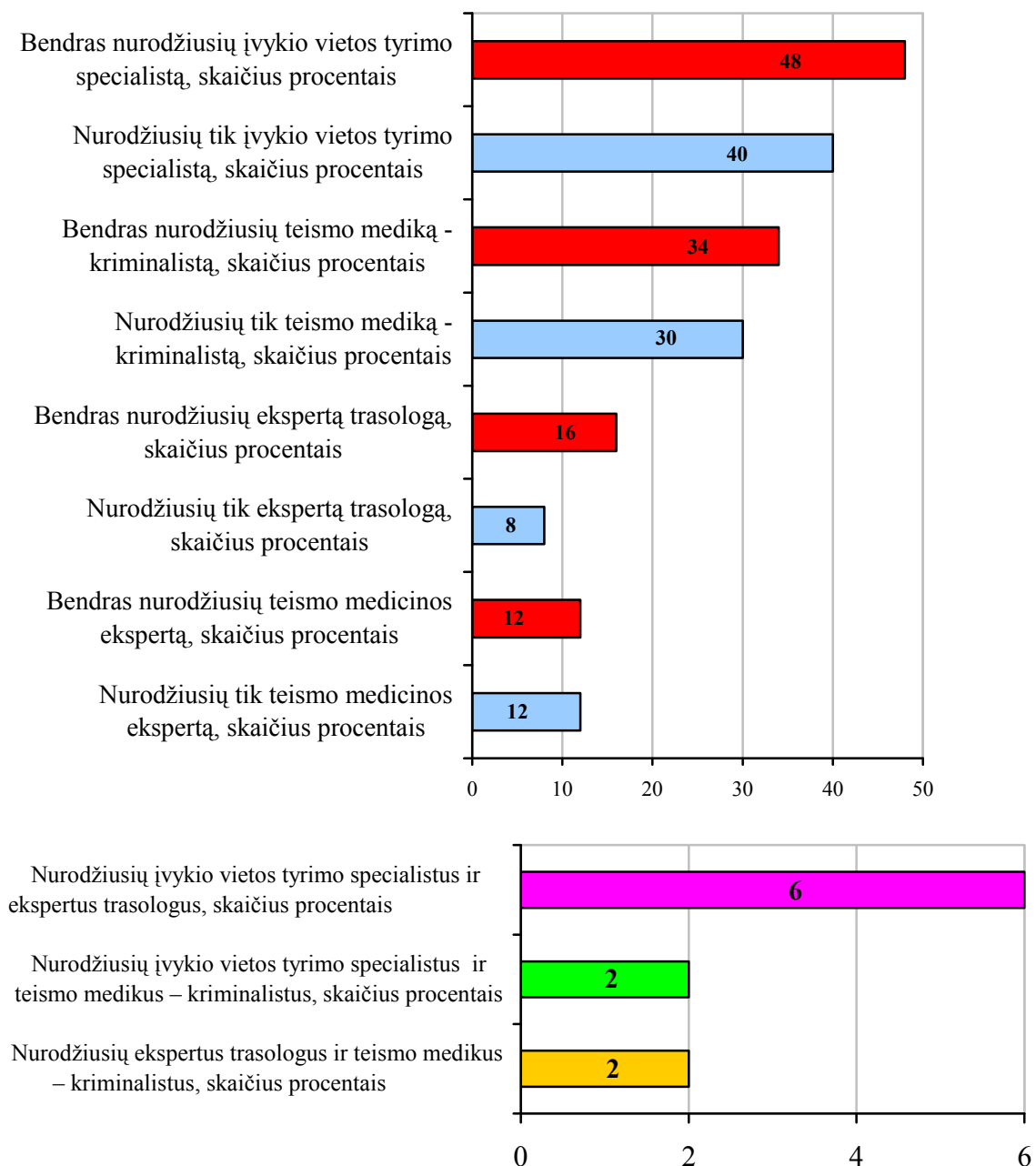
Apibendrinant galima teigti, kad dažniausiai kartu su kraujo pėdsakais tyrėjai paima drabužius ir kiek rečiau – nusikaltimo įrankius. Be to tyrėjai kartu su kraujo pėdsakais paima ne vieną, dažnai kelis objektus: nusikaltimo įrankius ir drabužius; drabužius ir nusikaltimo vietos aplinkos daiktus; nusikaltimo įrankius ir nusikaltimo vietos aplinkos daiktus; nusikaltimo įrankius, drabužius ir nusikaltimo vietos aplinkos daiktus.

Dešimtuoju apklausos anketos klausimu buvo siekiama išsiaiškinti, koks specialistas tyrėjų praktikoje padeda jiems paimti kraujo pėdsakus įvykio vietoje. Iš atsakymų į 10-ą apklausos anketos klausimą suvestinių duomenų matome, kad didžiajai daugumai tyrėjų kraujo pėdsakus jų praktikoje padeda paimti specialistas – kriminalistas (nurodė 98 proc. arba 49 respondentai) ir tik nedidelei mažumai padeda tai padaryti specialistas – kriminalistas, turintis tyrėjo kvalifikaciją (nurodė 2 proc. arba vienas respondentas).

Apibendrinant galima teigti, kad daugumai tyrėjų kraujo pėdsakus įvykio vietoje padeda paimti specialistas – kriminalistas.

Vienuoliktuoju apklausos anketos klausimu buvo siekiama išsiaiškinti tyrėjų nuomonę, kas turėtų tirti kraujo pėdsakus įvykio vietoje. Tyrėjų nuomonių pasiskirstymas, kas turėtų tirti kraujo pėdsakus įvykio vietoje, pateikiamas 31 paveiksle. Iš 31 paveikslo matome, kad vieningos nuomonės šiuo klausimu nebuvo. Respondentai nurodė, kad kraujo pėdsakus įvykio vietoje turėtų tirti tiek įvykio vietos tyrimo specialistas (48 proc. arba 24 respondentai), iš jų nurodžiusių, kad kraujo pėdsakus įvykio vietoje turėtų tirti tik įvykio vietos tyrimo specialistas (40 proc. arba 20 respondentų), tiek teismo medikas – kriminalistas (34 proc. arba 17 respondentų), iš jų nurodžiusių, kad kraujo pėdsakus įvykio vietoje turėtų tirti tik teismo medikas – kriminalistas (30 proc. arba 15 respondentų), tiek ekspertas

trasologas (16 proc. arba 8 respondentai), iš jų nurodžiusių, kad kraujo pėdsakus įvykio vietoje turėtų tirti tik ekspertas trasologas (8 proc. arba 4 respondentai), tiek teismo medicinos ekspertas (12 proc. arba 6 respondentai), iš jų nurodžiusių, kad kraujo pėdsakus įvykio vietoje turėtų tirti tik teismo medicinos ekspertas (12 proc. arba 6 respondentai).



**31 pav. Tyrėjų nuomonių pasiskirstymas, kas turėtų tirti kraujo pėdsakus įvykio vietoje (proc.)**

Pažymėtina, kad kai kurių tyrėjų nuomone, kraujo pėdsakus įvykio vietoje turėtų tirti ne vienas, bet daugiau specialistų (nurodė 10 proc. arba 5 respondentai): įvykio vietos tyrimo specialistas ir ekspertas trasologas (nurodė 6 proc. arba 3 respondentai); įvykio vietos tyrimo specialistas ir teismo medikas – kriminalistas (nurodė 2 proc. arba 1 respondentas); ekspertas trasologas ir teismo medikas – kriminalistas (nurodė 2 proc. arba vienas respondentas).

Apibendrinant galima teigti, kad vieningos nuomonės, kas turėtų tirti kraujo pėdsakus įvykio vietoje, tyrėjai neturi. Manantys, kad kraujo pėdsakus įvykio vietoje turėtų tirti ne vienas, bet daugiau specialistų, sudaro tik nežymią mažumą (nurodė 10 proc. arba 5 respondentai).

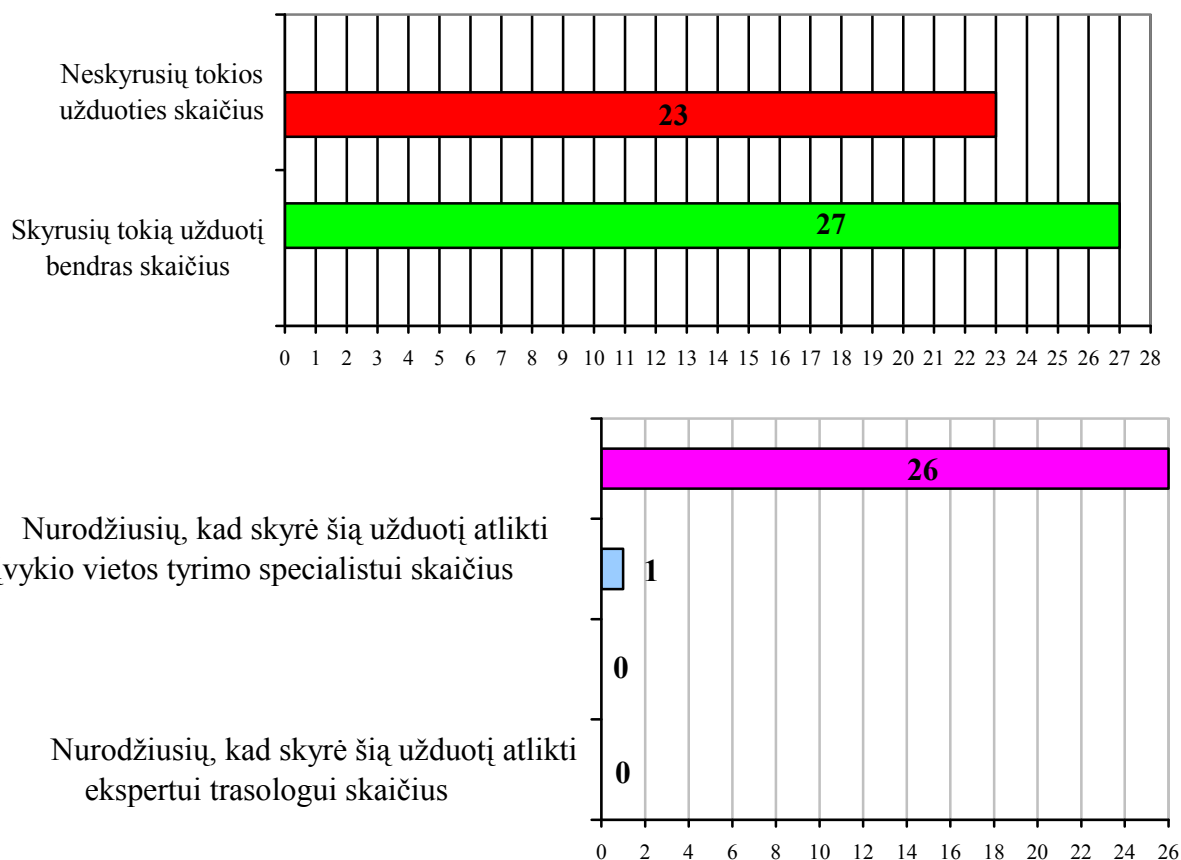
Dvyliktuoju apklausos anketos klausimu buvo siekiama išsiaiškinti respondentų nuomonę apie tai, ar visiems iš įvykio vietos paimtiems kraujo pėdsakams visada reikia atlikti DNR tyrimą. Iš atsakymų į 12-ą apklausos anketos klausimą suvestinių duomenų matome, kad didžioji dauguma tyrėjų šiuo klausimu vienareikšmės nuomonės neturėjo (nurodė 48 proc. arba 24 respondentai). Iš turėjusių vienareikšmę nuomonę šiuo klausimu dauguma tyrėjų nurodė, kad visiems iš įvykio vietos paimtiems kraujo pėdsakams ne visada reikia atlikti DNR tyrimą (nurodė 34 proc. arba 17 respondentų) ir tik mažuma iš jų nurodė, kad visiems iš įvykio vietos paimtiems kraujo pėdsakams reikia visada atlikti DNR tyrimą (nurodė 18 proc. arba 9 respondentai).

Apibendrinant galima teigti, kad didžioji dauguma tyrėjų klausimu, ar visiems iš įvykio vietos paimtiems kraujo pėdsakams visada reikia atlikti DNR tyrimą, vienareikšmės nuomonės neturi, o iš turėjusių vienareikšmę nuomonę, daugumą sudaro tyrėjai, manantys, kad visiems iš įvykio vietos paimtiems kraujo pėdsakams ne visada reikia atlikti DNR tyrimą.

Tryliktuoju apklausos anketos klausimu buvo siekiama išsiaiškinti, ar teko tyrėjams jų praktikoje skirti užduotį ištirti kraujo pėdsakus įvykio vietoje ir kokios srities specialistui buvo skirta atlikti šią užduotį. Tyrėjų, skyrusių ir neskyrusių užduotį ištirti kraujo pėdsakus įvykio vietoje, bei specialistų, kuriems buvo skirta atlikti šią užduotį, pasiskirstymas pateikiamas 32 paveiksle.

Iš 32 paveikslo matome, kad daugumai tyrėjų jų praktikoje teko skirti užduotį ištirti kraujo pėdsakus įvykio vietoje (nurodė 27 arba 54 proc. respondentų), tačiau tyrėjų, kurių praktikoje neteko skirti atlikti tokios užduoties, skaičius taip pat didelis (nurodė 23 arba 46 proc. respondentų) ir sudaro beveik pusę apklaustųjų.

Iš skyrusių užduotį ištirti kraujo pėdsakus įvykio vietoje, dauguma tyrėjų skyrė šią užduotį atlikti teismo medicinos ekspertui (nurodė 26 arba 96 proc. respondentų) ir tik maža dalis jų skyrė šią užduotį atlikti įvykio vietos tyrimo specialistui (nurodė 1 arba 4 proc. respondentų).



**32 pav. Tyrėjų, skyrusių ir neskyrusių užduotį ištirti kraujo pėdsakus įvykio vietoje, bei specialistų, kuriems buvo skirta atlikti šią užduotį, pasiskirstymas**

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad nei vienas iš tyrėjų, skyrusių užduotį ištirti kraujo pėdsakus įvykio vietoje, neskyrė šios užduoties atlikti nei ekspertui trasologui, nei teismo medikui – kriminalistui.

Apibendrinant galima teigti, kad nors daugumai tyrėjų jų praktikoje teko skirti užduotį ištirti kraujo pėdsakus įvykio vietoje, tačiau tyrėjų, kurių praktikoje neteko skirti atlikti tokios užduoties, skaičius taip pat didelis ir sudaro beveik pusę apklaustųjų. Iš skyrusių užduotį ištirti kraujo pėdsakus įvykio vietoje dauguma tyrėjų skyrė šią užduotį atlikti teismo medicinos ekspertui, tačiau nei vienas iš tyrėjų neskyrė šios užduoties atlikti ekspertui trasologui, taip pat teismo medikui – kriminalistui.

Keturioliktuoju apklausos anketos klausimu buvo siekiama išsiaiškinti, ar tyrėjų paskirtas kraujo pėdsakų tyrimas įvykio vietoje buvo naudingas, leido išsiaiškinti naujas bylos aplinkybes. Iš atsakymų į 14-ą apklausos anketos klausimą suvestinių duomenų matome, kad daugumos tyrėjų paskirtas kraujo pėdsakų tyrimas įvykio vietoje buvo naudingas, leido išsiaiškinti naujas bylos

aplinkybes, nors ir su skirtingu naudingumo dažnumu: paskirtas tyrimas buvo naudingas, nurodė 15 arba 56 proc. respondentų, ir paskirtas tyrimas buvo naudingas pavieniais atvejais, nurodė 11 arba 41 proc. respondentų.

Pažymėtina tai, jog tik labai maža respondentų dalis nurodė, kad paskirtas kraujo pėdsakų tyrimas įvykio vietoje buvo nenaudingas (nurodė vienas arba 4 proc. respondentų).

Apibendrinant galima teigti, kad daugumos tyrėjų paskirtas kraujo pėdsakų tyrimas įvykio vietoje buvo naudingas, leido išaiškinti naujas bylos aplinkybes, nors ir su skirtingu naudingumu.

Penkioliktuoju apklausos anketos klausimu buvo siekiama išsiaiškinti, ar teko tyrėjams jų praktikoje skirti užduotį ištirti kraujo pėdsakus autoįvykio vietoje ir kokios srities specialistui buvo skirta atlikti šią užduotį. Iš atsakymų į 15-ą apklausos anketos klausimą suvestinių duomenų matome, kad didžiajai daugumai respondentų jų praktikoje neteko skirti užduoties ištirti kraujo pėdsakus autoįvykio vietoje (nurodė 45 arba 90 proc. respondentų) ir tik mažajai daliai jų teko skirti atlikti šią užduotį (nurodė 5 arba 10 proc. respondentų).

Iš skyrusių užduotį ištirti kraujo pėdsakus autoįvykio vietoje, dauguma tyrėjų skyrė šią užduotį atlikti teismo medikui – kriminalistui (nurodė 4 arba 80 proc. respondentų) ir tik nedidelė dalis jų skyrė šią užduotį atlikti įvykio vietos tyrimo specialistui (nurodė vienas arba 20 proc. respondentų).

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad nei vienas iš tyrėjų, skyrusių užduotį ištirti kraujo pėdsakus įvykio vietoje, jos atlikti neskyrė ekspertui trasologui ir tik vienas respondentas ją skyrė atlikti įvykio vietos tyrimo specialistui.

Apibendrinant galima teigti, kad didžiajai daugumai tyrėjų jų praktikoje neteko skirti užduoties ištirti kraujo pėdsakus autoįvykio vietoje ir tik mažajai daliai jų teko skirti atlikti šią užduotį. Iš skyrusių užduotį ištirti kraujo pėdsakus autoįvykio vietoje dauguma tyrėjų skyrė šią užduotį atlikti teismo medikui – kriminalistui ir tik nedidelė dalis jų skyrė šią užduotį atlikti įvykio vietos tyrimo specialistui. Tyrėjai neskiria ištirti kraujo pėdsakus įvykio vietoje ekspertui trasologui.

Šešioliktuoju apklausos anketos klausimu buvo siekiama išsiaiškinti, ar tyrėjų paskirtas kraujo pėdsakų tyrimas autoįvykio vietoje buvo naudingas, leido išaiškinti naujas bylos aplinkybes. Iš atsakymų į 16-ą apklausos anketos klausimą suvestinių duomenų matome, kad tyrėjų paskirtas kraujo pėdsakų tyrimas autoįvykio vietoje buvo visuomet naudingas, tik skyrėsi šio tyrimo naudingumas: paskirtas tyrimas buvo naudingas (nurodė 40 proc. arba du respondentai) ir paskirtas tyrimas buvo naudingas pavieniais atvejais (nurodė 60 proc. arba 3 respondentai).

Išanalizavus tyrėjų apklausos duomenis, galima daryti šias išvadas:

➤ Dauguma tyrėjų (74 proc. arba 37 respondentai) turi aukštąjį išsilavinimą, didesnę nei 12 metų darbo stažą (nurodė 62 proc. arba 31 respondentas) ir ištiria per metus 18 ir daugiau baudžiamųjų bylų (nurodė 62 proc. arba 31 respondentas).

➤ Tarp apklaustųjų vyrauja respondentai, kurių baudžiamųjų bylų išaiškinamumas yra nuo 51 iki 80 procentų (viso nurodė 56 proc. arba 28 respondentai).

➤ Tik mažiau nei trečdaliui respondentų pakankamai dažnai tenka paimti kraujo pėdsakus kaip tyrimo objektą (nurodė 30 proc. arba 15 respondentų), o didžiąją dalį sudaro respondentai, kuriems retai tenka paimti kraujo pėdsakus kaip tyrimo objektą (nurodė 70 proc. arba 35 respondentai). Nurodžiusių, kad kraujo pėdsakus kaip tyrimo objektą tenka paimti dažnai, nebuvo.

➤ Daugumai tyrėjų savo praktikoje teko tirti baudžiamąsias bylas, kuriose kraujo pėdsakai buvo reikšmingi bylos tyrimo objektai, o tokių bylų skaičius jų praktikoje sudarė nuo 3 iki 5 baudžiamųjų bylų (viso nurodė 23 arba 74 proc. respondentų). Visų respondentų praktikoje tirtose bylose kraujo pėdsakai, tik skirtingu dažnumu, tapdavo reikšmingi baudžiamojoje byloje.

➤ Tik nedaugelis tyrėjų (nurodė 20 proc. arba 10 respondentų) taiko vienu metu visus kraujo pėdsakų fiksavimo įvykio vietoje būdus, o dauguma jų apsiriboja kuriais nors dviem vienu metu taikomais kraujo pėdsakų fiksavimo būdais.

➤ Dažniausiai kartu su kraujo pėdsakais tyrėjai paima drabužius ir kiek rečiau – nusikaltimo įrankius. Be to tyrėjai kartu su kraujo pėdsakais paima ne vieną, dažnai kelis objektus: nusikaltimo įrankius, drabužius ir nusikaltimo vietos aplinkos daiktus.

➤ Apibendrinant galima teigti, kad daugumai tyrėjų kraujo pėdsakus įvykio vietoje padeda paimti specialistas – kriminalistas.

➤ Vieningos nuomonės, kas turėtų tirti kraujo pėdsakus įvykio vietoje, tyrėjai neturi. Manantys, kad kraujo pėdsakus įvykio vietoje turėtų tirti ne vienas, bet daugiau specialistų, sudaro tik nežymią mažumą (nurodė 10 proc. arba 5 respondentai).

➤ Didžioji dauguma tyrėjų klausimu, ar visiems iš įvykio vietos paimtiems kraujo pėdsakams visada reikia atlikti DNR tyrimą, vienareikšmės nuomonės neturi, o iš turėjusių vienareikšmę nuomonę šiuo klausimu daugumą sudaro tyrėjai, manantys, kad visiems iš įvykio vietos paimtiems kraujo pėdsakams ne visada reikia atlikti DNR tyrimą.

➤ Daugumai tyrėjų jų praktikoje teko skirti užduotį ištirti kraujo pėdsakus įvykio vietoje (nurodė 27 arba 54 proc. respondentų). Tyrėjų, kurių praktikoje neteko skirti atlikti tokios užduoties, skaičius taip pat didelis (nurodė 23 arba 46 proc. respondentų) ir sudaro beveik pusę apklaustųjų. Iš

skyrusių užduotį ištirti kraujo pėdsakus įvykio vietoje, dauguma tyrėjų skyrė šią užduotį atlikti teismo medicinos ekspertui, tačiau nei vienas iš tyrėjų neskyrė šios užduoties atlikti nei ekspertui trasologui, nei teismo medikui – kriminalistui.

➤ Daugumos tyrėjų paskirtas kraujo pėdsakų tyrimas įvykio vietoje buvo naudingas, leido išaiškinti naujas bylos aplinkybes, nors ir su skirtingu naudingumo dažnumu.

➤ Didžiajai daugumai tyrėjų jų praktikoje neteko skirti užduoties ištirti kraujo pėdsakus autoįvykio vietoje ir tik mažajai daliai jų teko skirti atlikti šią užduotį. Iš skyrusių užduotį ištirti kraujo pėdsakus autoįvykio vietoje dauguma tyrėjų skyrė šią užduotį atlikti teismo medikui – kriminalistui ir tik nedidelė dalis jų skyrė šią užduotį atlikti įvykio vietos tyrimo specialistui. Tyrėjai neskiria ištirti kraujo pėdsakus įvykio vietoje ekspertui trasologui.

### **3.2.2. Ekspertų apklausos rezultatų analizė**

*Respondentų pristatymas.* Tyrime dalyvavo ekspertai, tiriantys baudžiamąsias bylas Kauno apskrityje. Viso tyrime dalyvavo 11 ekspertų, iš kurių 9 turėjo aukštąjį universitetinį išsilavinimą. Mažiau respondentų turėjo aukštąjį neuniversitetinį ir aukštesnįjį išsilavinimą (atitinkamai nurodė po vieną respondentą).

Apibendrinant galima teigti, kad didžioji dauguma ekspertų turi aukštąjį išsilavinimą (viso nurodė 91 proc. arba 10 respondentų).

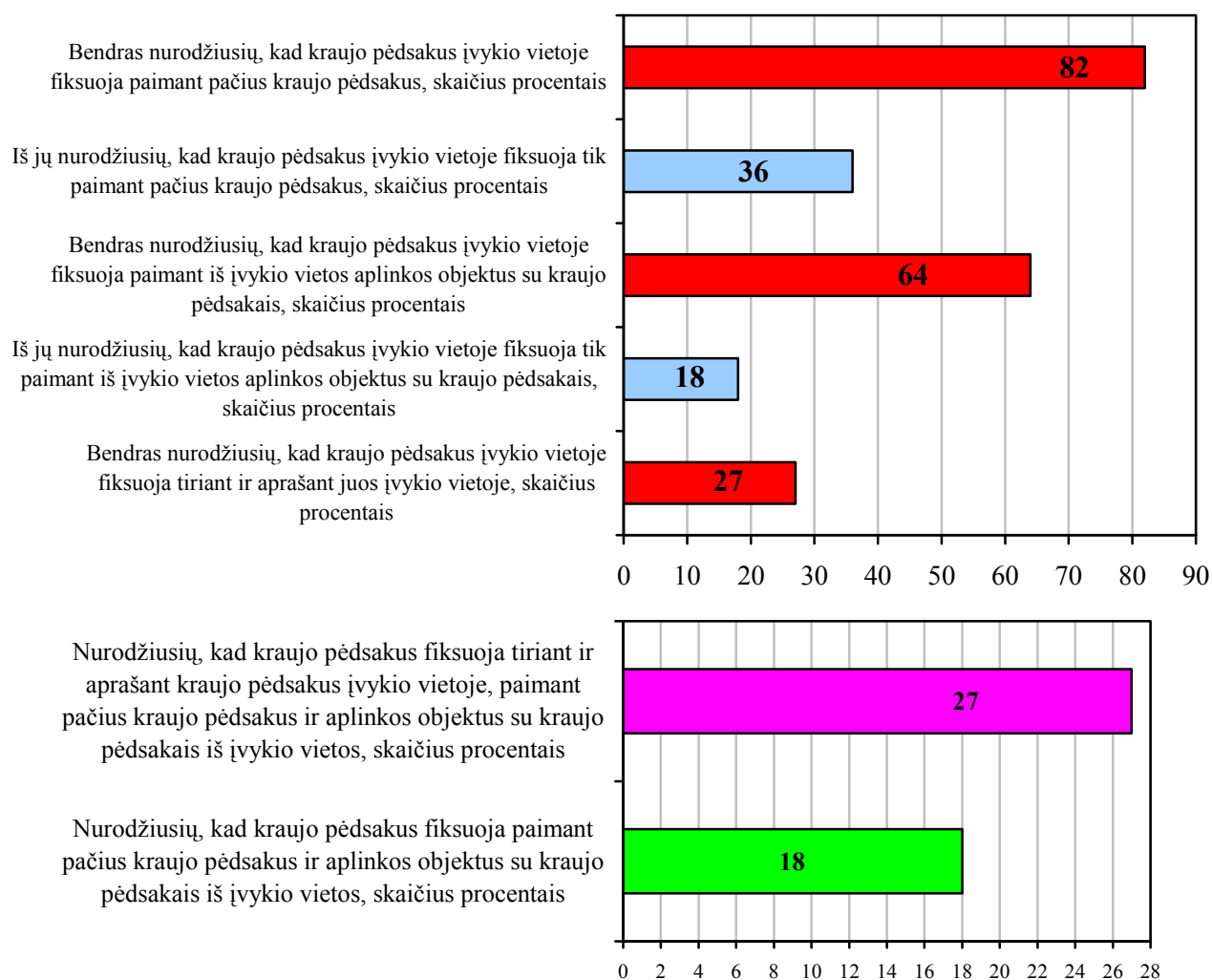
Ekspertai turi nuo 12 iki 14 metų darbo stažą (nurodė 6 respondentai) bei 15 ir daugiau metų darbo stažą (nurodė 5 respondentai).

Apibendrinant galima teigti, kad visi ekspertai turi pakankamai didelį (ne mažesnę kaip 12 metų) darbo stažą.

Trečiuoju apklausos anketos klausimu buvo siekiama išsiaiškinti, kaip dažnai ekspertams tenka dalyvauti paimant kraujo pėdsakus įvykio vietoje. Iš atsakymų į 3-ą apklausos anketos klausimą suvestinių duomenų matome, kad dauguma ekspertų retai dalyvauja paimant kraujo pėdsakus įvykio vietoje (nurodė 64 proc. arba 7 respondentai). Ženkliai mažesnė dalis respondentų nurodė, kad pakankamai dažnai dalyvauja paimant kraujo pėdsakus įvykio vietoje (nurodė 27 proc. arba 3 respondentai). Atkreiptinas dėmesys į tai, kad mažai ekspertų dažnai dalyvauja paimant kraujo pėdsakus įvykio vietoje (nurodė vienas respondentas).

Apibendrinant galima teigti, kad dauguma ekspertų retai dalyvauja paimant kraujo pėdsakus įvykio vietoje.

Ketvirtuoju apklausos anketos klausimu buvo siekiama išsiaiškinti, kokia forma ekspertai dažniausiai fiksuoja kraujo pėdsakus įvykio vietoje. Ekspertų pasiskirstymas pagal kraujo pėdsakų fiksavimo įvykio vietoje formą pateikiamas 33 paveiksle. Ši ir visos kitos diagramos sudarytos pagal apklausos anketos tyrėjams suvestinius duomenis, kurie pateikiami 4 priede.



**33 pav. Ekspertų pasiskirstymas pagal kraujo pėdsakų fiksavimo įvykio vietoje formą (proc.)**

Iš 33 paveikslo matome, kad didžioji dauguma ekspertų kraujo pėdsakus įvykio vietoje fiksuoja paimdami pačius kraujo pėdsakus (nurodė 82 proc. arba 9 respondentai). Tačiau tik šiuo vienu būdu kraujo pėdsakus įvykio vietoje fiksuoja ženkliai mažiau ekspertų (nurodė 36 proc. arba

4 respondentai). Kiek mažiau respondentų nurodė, kad kraujo pėdsakus įvykio vietoje fiksuoja paimant iš įvykio vietos aplinkos objektus su kraujo pėdsakais (64 proc. arba 7 respondentai). Tačiau tik šiuo vienu būdu kraujo pėdsakus įvykio vietoje taip pat fiksuoja ženkliai mažiau ekspertų (nurodė 18 proc. arba 2 respondentai). Taip pat respondentai nurodė, kad kraujo pėdsakų įvykio vietoje fiksavimui naudoja kraujo pėdsakų tyrimą ir aprašymą (27 proc. arba 3 respondentai). Tačiau tik šiuo vienu būdu kraujo pėdsakus įvykio vietoje nefiksuoja nei vienas respondentas.

Dauguma ekspertų naudoja kelis kraujo pėdsakų įvykio vietoje fiksavimo būdus. Didžioji dauguma iš jų kraujo pėdsakus įvykio vietoje fiksuoja tiriant ir aprašant juos įvykio vietoje, paimant pačius kraujo pėdsakus ir aplinkos objektus su kraujo pėdsakais (nurodė 27 proc. arba 3 respondentai). Kiek mažiau iš ekspertų, naudojančių kelis kraujo pėdsakų įvykio vietoje fiksavimo būdus, nurodė, kad kraujo pėdsakų įvykio vietoje fiksuoja paimant pačius kraujo pėdsakus ir aplinkos objektus su kraujo pėdsakais (18 proc. arba 2 respondentai).

Apibendrinant galima teigti, kad didžioji dauguma ekspertų kraujo pėdsakus įvykio vietoje fiksuoja tiriant ir aprašant kraujo pėdsakus įvykio vietoje bei paimant pačius kraujo pėdsakus.

Penktuoju apklausos anketos klausimu buvo siekiama išsiaiškinti, kaip dažnai respondentams tenka paimti objektus su kraujo pėdsakais. Iš atsakymų į 5-ą apklausos anketos klausimą suvestinių duomenų matome, kad nurodžiusių, kad pakankamai dažnai ir retai tenka paimti objektus su kraujo pėdsakais, respondentų skaičius yra vienodas (nurodė po 46 proc. arba 5 respondentai). Nurodžiusių, kad dažnai tenka paimti objektus su kraujo pėdsakais, respondentų skaičius mažas (nurodė 8 proc. arba vienas respondentas).

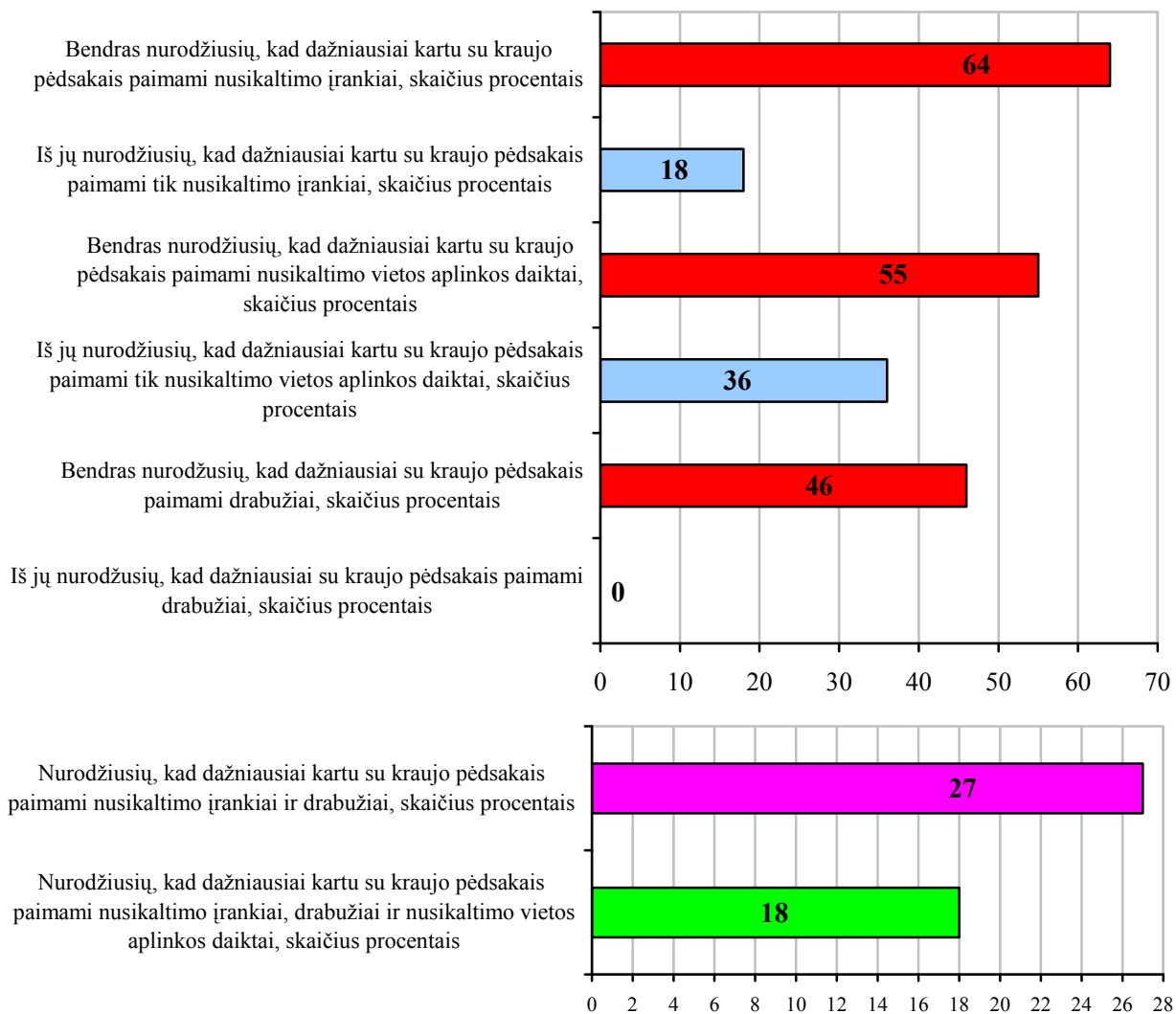
Apibendrinant galima teigti, kad ekspertams pakankamai dažnai tenka paimti objektus su kraujo pėdsakais (bendrai nurodė 54 proc. arba 6 respondentai).

Šeštuoju apklausos anketos klausimu buvo siekiama išsiaiškinti, kokie objektai respondentų praktikoje dažniausiai paimami kartu su kraujo pėdsakais. Respondentų pasiskirstymas pagal objektus, paimamus kartu su kraujo pėdsakais, pateikiamas 34 paveiksle.

Iš 34 paveikslo matome, kad didžioji dauguma ekspertų nurodė, kad jų praktikoje dažniausiai paimami kartu su kraujo pėdsakais nusikaltimo įrankiai, nusikaltimo vietos aplinkos daiktai ir drabužiai su kraujo pėdsakais (atitinkamai nurodė 64 proc. arba 7 respondentai, 55 proc. arba 6 respondentai ir 46 proc. arba 5 respondentai). Tačiau ekspertų, nurodžiusių, kad jų praktikoje dažniausiai kartu su kraujo pėdsakais buvo paimami tik nusikaltimo įrankiai (18 proc. arba du respondentai) ir nurodžiusių tik nusikaltimo vietos aplinkos daiktus (36 proc. arba 4 respondentai)

skaičius ženkliai mažesnis.

Dažnai su kraujo pėdsakais buvo paimami kelių rūšių objektai: nusikaltimo įrankiai ir drabužiai (nurodė 27 proc. arba 3 respondentai); nusikaltimo įrankiai, drabužiai ir nusikaltimo vietos aplinkos daiktai (nurodė 18 proc. arba 2 respondentai).

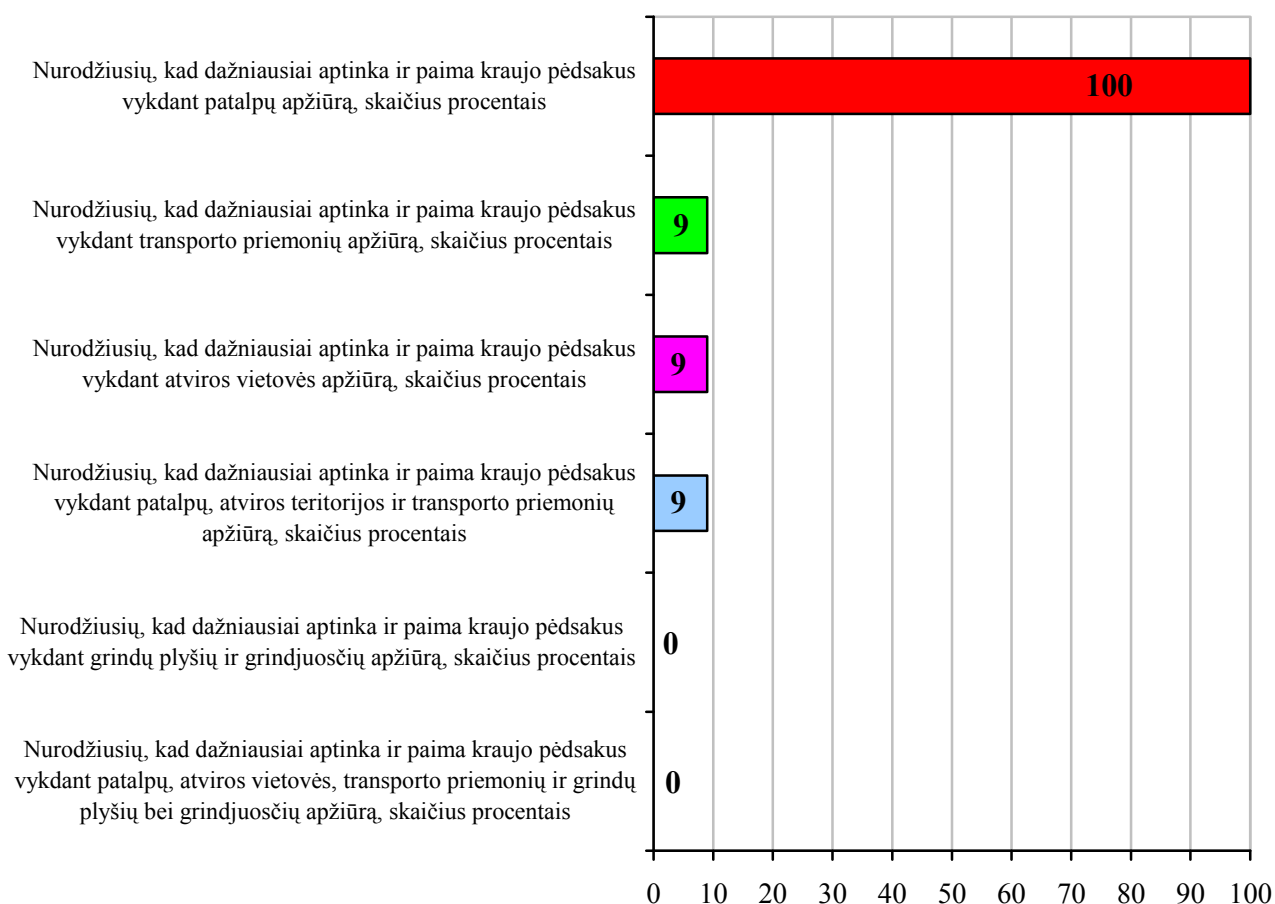


**34 pav. Ekspertų pasiskirstymas pagal objektus, paimamus kartu su kraujo pėdsakais (proc.)**

Pažymėtina, kad nei vienas iš respondentų nenurodė, kad kartu su kraujo pėdsakais dažniausiai paimami tik drabužiai.

Apibendrinant galima teigti, kad dažniausiai kartu su kraujo pėdsakais paaimamas ne vienas objektas, kiek rečiau – nusikaltimo įrankiai.

Septintuoju apklausos anketos klausimu buvo siekiama išaiškinti, kokių objektų apžiūrą atliekant, respondentų praktikoje dažniausiai aptinkami ir paaimami kraujo pėdsakai. Respondentų pasiskirstymas pagal objektų apžiūras, kurias atliekant dažniausiai aptinkami ir paaimami kraujo pėdsakai, pateikiamas 35 paveiksle.



**35 pav. Ekspertų pasiskirstymas pagal objektų apžiūras, kurias atliekant dažniausiai aptinkami ir paaimami kraujo pėdsakai (proc.)**

Iš 35 paveikslo matome, kad visų respondentų praktikoje dažniausiai aptinkami ir paaimami kraujo pėdsakai, atliekant patalpų apžiūrą (nurodė 100 proc. arba 11 respondentų).

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad tik mažos dalies respondentų praktikoje buvo aptinkami ir paaimami kraujo pėdsakai, atliekant patalpų, atviros teritorijos ir transporto priemonių kompleksinę

apžiūrą (nurodė 9 proc. arba vienas respondentas). Be to pažymėtina, kad nei vienas respondentas nenurodė, kad kraujo pėdsakai buvo aptinkami ir paimami atliekant grindų plyšių bei grindjuosčių apžiūrą.

Aštuntuoju apklausos anketos klausimu buvo siekiama išsiaiškinti, kaip dažnai respondentai įvykio vietos apžiūros protokole aprašydami aptiktus kraujo pėdsakus, nurodo kiekvieno iš jų ypatybes: skystas, pradėjęs krešėti, sukrešėjęs. Iš atsakymų į 8-ą apklausos anketos klausimą suvestinių duomenų matome, kad dauguma ekspertų įvykio vietos apžiūros protokole aprašydami aptiktus kraujo pėdsakus, nurodo ar kartais nurodo kiekvieno iš jų ypatybes (skystas, pradėjęs krešėti, sukrešėjęs) (atitinkamai nurodė 28 proc. arba 3 respondentai ir 36 proc. arba po 4 respondentus). Be to matome, kad nenurodančių įvykio vietos apžiūros protokole aprašomus aptiktus kraujo pėdsakus, kiekvieno iš jų ypatybes, skaičius atitinka kartais nurodančių ekspertų skaičių.

Apibendrinant galima teigti, kad didžioji dauguma ekspertų įvykio vietos apžiūros protokole aprašydami aptiktus kraujo pėdsakus, nurodo kiekvieno iš jų ypatybes: skystas, pradėjęs krešėti, sukrešėjęs (bendrai nurodė 64 proc. arba 7 respondentai).

Devintuoju apklausos anketos klausimu buvo siekiama išsiaiškinti, kaip dažnai respondentai pagal kraujo pėdsakus tiria, kiek kraujo yra įvykio vietoje. Iš atsakymų į 9-ą apklausos anketos klausimą suvestinių duomenų matome, kad dauguma respondentų neatlieka tyrimo esančio kraujo įvykio vietoje kiekiui nustatyti pagal kraujo pėdsakus (nurodė 64 proc. arba 7 respondentai). Tik mažuma jų nurodė, kad kartais (27 proc. arba 3 respondentai) ir visada (9 proc. arba vienas respondentas) atlieka tokį tyrimą.

Apibendrinant galima teigti, kad didžioji dauguma respondentų neatlieka tyrimo esančio kraujo įvykio vietoje kiekiui nustatyti pagal kraujo pėdsakus.

Dešimtuoju apklausos anketos klausimu buvo siekiama išsiaiškinti, kaip dažnai respondentams įvykio vietoje tenka ieškoti nematomų kraujo pėdsakų. Iš atsakymų į 10-ą apklausos anketos klausimą suvestinių duomenų matome, kad daugumai respondentų retai tenka ieškoti nematomų ir silpnai matomų kraujo pėdsakų įvykio vietoje (nurodė 64 proc. arba 7 respondentai). Ženkliai mažiau respondentų nurodė, jog pakankamai dažnai (36 proc. arba 4 respondentai).

Atkreiptinas dėmesys į tai, jog nei vienas respondentas nenurodė, kad dažnai tenka ieškoti nematomų ir silpnai matomų kraujo pėdsakų įvykio vietoje.

Apibendrinant galima teigti, kad visiems respondentams, tik skirtingu dažnumu, teko ieškoti nematomų ir silpnai matomų kraujo pėdsakų įvykio vietoje.

Vienuoliktuoju apklausos anketos klausimu buvo siekiama išsiaiškinti, kaip dažnai respondentams įvykio vietoje pasiseka aptikti nematomus ir silpnai matomus kraujo pėdsakus. Iš atsakymų į 11-ą apklausos anketos klausimą suvestinių duomenų matome, kad didžiajai daugumai ekspertų retai pasiseka aptikti nematomus ir silpnai matomus kraujo pėdsakus įvykio vietoje (nurodė 82 proc. arba 9 respondentai). Ženkliai mažiau respondentų nurodė, kad jiems dažnai ir pakankamai dažnai pasiseka aptikti nematomus ir silpnai matomus kraujo pėdsakus įvykio vietoje (po 9 proc. arba po vieną respondentą).

Dvyliktuoju apklausos anketos klausimu buvo siekiama išsiaiškinti, ar respondentai turi galimybę praktikoje panaudoti naujausias kriminalistinės technikos priemones ir būdus nematomiems bei silpnai matomiems kraujo pėdsakams aptikti ir išryškinti įvykio vietoje. Iš atsakymų į 12-ą apklausos anketos klausimą suvestinių duomenų matome, kad dauguma respondentų neturi galimybės panaudoti naujausias kriminalistinės technikos priemones ir būdus nematomiems bei silpnai matomiems kraujo pėdsakams aptikti ir išryškinti įvykio vietoje (nurodė 64 proc. arba 7 respondentai). Ženkliai mažiau respondentų nurodė, kad turi šią galimybę (nurodė 36 proc. arba 4 respondentai).

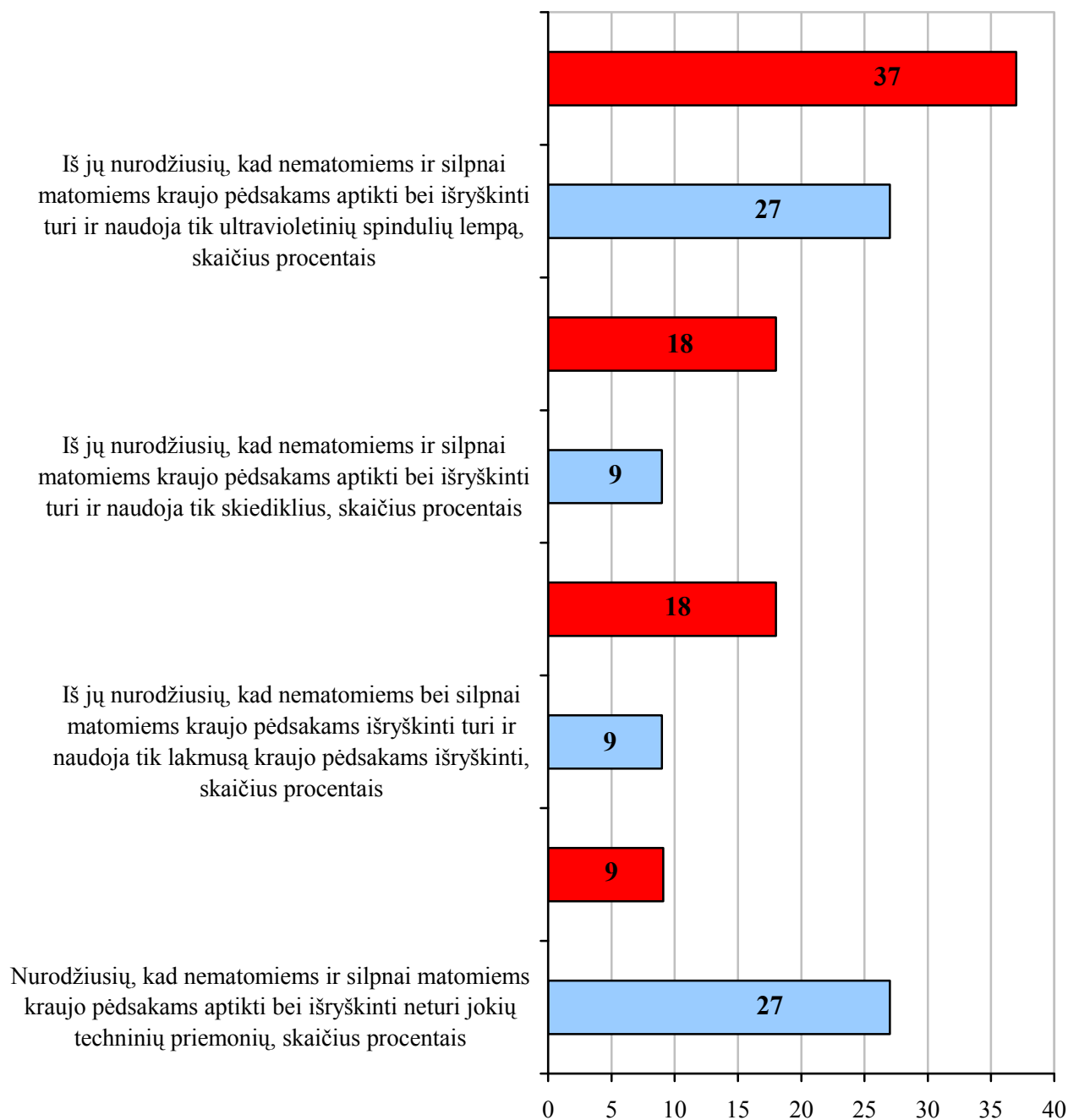
Apibendrinant galima teigti, kad dauguma respondentų neturi galimybės panaudoti naujausias kriminalistinės technikos priemones ir būdus nematomiems bei silpnai matomiems kraujo pėdsakams aptikti ir išryškinti įvykio vietoje.

Tryliktuoju apklausos anketos klausimu buvo siekiama išsiaiškinti, kokias technines priemones respondentai turi ir naudoja nematomiems bei silpnai matomiems kraujo pėdsakams išryškinti įvykio vietoje. Respondentų pasiskirstymas pagal turimas ir naudojamas technines priemones nematomiems bei silpnai matomiems kraujo pėdsakams išryškinti įvykio vietoje pateikiamas 36 paveiksle.

Iš 36 paveikslo matome, kad dauguma ekspertų nematomiems ir silpnai matomiems kraujo pėdsakams aptikti bei išryškinti įvykio vietoje turi ir naudoja ultravioletinių spindulių lempą (nurodė 37 proc. arba 4 respondentai), iš jų taip pat dauguma turi tik ultravioletinių spindulių lempą (nurodė 27 proc. arba 3 respondentai).

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad pakankamai daug ekspertų nurodė, kad neturi jokių techninių priemonių nematomiems ir silpnai matomiems kraujo pėdsakams aptikti bei išryškinti įvykio vietoje (27 proc. arba 3 respondentai). Pažymėtina ir tai, jog tik nedaugelis ekspertų turi daugiau nei vieną (nurodė 18 proc. arba 2 respondentai) ar kelias (nurodė 9 proc. arba vienas respondentas) technines priemones nematomiems ir silpnai matomiems kraujo pėdsakams aptikti ir išryškinti įvykio vietoje.

Apibendrinant galima teigti, kad ekspertai nėra patenkinamai aprūpinami techninėmis priemonėmis nematomiems ir silpnai matomiems kraujo pėdsakams aptikti bei išryškinti įvykio vietoje. Tai riboja galimybę praktikoje panaudoti naujausius kriminalistinės technikos būdus nematomiems bei silpnai matomiems kraujo pėdsakams aptikti ir išryškinti įvykio vietoje.



**36 pav. Ekspertų pasiskirstymas pagal turimas ir naudojamas technines priemones nematomiems bei silpnai matomiems kraujo pėdsakams išryškinti įvykio vietoje (proc.)**

Keturioliktuoju apklausos anketos klausimu buvo siekiama išsiaiškinti, kaip dažnai respondentams tenka tirti kraujo pėdsakus autoįvykio vietoje. Iš atsakymų į šį apklausos anketos klausimą suvestinių duomenų matome, kad daugumai respondentų pakankamai dažnai (nurodė 18 proc. arba 2 respondentai) ar rečiau (nurodė 55 proc. arba 6 respondentai), tačiau tenka tirti kraujo pėdsakus autoįvykio vietoje, o respondentų, kuriems neteko tirti kraujo pėdsakus autoįvykio vietoje, skaičius prilygsta pusei retai tiriančių kraujo pėdsakus autoįvykio vietoje respondentų skaičiui (nurodė 27 proc. arba 3 respondentai).

Pažymėtina, jog nei vienas respondentas nenurodė, kad tenka dažnai tirti kraujo pėdsakus autoįvykio vietoje.

Apibendrinant galima teigti, kad daugumai respondentų tenka tirti kraujo pėdsakus autoįvykio vietoje (bendrai nurodė 73 proc. arba 8 respondentai).

Penkioliktuoju apklausos anketos klausimu buvo siekiama išsiaiškinti, kur respondentai ieško kraujo pėdsakų autoįvykio vietoje. Iš atsakymų į 15-ą apklausos anketos klausimą suvestinių duomenų matome, kad dauguma respondentų po autoįvykio ieško kraujo pėdsakų tiek autoįvykio vietoje, tiek šalia autoįvykio vietos (nurodė 87 proc. arba 7 respondentai) ir tik maža dalis jų (nurodė 13 proc. arba vienas respondentas) po autoįvykio ieško kraujo pėdsakų tik autoįvykio vietoje.

Apibendrinant galima teigti, kad po autoįvykio ieško kraujo pėdsakų tiek autoįvykio vietoje, tiek šalia autoįvykio vietos, tačiau neieško kraujo pėdsakų ant transporto priemonės, transporto priemonės viduje.

Šešioliktuoju apklausos anketos klausimu buvo siekiama išsiaiškinti, kaip dažnai respondentai atlieka ant transporto priemonės aptiktų kraujo pėdsakų fiksavimą. Iš atsakymų į šį apklausos anketos klausimą suvestinių duomenų matome, kad didžioji dauguma ekspertų retai atlieka ant transporto priemonės aptiktų kraujo pėdsakų fiksavimą (nurodė 37 proc. arba 4 respondentai). Dvigubai mažiau ekspertų dažnai ir pakankamai dažnai (atitinkamai nurodė po 18 proc. arba po 2 respondentes) atlieka ant transporto priemonės aptiktų kraujo pėdsakų fiksavimą. Daugiau nei pusei respondentų neteko atlikti ant transporto priemonės aptiktų kraujo pėdsakų fiksavimą (nurodė 27 proc. arba 3 respondentai).

Apibendrinant galima teigti, kad didžiajai daugumai ekspertų jų praktikoje tenka atlikti ant transporto priemonės aptiktų kraujo pėdsakų fiksavimą (bendrai nurodė 73 proc. arba 8 respondentai).

Septynioliktuoju apklausos anketos klausimu buvo siekiama išsiaiškinti, kaip dažnai respondentai autoįvykio vietoje fiksuoja transporto priemonės viduje aptiktus kraujo pėdsakus. Iš

atsakymų į šį apklausos anketos klausimą suvestinių duomenų matome, kad dauguma respondentų pakankamai dažnai (nurodė 27 proc. arba 3 respondentai) ir dažnai (nurodė 19 proc. arba 2 respondentai) fiksuoja transporto priemonės viduje aptiktus kraujo pėdsakus.

Pažymėtina, kad respondentų, retai fiksuojančių transporto priemonės viduje aptiktus kraujo pėdsakus, ir respondentų, kuriems neteko fiksuoti transporto priemonės viduje aptiktų kraujo pėdsakų, skaičius sutampa (nurodė 27 proc. arba po 3 respondentus).

Apibendrinant galima teigti, kad dauguma respondentų pakankamai dažnai fiksuoja transporto priemonės viduje aptiktus kraujo pėdsakus (bendrai nurodė 73 proc. arba 8 respondentai).

Aštuonioliktuju apklausos anketos klausimu buvo siekiama išsiaiškinti, kaip dažnai ekspertai gali atskirti becentrinis („vaiduoklinius“) kraujo pėdsakus nuo kitų įvykio vietoje rastų kraujo pėdsakų. Iš atsakymų į šį apklausos anketos klausimą suvestinių duomenų matome, kad dauguma respondentų negali atskirti becentrinis („vaiduoklinius“) kraujo pėdsakus nuo kitų įvykio vietoje rastų kraujo pėdsakų (nurodė 64 proc. arba 7 respondentai) ir tik dalis respondentų (nurodė 27 proc. arba 3 respondentai) gali kartais juos atskirti nuo kitų įvykio vietoje rastų kraujo pėdsakų. Becentrinius („vaiduoklinius“) kraujo pėdsakus nuo kitų įvykio vietoje rastų kraujo pėdsakų atskiria tik maža dalis respondentų (nurodė 9 proc. arba vienas respondentas).

Apibendrinant galima teigti, kad dauguma ekspertų negali atskirti becentrinis („vaiduoklinius“) kraujo pėdsakus nuo kitų įvykio vietoje rastų kraujo pėdsakų.

Išanalizavus ekspertų apklausos duomenis, galima daryti šias išvadas:

- Didžioji dauguma ekspertų turi aukštąjį išsilavinimą (viso nurodė 91 proc. arba 10 respondentų) ir visi turi pakankamai didelį (ne mažesnę kaip 12 metų) darbo stažą.
- Dauguma ekspertų retai dalyvauja paimant kraujo pėdsakus įvykio vietoje.
- Dauguma ekspertų naudoja kelis kraujo pėdsakų įvykio vietoje fiksavimo būdus. Didžioji dauguma iš jų fiksuoja kraujo pėdsakus, tirdami ir aprašydami kraujo pėdsakus įvykio vietoje bei paimdami pačius kraujo pėdsakus.
- Ekspertams pakankamai dažnai tenka paimti objektus su kraujo pėdsakais (bendrai nurodė 54 proc. arba 6 respondentai) ir dažniausiai kartu su kraujo pėdsakais paimamas ne vienas objektas, kiek rečiau – nusikaltimo įrankiai.
- Visų ekspertų praktikoje dažniausiai aptinkami ir paimami kraujo pėdsakai, atliekant patalpų apžiūrą (nurodė 100 proc. arba 11 respondentų). Tačiau nei vienas respondentas nenurodė, kad kraujo pėdsakai buvo aptinkami ir paimami atliekant grindų plyšių bei grindjuosčių apžiūrą.

➤ Didžioji dauguma ekspertų įvykio vietos apžiūros protokole aprašydami aptiktus kraujo pėdsakus nurodo kiekvieno iš jų ypatybes: skystas, pradėjęs krešėti, sukrešėjęs (bendrai nurodė 64 proc. arba 7 respondentai).

➤ Didžioji dauguma respondentų neatlieka tyrimo esančio kraujo įvykio vietoje kiekviui nustatyti pagal kraujo pėdsakus.

➤ Visiems ekspertams, tik skirtingu dažnumu, teko ieškoti nematomų ir silpnai matomų kraujo pėdsakų įvykio vietoje. Tačiau nei vienas iš jų nenurodė, kad dažnai tenka ieškoti tokių kraujo pėdsakų įvykio vietoje.

➤ Didžiąjai daugumai ekspertų retai pasiseka aptikti nematomus ir silpnai matomus kraujo pėdsakus įvykio vietoje (nurodė 82 proc. arba 9 respondentai). Ženkliai mažiau ekspertų pasiseka dažnai ir pakankamai dažnai aptikti nematomus ir silpnai matomus kraujo pėdsakus įvykio vietoje (nurodė po 9 proc. arba po 1 respondentą).

➤ Dauguma ekspertų neturi galimybės panaudoti naujausias kriminalistinės technikos priemones ir būdus nematomiems bei silpnai matomiems kraujo pėdsakams aptikti ir išryškinti įvykio vietoje (nurodė 64 proc. arba 7 respondentai), nes pakankamai daug iš jų neturi jokių techninių priemonių šiems pėdsakams tirti. Ženkliai mažiau – turi galimybę panaudoti naujausias kriminalistinės technikos priemones ir būdus šiems pėdsakams tirti (nurodė 27 proc. arba 3 respondentai). Taigi, ekspertai nėra patenkinamai aprūpinami techninėmis priemonėmis nematomiems ir silpnai matomiems kraujo pėdsakams aptikti bei išryškinti įvykio vietoje. Tai riboja galimybę praktikoje panaudoti naujausias kriminalistinės technikos būdus nematomiems bei silpnai matomiems kraujo pėdsakams aptikti ir išryškinti įvykio vietoje.

➤ Daugumai ekspertų tenka tirti kraujo pėdsakus autoįvykio vietoje (bendrai nurodė 73 proc. arba 8 respondentai), tačiau nei vienas respondentas nenurodė, kad tai tenka daryti dažnai.

➤ Dauguma ekspertų po autoįvykio ieško kraujo pėdsakų tiek autoįvykio vietoje, tiek šalia autoįvykio vietos (nurodė 87 proc. arba 7 respondentai).

➤ Didžiąjai daugumai ekspertų jų praktikoje tenka fiksuoti ant transporto priemonės ir pakankamai dažnai fiksuoti transporto priemonės viduje aptiktus kraujo pėdsakus (bendrai nurodė 73 proc. arba 8 respondentai).

➤ Dauguma ekspertų negali atskirti necentrinius („vaiduoklinius“) kraujo pėdsakus nuo kitų įvykio vietoje rastų kraujo pėdsakų (nurodė 64 proc. arba 7 respondentai) ir tik dalis respondentų (nurodė 27 proc. arba 3 respondentai) gali kartais juos atskirti nuo kitų įvykio vietoje rastų kraujo

pėdsakų. Becentrinius („vaiduoklinius“) kraujo pėdsakus nuo kitų įvykio vietoje rastų kraujo pėdsakų atskiria tik maža dalis respondentų (nurodė 9 proc. arba vienas respondentas).

### **3.3. Kraujo pėdsakų trasologinio tyrimo praktika Lietuvoje**

Ekspertinės praktikos analizė Lietuvos ekspertinėse įstaigose rodo, kad trasologinių kraujo pėdsakų tyrimų mūsų šalyje atliekama labai nedaug. LP Kriminalistinių tyrimų centre šie tyrimai ne tik neatliekami, bet ir tokių tyrimų atlikimas iš vis nenumatytas jo nuostatuose. Kraujo pėdsakų tyrimas atskirai neminimas ir LTEC ekspertizių darymo nuostatuose. MRU Teismo medicinos instituto nuostatai numato kraujo pėdsakų tyrimą tik ant nukentėjusiųjų drabužių ir nusikaltimo įrankių.

Praktiškai tik pastarosiose dvejose ekspertinėse įstaigose per metus atliekama po keletą ekspertinių tyrimų pagal atskiras užduotis atlikti būtent kraujo pėdsakų trasologinį tyrimą. Per pastaruosius metus atliktas tik vienas kraujo pėdsakų tyrimas įvykio vietoje. Šiame tyrime dalyvavo MRU Teismo medicinos instituto teismo medicinos ekspertas kriminalistas ir LTEC ekspertas trasologas. Visais kitais atvejais kraujo pėdsakų trasologiniai tyrimai buvo atliekami ekspertinėse įstaigose. Tyrimo objektai šiuose tyrimuose buvo įvairūs – baldai, namų apyvokos daiktai, drabužiai su kraujo pėdsakais, įvykio vietos apžiūros protokolai, fotolentelės su užfiksuotais nuotraukose kraujo pėdsakais.

Atliekant kraujo pėdsakų tyrimus nemažai problemų kyla tada, kai pateikiamas tyrimo objektas yra surenkamas iš kelių jį sudarančių dalių.

Pavyzdžiui, Lietuvos teismo ekspertizės centre buvo gauta tyrėjo užduotis atlikti objektų tyrimą. Vienas iš šių objektų – lova, kuri buvo pateikta tyrimui dalimis, nenurodant šių dalių vietos surenkame objekte. Specialisto klausama: Koks dėmių ant tirti pateiktų lovos dalių susidarymo mechanizmas ir eiliškumas?

Atliekant tyrimą, lova iš naujo surinkta specialisto, atliekančio kraujo pėdsakų tyrimą. Kadangi lovos dugno lentų sudėjimo eiliškumas ir jų vieta lovos dugne nenurodyti, jos buvo sudėtos pagal sutampančius eksploatacijos, užteršimų išsidėstymo požymius. Sudėjus į lovą lovos dugno lentas paaiškėjo, kad jų trūksta, t.y. tirti pateiktos ne visos dugno lentos. Todėl kraujo pėdsakų susidarymo eiliškumo nebuvo galima nustatyti, nes nebuvo požymių, leidžiančių apie tai spręsti.<sup>41</sup>

Problemų kyla ir tada, kai atliekamas netikslus kraujo pėdsakų aprašymas.

Pavyzdžiui, Lietuvos teismo ekspertizės centre gauta tyrėjos užduotis atlikti objektų tyrimą. Tyrimui pateikta automobilio apžiūros protokolas su priedu – fotolentele.

---

<sup>41</sup> LTEC specialisto išvada Nr. 11 – 2883 (07).

Specialisto prašoma atlikti tyrimą ir atsakyti į klausimą: kokioje padėtyje, koku atstumu nuo automobilio buvo nukentėjusysis šūvio metu, atsižvelgiant į rastą kraujo pėdsaką ant automobilio durelių stiklo (iš kokio aukščio, koku kampu kraujo lašai (purslai) užtiško ant lango stiklo)?

Atliekant tyrimą buvo nustatyta, kad nuotraukoje užfiksuotos keturios rausvos spalvos netaisyklingos formos kraujo dėmės. Tačiau automobilio apžiūros protokole šie pėdsakai aprašyti taip, kad pagal tyrimui pateiktus duomenis spręsti, ar šios kraujo dėmės susidarė šūvio į nukentėjusįjį metu, ar praėjus kuriam laikui po šūvio, kur buvo kraujavimo (kraujo dėmių susidarymo) šaltinis, iš kurios vietos tiško kraujas ant automobilio durelių stiklo, negalima.<sup>42</sup>

Taip pat nemažai problemų kyla, kai įvykio vietos apžiūros protokole pateiktoje medžiagoje pasigendama tikslaus kraujo pėdsakų aptikimo vietos nurodymo bei kitų patikslinančių aplinkybių.

Pavyzdžiui, Lietuvos teismo ekspertizės centre gauta tyrėjos užduotis atlikti objektų tyrimą. Tyrimui pateikta įvykio vietos apžiūros protokolo fotolentelė<sup>43</sup>. Specialisto prašoma atlikti tyrimą ir atsakyti į klausimus:

1. Koks kraujo pėdsakų (dėmių) susidarymo mechanizmas pateiktose fotonuotraukose?
2. Koku keliu judėjo nukentėjusysis po sužalojimų?
3. Ar iš vienos vietos į kitą nukentėjusysis judėjo pats, ar buvo vedamas, neštas, vilktas?
4. Ar sužalojimai nukentėjusiajam padaryti jam esant toje pačioje vietoje?

Tyrimo metu nenustatyta, kuriame namo aukšte yra kraujo dėmės ant laiptų, vedančių į laiptų aikštelę su lifto durimis. Taip pat negalima nustatyti, kuriame namo aukšte ir kokiame aukštyje nuo grindų yra užfiksuoti kraujo pėdsakai ant laiptinės sienų, nes fotolentelėje tai nenurodyta (buvo nepridėta mastelinė liniuotė). Sprendžiant pagal kraujo pėdsakų išsidėstymą ir lavono radimo vietą, koku keliu judėjo nukentėjusysis, ar jis naudojos liftu, ar pats lipo laiptais į viršų ir leidosi jais žemyn, ar iš vienos vietos į kitą nukentėjusysis judėjo pats, ar buvo vedamas, neštas ar vilktas, kurioje vietoje nukentėjusiajam padaryti sužalojimai, nustatyti negalima, nes nėra arba nepakanka duomenų, leidžiančių apie tai spręsti. Pateikta tyrimui medžiaga yra neinformatyvi.

Pažymėtina tai, kad kai trūksta įrodymų, teismas gali skirti užduotį atlikti kraujo pėdsakų ekspertizę. Šiuo atveju ekspertai turi vykti į įvykio vietą, atkurti situaciją įvykio metu ir ieškoti dar išlikusių kraujo pėdsakų.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad teismui skiriant atlikti kraujo pėdsakų tyrimą, dažnai nuo

<sup>42</sup> LTEC specialisto išvada Nr. 11 – 2135 (08).

<sup>43</sup> LTEC specialisto išvada Nr. 11 – 1997 (08).

įvykio jau būna praėję pakankamai daug laiko. Per paskutinius penkis metus buvo vienintelis atvejis, kai TMI ir LTEC ekspertai vyko į įvykio vietą, teismui skyrus užduotį atlikti kraujo pėdsakų tyrimą (nuo įvykio buvo praėję vieneri metai).<sup>44</sup> Tokiais atvejais ypatingą reikšmę įgyja tyrėjų surinktos medžiagos informatyvumas, atliktų pirminių tyrimo veiksmų išsamumas ir laiko faktorius. Praėjus didesniai laiko tarpui kraujo pėdsakai yra sunaikinami arba praranda informatyvumą.

Ekspertai išvyksta į įvykio vietą pakartotinai tais atvejais, kai tenka ieškoti įvykio vietoje išlikusių kraujo pėdsakų, nes įvykio vietoje paimtų ir tyrimui pateiktų objektų nepakanka atlikti kraujo pėdsakų ekspertizę. Šiuo atveju pakartotinai atliekamas įvykio vietos tyrimas, kurio metu gali būti tiriami ne tik naujai aptikti kraujo pėdsakai ant objektų, bet kartu sprendžiami situaciniai klausimai, patvirtinantys ar paneigiantys įvykio dalyvių parodymus.

TMI gavo užduotį atlikti kraujo pėdsakų trasologinį tyrimą, tačiau tyrimui pateiktų duomenų nepakako, todėl jie turėjo vykti į įvykio vietą pakartotinai. Be to specialistų buvo klausama: ar sužalojimai A. M. galėjo būti padaryti tokiomis aplinkybėmis, kaip nurodo teismo nagrinėjimo apklausos metu A. M. ar O. M.?

Tyrimo metu nustatyta:

1) kur A. M. buvo padaryti kraujavimą sukėlę sužalojimai, ar darbo kambaryje prie stalo (kaip nurodo A. M.), ar O. M. kambaryje (kaip nurodo O. M.), remiantis kraujo pėdsakų susidarymo mechanizmu, nustatyti negalima.

2) tiek A. M. darbo kambaryje, tiek O. M. kambaryje kraujo pėdsakų susidarymo būdas (dėmės-tiškalai) ir jų intensyvumas yra maždaug vienodi. Kraujavimas prasideda tuoj po sužalojimo ir tęsiasi kurį laiką, į ką nurodo pateiktoje bylos vaizdinėje medžiagoje matomi kruvini A. M. plaukai ir rankos, kraujo pėdsakai ant tirtų A. M. marškinių. Todėl kraujo dėmių ir tiškalų šaltinis galėjo būti ne tik kraujuojanti žaizda galvoje, bet ir kraujuoti plaukai ir rankos.<sup>45</sup>

Apibendrinant galima teigti, kad dažniausiai pasitaikančios tyrėjų klaidos:

1. Kai tyrimo objektas yra surenkamas iš kelių dalių, nenurodžius šių dalių vietos surenkamajame objekte ar tyrimui pateikiami ne visi surenkamo objekto elementai, tyrimas apsunkinamas.

2. Netikslus kraujo pėdsakų aprašymas.

3. Kai įvykio vietos apžiūros protokole pateiktoje medžiagoje nėra tikslaus kraujo pėdsakų

---

<sup>44</sup> LTEC specialisto išvada Nr. MK 142/07 (01), 11 – 2686 (07)

<sup>45</sup> TMI ekspertizės aktas Nr. MK 207/06 (01)

aptikimo vietos nurodymo, apsunkinamas trasologinės ekspertizės atlikimas, nustatant ar sužalojimai nukentėjusiajam padaryti jam esant toje pačioje vietoje.

4. Kai tyrimui pateikti ne visi kraujo pėdsakai ir objektai su kraujo pėdsakais aptikti pirminės įvykio vietos apžiūros metu, todėl ekspertai turi atlikti pakartotiną įvykio vietos apžiūrą, nes pateiktų duomenų kraujo pėdsakų ekspertizei atlikti nepakanka.

Negausios kraujo pėdsakų trasologinių tyrimų praktikos analizė rodo, kad ikiteisminio tyrimo pareigūnai nepakankamai pasiruošę tokių pėdsakų tyrimui, dažnai netinkamai paima ir pateikia tyrimui medžiagą. Dėl šių klaidų, skiriant užduotį atlikti objekto tyrimą, ekspertai (specialistai) gali duoti tik tikėtinas išvadas ar visiškai negali atsakyti į jiems pateiktus klausimus.

## IŠVADOS IR PASIŪLYMAI

1. Darbe keliama hipotezė visiškai pasitvirtino.
2. Kraujo pėdsakų tyrimas įvykio vietoje yra reikšmingas nustatant įvairias bylos aplinkybes. Pateikiant kraujo pėdsakus tirti kriminalistinėje laboratorijoje, nepriklausomai nuo šių pėdsakų fiksavimo ir pateikimo tyrimui formos, prarandamas jų informatyvumas.
3. Iki šiol Lietuvos teismo ekspertizių institucijos nėra sutarusios, kas turi tirti kraujo pėdsakus įvykio vietoje.
4. Vieningos nuomonės, kas turėtų tirti kraujo pėdsakus įvykio vietoje, tyrėjai neturi, tačiau remiantis kitų šalių ekspertų praktika, kraujo pėdsakus įvykio vietoje turėtų tirti teismo medicinos ekspertas.
5. Šiuo metu Lietuvoje kraujo pėdsakai įvykio vietoje tik aptinkami ir fiksuojami, bet netiriami. Trasologiniai kraujo pėdsakų tyrimai atliekami tik Lietuvos teismo ekspertizių centre ir Mykolo Romerio universiteto teismo medicinos institute.
6. Tik nedaugelis tyrėjų vienu metu taiko visus kraujo pėdsakų įvykio vietoje fiksavimo būdus (kraujo pėdsakų aprašymą, fotografavimą ir pačių kraujo pėdsakų paėmimą). Dauguma tyrėjų fiksuoja kraujo pėdsakus, aprašydami bei fotografuodami juos įvykio vietoje arba paimdami objektus ar jų fragmentus su kraujo pėdsakais.
7. Daugumai tyrėjų kraujo pėdsakus įvykio vietoje padeda paimti specialistas – kriminalistas.
8. Ekspertai tik pavieniais atvejais dalyvauja paimant kraujo pėdsakus įvykio vietoje.
9. Dažniausiai pasitaikančios tyrėjų klaidos: a) kai įvykio vietos apžiūros protokole pagal pateiktą medžiagą nėra tiksliai nurodyta kraujo pėdsakų vieta; b) kai tyrimo objektas yra surenkamas iš kelių jį sudarančių sudedamųjų dalių ir nenurodoma šių dalių vieta surenkamajame objekte ar tyrimui pateikiami ne visi surenkamo objekto elementai; c) kraujo pėdsakų aprašyme nenurodomos jų morfologinės savybės; d) pateikta tyrimui medžiaga yra neinformatyvi.
10. Dėl pasitaikančių tyrėjų klaidų skiriant užduotį atlikti tyrimą ir dėl netinkamai paruoštos medžiagos tyrimui, ekspertai gali duoti tik tikėtinas išvadas ar visiškai negali atsakyti į jiems pateiktus klausimus.

11. Dauguma specialistų yra nepatenkinamai aprūpinami techninėmis priemonėmis nematomų bei silpnai matomų kraujo pėdsakų aptikimui ir išryškinimui įvykio vietoje. Tai riboja specialistų galimybes tirti šiuos kraujo pėdsakus įvykio vietoje.

12. Siūloma gerinti ekspertų aprūpinimą kriminalistinės technikos priemonėmis nematomiems ar silpnai matomiems kraujo pėdsakams aptikti ir išryškinti įvykio vietoje. Tai palengvintų tyrėjų darbą, nustatant kraujo pėdsakų buvimą, bei įgalintų dažniau naudoti naujausius būdus silpnai matomiems kraujo pėdsakams aptikti ir išryškinti įvykio vietoje.

13. Siūloma atkreipti tyrėjų dėmesį į tai, kad vienu metu būtų dažniau taikomi visi kraujo pėdsakų įvykio vietoje fiksavimo būdai: kraujo pėdsakų aprašymas, fotografavimas ir pačių kraujo pėdsakų paėmimas.

14. Siūloma ekspertinėms įstaigoms, pasiskirstant šalyje atliekamus ekspertinius tyrimus, sutarti, kas turi tirti kraujo pėdsakus įvykio vietoje ir numatyti kokia tvarka skiriamas šis tyrimas.

15. Siūloma parengti metodines rekomendacijas cheminių metodų taikymui nematomiems kraujo pėdsakams ryškinti ir fiksuoti, įvertinant galimą šių kraujo pėdsakų panaudojimą tolimesniems tyrimams (serologiniams, DNR ir t.t.).

16. Siūloma formuoti vieningą praktiką, kad kraujo pėdsakus įvykio vietoje tirtų teismo medicinos ekspertas, o išimtiniais atvejais – teismo medicinos ekspertas ir ekspertas trasologas.

## LITERATŪRA

1. Burda R., Krikščiūnas R., Latauskienė E., Malevski H., Matulienė S. Kriminalistikos taktika ir metodika. Vilnius: Lietuvos teisės universitetas, 2004.
2. Bevel T., Gardner R. Bloodstain Pattern Analysis: with an Introduction to Crime Scene Reconstruction. Boca Raton: CRC Press. 2002. – ISBN 0-8493-0950-6.– UDK 343.982.3 + 343.985.4.
3. David Owen. Paslėpti įkalčiai: Keturiasdešimt tikrų nusikaltimų ir kaip teismo ekspertizė padėjo juos atskleisti. Vilnius: „Naujoji Rosma“, 2003.
4. Garmus Antanas, Kurapka Egidijus, Cėpla Antanas. Teismo medicina. Vilnius: Lietuvos teisės akademija, 2000.
5. Juškevičiūtė J. Nematomų kraujo pėdsakų tyrimo galimybės // Jurisprudencija: MRU mokslo darbai. 2005. T. 66(58).
6. Kurapka E., Malevski H., Palskys E., Kuklianskis S. Kriminalistikos technikos pagrindai. Vilnius: Eugrimas, 1998. – ISBN 9986-752-24-8
7. Kurapka E., Malevski H., Palskys E., Kuklianskis S. Kriminalistika. Vilnius, Atviros Lietuvos fondas ir Lietuvos teisės akademija, 1998.
8. Kraujas <http://www.blood.lt/main.php/id/99/lang/1t>
9. Kraujas [www.tulane.edu/.../www/MBChB/bloodmap/Blood.html](http://www.tulane.edu/.../www/MBChB/bloodmap/Blood.html)
10. Kraujas [http://www.ltec.lt/veikla/m\\_rekomend/kraujo.php](http://www.ltec.lt/veikla/m_rekomend/kraujo.php)
11. Kraujavimas <http://lt.wikipedia.org/wiki/Kraujavimas>
12. Kriminalistika. Vilnius: Lietuvos teisės akademija, 2000.
13. Kuklianskis S., Matulienė S. Kriminalistinės nusikaltimų charakteristikos samprata // Jurisprudencija. 2002, T. 29(21).
14. Malevski H. Įvykio vietos apžiūra. Vilnius: Lietuvos teisės akademija, 1999. – ISBN 9986-518-84-9.
15. Malevski H. Įvykio vietos apžiūra ir įvykio vietos tyrimas: naujas kriminalistinės koncepcijos modelis // Daktaro disertacija. Vilnius: 1997.
16. Novikovienė Lina, Kažemikaitienė Eglė. Kriminalistikos paskaitų tezės //

[http://www.mruni.eu/mru\\_lt\\_dokumentai/katedros/Kriminalistikos%20katedra/2006\\_2007\\_m\\_m](http://www.mruni.eu/mru_lt_dokumentai/katedros/Kriminalistikos%20katedra/2006_2007_m_m)

17. Opportunities of Examination of Blood Traces. California: Northeastern Association of Forensic Scientists, 2007.
18. Palskys E., Kazlauskas M., Danisevičius P. Kriminalistika. Vilnius: Mintis, 1985.
19. Pošiūnas P. Kriminalistinės ekspertizės. Vilnius: Mintis, 1997.
20. Sitienė R., Zakaras A. Situaciniai klausimai teismo medicinos ekspertizėse // Sveikatos mokslai, 2003, Nr. 2(25)1.
21. Stuart H. James, Paul E. Kish, T. Paulette Sutron. Blood trails. London: CRC Press, 2005. – ISBN13: 978-0849381263
22. Stuart H. James, Paul E. Kish, T. Paulette Sutton. Principles of bloodstain pattern analysis: theory and practice. Boca Raton (Florida): CRC Press, 2005. – ISBN13: 978-0849320149
23. Абрамов С. С., Гедыгушев И. А., Звягин В. Н., Назаров Г. Н., Томилин В. В. Медико-криминалистическая идентификация: Настольная книга судебно-медицинского эксперта. Москва: ИНФРА-М, ИЗДАТЕЛЬСКИЙ ДОМ, 2000. – ISBN13: 978-5-86225-644-4.
24. Бротникова М. А., Гаркави А. С. Методика и техника судебно-медицинской экспертизы вещественных доказательств. Москва: Издательство медицинской литературы, 2005.
25. Белкин Р. С. Курс криминалистики. Москва: 2000.
26. Белкин Р. С. Курс криминалистики (3-е изд., дополненное). Москва: 2001.
27. Белкин Р. С. Криминалистика: проблемы сегодняшнего дня. Москва: 2001.
28. Чурилов С. Н. Криминалистическая тактика. Москва: Маркетинг, 2001.
29. Зинин А. М., Майлис Н. П. Судебная экспертиза. Москва: Маркетинг, 2002.
30. Майлис Н. П. Судебная трасология. Москва: 2003.
31. Крылов И. Ф. Криминалистическое учение о следах. Ленинград: Издательство Ленинградского университета, 1998. – ISBN 5-9645-0057-9
32. Крылов И. Ф. Следы на месте преступления. Ленинград: Издательство Ленинградского университета, 1999. – ISBN 5-9645-0157-99
33. LTEC specialisto išvada Nr. 11 – 2883 (07)
34. LTEC specialisto išvada Nr. 11 – 2135 (08)
35. LTEC specialisto išvada Nr. 11 – 1997 (08)
36. LTEC specialisto išvada Nr. MK 142/07 (01), 11 – 2686 (07)

## 37. TMI Ekspertizės aktas Nr. MK 207/06 (01)

**Dirvelis A.** Kraujo pėdsakų tyrimas įvykio vietoje / Darbo teisės ir socialinės saugos magistro baigiamasis darbas. Vadovas dr. E. Vaitkevičius. – Vilnius: Mykolo Romerio universitetas, Teisės fakultetas, 2008. – 74 p.

### SANTRAUKA

Magistro baigiamojo darbo tema yra aktuali, nes tiriant baudžiamąsias bylas, kuriose asmuo yra sužalojamas arba nužudomas, nusikaltimo vietoje beveik visuomet lieka nukentėjusiojo, o vykstant grumtynėms, ir nusikaltėlio kraujo pėdsakai. Nusikaltimo vietos detali apžiūra ir tyrimas, kraujo pėdsakų aptikimas ir fiksavimas yra ypač reikšmingi kriminalistiniams baudžiamųjų bylų tyrimams.

Darbo naujumą sudaro tai, kad iki šiol iš Lietuvos mokslininkų kraujo pėdsakų tyrimą įvykio vietoje niekas nenagrinėjo. Be to darbe nurodomi nauji kriminalistikos technikos būdai, metodai ir techninės priemonės, įvertinant realų jų panaudojimą praktikoje.

Darbo objektas – kraujo pėdsakų tyrimas įvykio vietoje.

Darbo tikslas – apibūdinus kraujo pėdsakų rūšis ir aptarus jų susidarymo mechanizmą, apžvelgus kraujo pėdsakų tyrimus, išnagrinėjus kraujo pėdsakų aptikimo bei fiksavimo ypatumus, nurodyti dažniausiai pasitaikančias problemas, tiriant kraujo pėdsakus įvykio vietoje.

Keliama hipotezė – Lietuvos Respublikoje tiriant nusikaltimus kraujo pėdsakai įvykio vietoje dažniausiai tik aptinkami ir fiksuojami, tačiau detalesni kraujo pėdsakų tyrimai atliekami tik kriminalistikos laboratorijose, bet ne įvykio vietoje.

Darbo metodika – mokslinės literatūros analizė, apklausos duomenų analizė, kraujo pėdsakų trasologinio tyrimo praktikos Lietuvoje analizė.

Darbo metu suformuluotos šios pagrindinės išvados:

1. Darbe keliama hipotezė visiškai pasitvirtino.

2. Kraujo pėdsakų tyrimas įvykio vietoje yra reikšmingas nustatant įvairias bylos aplinkybes. Pateikiant kraujo pėdsakus tirti kriminalistinėje laboratorijoje, nepriklausomai nuo šių pėdsakų fiksavimo ir pateikimo tyrimui formos, prarandamas jų informatyvumas.

3. Dėl pasitaikančių tyrėjų klaidų skiriant užduotį atlikti tyrimą ir dėl netinkamai paruoštos medžiagos tyrimui, ekspertai priversti duoti tikėtinas išvadas ar visiškai negali atsakyti į jiems pateiktus klausimus.

**Dirvelis A.** Investigation of blood trail in the place of incident / Final work of a Master of Labour Law and Social Security. Head of the work doct. E. Vaitkevičius. – Vilnius: Mykolas Romeris University, Department of Law, 2008. – 74 p.

## SUMMARY

The theme of the final work of a master is a relevant one, as in the investigation of criminal cases, when a victim is injured or killed, almost always there is victim's and sometimes criminal's blood trail left because of struggle. A detailed inspection and investigation of a place of event, the detection and fixing of blood trail are of special significance to the investigation of criminal cases.

The novelty of the work consists of the new methods of criminal technique, methods and means while assessing their real usage in practice. Therefore, the appropriate knowledge and ability to use such means in practice has become especially relevant.

The object of the work is blood trail investigation in the place of event.

The aim of the work is to indicate the problems most often detected investigating blood trail in the place of event after defining sorts of blood trail and the mechanism of their formation, examination of blood trail and inspecting the peculiarities of seen, unseen and slightly seen blood trail.

Hypothesis – in the process of crime investigation in the Republic of Lithuania blood trail in the place of event is usually only detected and fixed, though more detailed investigation of blood trail is fulfilled in criminal laboratories entirely but not in the place of event.

Methods of the work are: analysis of scientific references, analysis of survey and analysis made by specialists of inspection centre of Lithuanian Court.

The following findings have been formulated in the work:

1. The hypothesis of the work is totally proved.
2. The blood trail investigation in the place of event is considerable in determine various conditions of case. In bringing up the blood trail for investigation in the criminal laboratory,

irrespective to those trails in fixing and bringing up form to investigation, have lost the instructiveness of those.

3. The experts hold just credible conclusion or can't respond to bring up the questions at all for blind investigators fouls in setting task to perform investigation and for prepared improperly material to investigation.

**PRIEDAI**

**1 PRIEDAS****APKLAUSOS ANKETA TYRĖJAMS**

Gerbiami respondentai, esu Mykolo Romerio universiteto studentas. Rašau magistrinių studijų baigiamąjį darbą tema – „Kraujo pėdsakų tyrimas įvykio vietoje“. Jūsų kasdieninis darbas yra susijęs su baigiamojo darbo tema, todėl Jūsų atsakymai į anketoje pateiktus klausimus yra labai svarbūs. Maloniai prašau Jūsų atsakyti į apklausos anketoje pateiktus klausimus, pažymint vieną ar kelis iš atsakymo variantų. Iš anksto dėkojame už sugaištą laiką.

Antanas Dirvelis

**1. Jūsų išsilavinimas?**☐

Aukštasis universitetinis

☐

Aukštasis neuniversitetinis

☐

Kitas (nurodykite koks)

**2. Jūsų darbo stažas?**☐

Mažiau nei 3 metai

☐

Nuo 3 iki 5 metų

☐

Nuo 6 iki 8 metų

☐

Nuo 9 iki 11 metų

☐

Nuo 12 iki 14 metų

☐

15 metų ir daugiau

**3. Kiek baudžiamųjų bylų tiriate per metus?**☐

Mažiau nei 3 b/b

☐

Nuo 3 iki 5 b/b

☐

Nuo 6 iki 8 b/b

☐

Nuo 9 iki 11 b/b

☐

Nuo 12 iki 14 b/b

☐

Nuo 15 iki 17 b/b

☐

18 ir daugiau b/b

**4. Jūsų tirtų baudžiamųjų bylų išaiškinamumas?**☐

Mažiau nei 20 %

☐

Nuo 20 iki 30 %

☐

Nuo 31 iki 40 %

☐

Nuo 41 iki 50 %

☐☐☐☐

- ☐ Nuo 51 iki 60 %      ☐ Nuo 61 iki 70 %      ☐ Nuo 71 iki 80 %      ☐ Nuo 81 iki 90 %  
☐ Nuo 91 iki 99 %      ☐ 100 %

**5. Kaip dažnai Jums tenka paimti kraujo pėdsakus kaip tyrimo objektą?**

- ☐ Dažnai      ☐ Pakankamai dažnai      ☐ Retai

**1 PRIEDAS (tęsinys)**

**6. Kaip dažnai jie tampa reikšmingi baudžiamojoje byloje?**

- ☐ Dažnai      ☐ Retai      ☐ Pavieniai atvejai

**7. Ar Jums teko tirti bylas kur kraujo pėdsakai buvo reikšmingi baudžiamosios bylos tyrimo objektai?**

- ☐ Ne  
☐ Taip (nurodykite kiek buvo tokių Jūsų praktikoje) \_\_\_\_\_ bylos

**8. Kai Jūsų tirtose bylose buvo paimti kraujo pėdsakai, kokia forma jie buvo užfiksuoti?**

- ☐ Fotografuojant  
☐ Paimant patį kraujo pėdsaką  
☐ Tiriant kraujo pėdsaką įvykio vietoje ir jį aprašant

**9. Kokie objektai dažniausiai paimami kartu su kraujo pėdsakais?**

- ☐ Nusikaltimo įrankiai      ☐ Drabužiai      ☐ Nusikaltimo vietos aplinkos daiktai

**10. Jei paimamas kraujo pėdsakas, kas Jūsų praktikoje padeda tai padaryti?**

- ☐ Specialistas – kriminalistas  
☐ Specialistas – kriminalistas, turintis tyrėjo kvalifikaciją

**11. Kas, Jūsų nuomone, turėtų tirti kraujo pėdsakus įvykio vietoje?**

- ☐ Įvykio vietos tyrimo specialistai (kvalifikaciją turintys specialistai)
- ☐ Ekspertas trasologas ☐ Teismo medicinos ekspertas
- ☐ Teismo medikas – kriminalistas

**1 PRIEDAS (tęsinys)**

**12. Ar visiems iš įvykio vietos paimtiems kraujo pėdsakams, Jūsų nuomone, visada reikia atlikti DNR tyrimą?**

- ☐ Reikia ☐ Nereikia ☐ Neturiu vienareikšmės nuomonės

**13. Ar Jums teko skirti užduotį ištirti kraujo pėdsakus įvykio vietoje?**

- ☐ Ne
- ☐ Taip (Nurodykite kam pavedėte juos tirti):
- ☐ Įvykio vietos tyrimo specialistui ☐ Ekspertui trasologui
- ☐ Teismo medicinos ekspertui ☐ Teismo medikui – kriminalistui

**14. Ar Jūsų paskirtas kraujo pėdsakų tyrimas įvykio vietoje buvo naudingas, leido išaiškinti naujas bylos aplinkybes?**

- ☐ Taip ☐ Ne ☐ Pavieniais atvejais

**15. Ar Jums teko skirti užduotį ištirti kraujo pėdsakus autoįvykio vietoje?**

- ☐ Ne
- ☐ Taip (Nurodykite kam pavedėte juos tirti):
- ☐ Įvykio vietos tyrimo specialistui ☐ Ekspertui trasologui
- ☐ Teismo medicinos ekspertui ☐ Teismo medikui – kriminalistui

**16. Ar Jūsų paskirtas kraujo pėdsakų tyrimas autoįvykio vietoje buvo naudingas, leido išaiškinti naujas bylos aplinkybes?**

☐ Taip      ☐ Ne      ☐ Pavieniais atvejais

*Nuoširdžiai dėkoju už atsakymus ir sugaištą laiką*  
**2 PRIEDAS**

### **APKLAUSOS ANKETA EKSPERTAMS**

Gerbiami respondentai, esu Mykolo Romerio universiteto studentas. Rašau magistrinių studijų baigiamąjį darbą tema – „Kraujo pėdsakų tyrimas įvykio vietoje“. Jūsų kasdieninis darbas yra susijęs su baigiamojo darbo tema, todėl Jūsų atsakymai į anketoje pateiktus klausimus yra labai svarbūs. Maloniai prašau Jūsų atsakyti į apklausos anketoje pateiktus klausimus, pažymint vieną ar kelis iš atsakymo variantų. Iš anksto dėkojame už sugaištą laiką.

Antanas Dirvelis

#### **1. Jūsų išsilavinimas?**

☐ Aukštasis universitetinis      ☐ Aukštasis neuniversitetinis  
☐ Kitas (nurodykite koks) \_\_\_\_\_

#### **2. Jūsų darbo stažas?**

☐ Mažiau nei 3 metai      ☐ Nuo 3 iki 5 metų      ☐ Nuo 6 iki 8 metų  
☐ Nuo 9 iki 11 metų      ☐ Nuo 12 iki 14 metų      ☐ 15 metų ir daugiau

#### **3. Kaip dažnai Jums tenka dalyvauti paimant kraujo pėdsakus įvykio vietoje?**

☐ Dažnai      ☐ Pakankamai dažnai      ☐ Retai

#### **4. Kokia forma Jus fiksuojate kraujo pėdsakus įvykio vietoje?**

☐ Randate      ☐ Randate ir fiksuojate aprašant juos  
☐ Paimate patį kraujo pėdsaką      ☐ Paimate iš įvykio vietos objektus su kraujo pėdsakais

**5. Kaip dažnai Jums tenka paimti objektus su kraujo pėdsakais?**

☐ Dažnai      ☐ Pakankamai dažnai      ☐ Retai

**6. Kokie objektai dažniausiai paimami kartu su kraujo pėdsakais?**

☐ Nusikaltimo įrankiai      ☐ Drabužiai      ☐ Nusikaltimo vietos aplinkos daiktai  
**2 PRIEDAS (tęsinys)**

**7. Kokių objektų apžiūrą atliekant dažniausiai Jus aptinkate ir paimate kraujo pėdsakus?**

☐ Patalpas      ☐ Atvirą vietovę      ☐ Transporto priemonės      ☐ Grindų plyšius

**8. Ar įvykio vietos apžiūros protokole, aprašant aptiktus kraujo pėdsakus, nurodote kiekvieno iš jų ypatybes: skystas, pradėjęs krešėti, sukrešėjęs?**

☐ Taip      ☐ Ne      ☐ Kartais

**9. Ar tiriate pagal kraujo pėdsakus, kiek kraujo yra įvykio vietoje?**

☐ Taip      ☐ Ne      ☐ Kartais

**10. Kaip dažnai įvykio vietoje tenka ieškoti nematomų kraujo pėdsakų?**

☐ Dažnai      ☐ Pakankamai dažnai      ☐ Retai

**11. Kaip dažnai įvykio vietoje pasiseka aptikti nematomus kraujo pėdsakus?**

☐ Dažnai      ☐ Pakankamai dažnai      ☐ Retai

**12. Ar turite galimybę panaudoti naujausias kriminalistinės technikos priemones ir būdus nematomų kraujo pėdsakų aptikimui?**

☐ Taip      ☐ Ne

**13. Kokias technines priemones turite ir naudojate nematomiems kraujo pėdsakams išryškinti? (Nurodykite):**

1. \_\_\_\_\_
2. \_\_\_\_\_
3. \_\_\_\_\_

## 2 PRIEDAS (tęsinys)

**14. Kaip dažnai tenka tirti kraujo pėdsakus autoįvykio vietoje?**

- ☐ Dažnai     
 ☐ Pakankamai dažnai     
 ☐ Retai     
 ☐ Neteko tirti

**15. Kur ieškote kraujo pėdsakų autoįvykio metu?**

- ☐ Tik autoįvykio vietoje  
☐ Šalia autoįvykio vietos  
☐ Teik autoįvykio vietoje, tiek šalia autoįvykio vietos

**16. Kaip dažnai autoįvykio vietoje atliekate ant transporto priemonės aptiktų kraujo pėdsakų fiksavimą?**

- ☐ Dažnai     
 ☐ Pakankamai dažnai     
 ☐ Retai

**17. Kaip dažnai autoįvykio vietoje atliekate transporto priemonės viduje aptiktų kraujo pėdsakų fiksavimą?**

- ☐ Dažnai     
 ☐ Pakankamai dažnai     
 ☐ Retai

**18. Ar galite atskirti becentrinius („vaiduoklinius“) kraujo pėdsakus nuo kitų įvykio vietoje rastų kraujo pėdsakų?**

- ☐ Taip     
 ☐ Ne     
 ☐ Kartais

## ATSAKYMŲ Į ANKETOS KLAUSIMUS TYRĖJAMS DUOMENŲ SUVESTINĖ

[illegible]

[illegible]

### 3 PRIEDAS (tesinys)





|                                                                                                                  |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |          |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|----------|
| <b>kaip tyrimo objektą?</b>                                                                                      |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |          |
| Dažnai                                                                                                           | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | -        |
| Pakankamai dažnai                                                                                                | - | - | X | X | - | - | - | - | - | - | <b>2</b> |
| Retai                                                                                                            | X | X | - | - | X | X | X | X | X | X | <b>8</b> |
| <b>6. Ar Jums teko tirti bylas, kuriose kraujo pėdsakai buvo reikšmingi baudžiamosios bylos tyrimo objektai?</b> |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |          |
| Ne                                                                                                               | - | X | - | - | - | - | X | - | - | - | <b>2</b> |
| Taip (nurodykite kiek tokių b/b buvo Jūsų praktikoje):                                                           | X | - | X | X | X | X | - | X | X | X | <b>8</b> |

### 3 PRIEDAS (tęsinys)

|                                                                                                                    |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |          |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|----------|
| Teismo medicinos ekspertas                                                                                         | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | -        |
| Teismo medikas – kriminalistas                                                                                     | - | - | - | - | X | - | - | - | - | X | <b>2</b> |
| <b>12. Ar visiems iš įvykio vietos paimtiems kraujo pėdsakams, Jūsų nuomone, visada reikia atlikti DNR tyrimą?</b> |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |          |
| Reikia                                                                                                             | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | -        |
| Nereikia                                                                                                           | X | - | X | X | - | X | - | X | X | - | <b>6</b> |
| Neturiu vienareikšmės nuomonės                                                                                     | - | X | - | - | X | - | X | - | - | X | <b>4</b> |

### 3 PRIEDAS (tęsinys)

**3.2 lentelė. Atsakymų į anketos klausimus tyrėjams duomenų pirminė suvestinė (Kauno apskrities Kauno miesto VPK Žaliakalnio policijos komisariato kriminalinės policijos skyrius) (tesinys)**

[illegible]



|                                                                                                                  |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| <b>5. Kaip dažnai Jums tenka paimti kraujo pėdsakus kaip tyrimo objektą?</b>                                     |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |
| Dažnai                                                                                                           | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Pakankamai dažnai                                                                                                | - | - | - | - | - | X | X | X | X | X | X | 5 |
| Retai                                                                                                            | X | X | X | X | X | - | - | - | - | - | - | 5 |
| <b>7. Ar Jums teko tirti bylas, kuriose kraujo pėdsakai buvo reikšmingi baudžiamosios bylos tyrimo objektai?</b> |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |
| Ne                                                                                                               | - | X | X | X | - | - | - | - | - | - | - | 3 |
| Taip (nurodykite kiek tokių b/b buvo Jūsų praktikoje):                                                           | X | - | - | - | X | X | X | X | X | X | X | 7 |
| 2 baudžiamosios bylos                                                                                            | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |

## 3 PRIEDAS (tęsinys)

**3.3 lentelė. Atsakymų į anketos klausimus tyrėjams duomenų pirminė suvestinė (Kauno apskrities Kauno miesto VPK Panemunės policijos komisariato kriminalinės policijos skyrius) (tęsinys)**

| <b>Klausimas / Respondentai</b>                                                                 | <b>1</b> | <b>2</b> | <b>3</b> | <b>4</b> | <b>5</b> | <b>6</b> | <b>7</b> | <b>8</b> | <b>9</b> | <b>10</b> | <b>Viso</b> |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|-----------|-------------|
| 3 baudžiamosios bylos                                                                           | X        | -        | -        | -        | X        | -        | -        | -        | -        | -         | 2           |
| 4 baudžiamosios bylos                                                                           | -        | -        | -        | -        | -        | X        | X        | -        | -        | X         | 3           |
| 5 baudžiamosios bylos                                                                           | -        | -        | -        | -        | -        | -        | -        | X        | X        | -         | 2           |
| 6 baudžiamosios bylos                                                                           | -        | -        | -        | -        | -        | -        | -        | -        | -        | -         | -           |
| 10 baudžiamųjų bylų                                                                             | -        | -        | -        | -        | -        | -        | -        | -        | -        | -         | -           |
| 15 baudžiamųjų bylų                                                                             | -        | -        | -        | -        | -        | -        | -        | -        | -        | -         | -           |
| <b>6. Kaip dažnai kraujo pėdsakai Jūsų praktikoje tampa reikšmingi baudžiamojoje byloje?</b>    |          |          |          |          |          |          |          |          |          |           |             |
| Dažnai                                                                                          | X        | -        | -        | -        | X        | -        | X        | X        | X        | -         | 5           |
| Retai                                                                                           | -        | -        | -        | -        | -        | X        | -        | -        | -        | -         | 1           |
| Pavieniai atvejai                                                                               | -        | X        | -        | -        | -        | -        | -        | -        | -        | -         | 1           |
| <b>8. Kai Jūsų tirtose bylose buvo paimti kraujo pėdsakai, kokia forma jie buvo užfiksuoti?</b> |          |          |          |          |          |          |          |          |          |           |             |
| Fotografuojant juos                                                                             | -        | X        | X        | -        | -        | -        | X        | X        | X        | -         | 5           |
| Paimant pačius kraujo pėdsakus                                                                  | X        | -        | -        | -        | X        | X        | X        | X        | X        | X         | 7           |
| Tiriant ir aprašant kraujo pėdsakus įvykio vietoje                                              | -        | -        | -        | X        | -        | -        | X        | X        | X        | -         | 4           |
| <b>9. Kokie objektai Jūsų praktikoje dažniausiai paimami kartu su kraujo pėdsakais?</b>         |          |          |          |          |          |          |          |          |          |           |             |
| Nusikaltimo įrankiai                                                                            | X        | -        | -        | -        | X        | -        | X        | X        | X        | X         | 6           |
| Drabužiai                                                                                       | X        | X        | X        | X        | X        | X        | X        | X        | X        | X         | 10          |
| Nusikaltimo vietos aplinkos daiktai                                                             | -        | -        | -        | -        | -        | -        | X        | X        | X        | -         | 3           |
| <b>10. Jei paimamas kraujo pėdsakas, kas padeda Jums tai padaryti?</b>                          |          |          |          |          |          |          |          |          |          |           |             |
| Specialistas – kriminalistas                                                                    | X        | X        | X        | X        | X        | X        | X        | X        | X        | X         | 10          |
| Specialistas – kriminalistas, turintis tyrėjo kvalifikaciją                                     | -        | -        | -        | -        | -        | -        | -        | -        | -        | -         | -           |
| <b>11. Kas, Jūsų nuomone, turėtų tirti kraujo pėdsakus įvykio vietoje?</b>                      |          |          |          |          |          |          |          |          |          |           |             |
| Įvykio vietos tyrimo specialistai (kvalifikaciją turintys specialistai)                         | X        | X        | -        | -        | X        | -        | -        | -        | -        | -         | 3           |
| Ekspertas trasologas                                                                            | -        | -        | -        | X        | -        | -        | -        | -        | -        | -         | 1           |

|                                                                                                                    |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Teismo medicinos ekspertas                                                                                         | - | - | - | - | - | X | - | - | - | X | 2 |
| Teismo medikas – kriminalistas                                                                                     | - | - | X | - | - | - | X | X | X | - | 4 |
| <b>12. Ar visiems iš įvykio vietos paimtiems kraujo pėdsakams, Jūsų nuomone, visada reikia atlikti DNR tyrimą?</b> |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |
| Reikia                                                                                                             | - | - | X | - | - | - | - | - | - | X | 2 |
| Nereikia                                                                                                           | - | - | - | X | - | X | - | - | - | - | 2 |
| Neturiu vienareikšmės nuomonės                                                                                     | X | X | - | - | X | - | X | X | X | - | 6 |

### 3 PRIEDAS (tęsinys)

**3.3 lentelė. Atsakymų į anketos klausimus tyrėjams duomenų pirminė suvestinė (Kauno apskrities Kauno miesto VPK Panemunės policijos komisariato kriminalinės policijos skyrius) (tęsinys)**

| Klausimas / Respondentai                                                                                                         | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | Viso |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|---|---|---|---|---|---|---|---|----|------|
| <b>13. Ar Jums teko skirti užduotį ištirti kraujo pėdsakus įvykio vietoje?</b>                                                   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |    |      |
| Ne                                                                                                                               | - | X | X | X | - | X | - | - | - | X  | 5    |
| Taip (nurodykite kam pavedėte juos tirti):                                                                                       | X | - | - | - | X | - | X | X | X | -  | 5    |
| Įvykio vietos tyrimo specialistui                                                                                                | - | - | - | - | - | - | - | - | - | -  | -    |
| Ekspertui trasologui                                                                                                             | - | - | - | - | - | - | - | - | - | -  | -    |
| Teismo medicinos ekspertui                                                                                                       | X | - | - | - | X | - | X | X | X | -  | 5    |
| Teismo medikui – kriminalistui                                                                                                   | - | - | - | - | - | - | - | - | - | -  | -    |
| <b>14. Ar Jūsų paskirtas kraujo pėdsakų tyrimas įvykio vietoje buvo naudingas, leido išaiškinti naujas bylos aplinkybes?</b>     |   |   |   |   |   |   |   |   |   |    |      |
| Taip                                                                                                                             | - | - | - | - | - | - | X | - | X | -  | 2    |
| Ne                                                                                                                               | - | - | - | - | - | - | - | - | - | -  | -    |
| Pavieniais atvejais                                                                                                              | X | - | - | - | X | - | - | X | - | -  | 3    |
| <b>15. Ar Jums teko skirti užduotį ištirti kraujo pėdsakus autoįvykio vietoje?</b>                                               |   |   |   |   |   |   |   |   |   |    |      |
| Ne                                                                                                                               | X | X | X | X | X | X | X | - | X | X  | 9    |
| Taip (nurodykite kam pavedėte juos tirti):                                                                                       | - | - | - | - | - | - | - | X | - | -  | 1    |
| Įvykio vietos tyrimo specialistui                                                                                                | - | - | - | - | - | - | - | - | - | -  | -    |
| Ekspertui trasologui                                                                                                             | - | - | - | - | - | - | - | - | - | -  | -    |
| Teismo medicinos ekspertui                                                                                                       | - | - | - | - | - | - | - | - | - | -  | -    |
| Teismo medikui – kriminalistui                                                                                                   | - | - | - | - | - | - | - | X | - | -  | 1    |
| <b>16. Ar Jūsų paskirtas kraujo pėdsakų tyrimas autoįvykio vietoje buvo naudingas, leido išaiškinti naujas bylos aplinkybes?</b> |   |   |   |   |   |   |   |   |   |    |      |
| Taip                                                                                                                             | - | - | - | - | - | - | - | - | - | -  | -    |
| Ne                                                                                                                               | - | - | - | - | - | - | - | - | - | -  | -    |
| Pavieniais atvejais                                                                                                              | - | - | - | - | - | - | - | X | - | -  | 1    |



[illegible]

### 3 PRIEDAS (tesinys)

**3.4 lentelė. Atsakymų į anketos klausimus tyrėjams duomenų pirminė suvestinė (Kauno apskrities Kauno miesto VPK Centro policijos komisariato kriminalinės policijos skyrius) (tęsinys)**

[illegible]

|                                                                                                                    |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| specialistai)                                                                                                      | X | X | - | - | X | - | - | - | - | - | 3 |
| Ekspertas trasologas                                                                                               | - | - | - | X | - | - | - | - | - | - | 1 |
| Teismo medicinos ekspertas                                                                                         | - | - | - | - | - | X | - | - | - | X | 2 |
| Teismo medikas – kriminalistas                                                                                     | - | - | X | - | - | - | X | X | X | - | 4 |
| <b>12. Ar visiems iš įvykio vietos paimtiems kraujo pėdsakams, Jūsų nuomone, visada reikia atlikti DNR tyrimą?</b> |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |
| Reikia                                                                                                             | - | - | X | - | - | - | - | X | - | X | 3 |
| Nereikia                                                                                                           | - | - | - | X | - | X | - | - | - | - | 2 |
| Neturiu vienareikšmės nuomonės                                                                                     | X | X | - | - | X | - | X | - | X | - | 5 |

### 3 PRIEDAS (tęsinys)

**3.4 lentelė. Atsakymų į anketos klausimus tyrėjams duomenų pirminė suvestinė (Kauno apskrities Kauno miesto VPK Centro policijos komisariato kriminalinės policijos skyrius) (tęsinys)**

| Klausimas / Respondentai                                                                                                         | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | Viso |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|---|---|---|---|---|---|---|---|----|------|
| <b>13. Ar Jums teko skirti užduotį ištirti kraujo pėdsakus įvykio vietoje?</b>                                                   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |    |      |
| Ne                                                                                                                               | - | X | - | X | - | X | - | - | - | X  | 4    |
| Taip (nurodykite kam pavedėte juos tirti):                                                                                       | X | - | X | - | X | - | X | X | X | -  | 6    |
| Įvykio vietos tyrimo specialistui                                                                                                | - | - | - | - | - | - | - | - | - | -  | -    |
| Ekspertui trasologui                                                                                                             | - | - | - | - | - | - | - | - | - | -  | -    |
| Teismo medicinos ekspertui                                                                                                       | X | - | X | - | X | - | X | X | X | -  | 6    |
| Teismo medikui – kriminalistui                                                                                                   | - | - | - | - | - | - | - | - | - | -  | -    |
| <b>14. Ar Jūsų paskirtas kraujo pėdsakų tyrimas įvykio vietoje buvo naudingas, leido išaiškinti naujas bylos aplinkybes?</b>     |   |   |   |   |   |   |   |   |   |    |      |
| Taip                                                                                                                             | - | - | X | - | - | - | X | - | X | -  | 3    |
| Ne                                                                                                                               | - | - | - | - | - | - | - | - | - | -  | -    |
| Pavieniais atvejais                                                                                                              | X | - | - | - | X | - | - | X | - | -  | 3    |
| <b>15. Ar Jums teko skirti užduotį ištirti kraujo pėdsakus autoįvykio vietoje?</b>                                               |   |   |   |   |   |   |   |   |   |    |      |
| Ne                                                                                                                               | X | X | X | X | X | X | X | - | X | X  | 9    |
| Taip (nurodykite kam pavedėte juos tirti):                                                                                       | - | - | - | - | - | - | - | X | - | -  | 1    |
| Įvykio vietos tyrimo specialistui                                                                                                | - | - | - | - | - | - | - | - | - | -  | -    |
| Ekspertui trasologui                                                                                                             | - | - | - | - | - | - | - | - | - | -  | -    |
| Teismo medicinos ekspertui                                                                                                       | - | - | - | - | - | - | - | - | - | -  | -    |
| Teismo medikui – kriminalistui                                                                                                   | - | - | - | - | - | - | - | X | - | -  | 1    |
| <b>16. Ar Jūsų paskirtas kraujo pėdsakų tyrimas autoįvykio vietoje buvo naudingas, leido išaiškinti naujas bylos aplinkybes?</b> |   |   |   |   |   |   |   |   |   |    |      |
| Taip                                                                                                                             | - | - | - | - | - | - | - | - | - | -  | -    |
| Ne                                                                                                                               | - | - | - | - | - | - | - | - | - | -  | -    |
| Pavieniais atvejais                                                                                                              | - | - | - | - | - | - | - | X | - | -  | 1    |



|                                                                                                                  |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 100 %                                                                                                            | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| <b>5. Kaip dažnai Jums tenka paimti kraujo pėdsakus kaip tyrimo objektą?</b>                                     |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |
| Dažnai                                                                                                           | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Pakankamai dažnai                                                                                                | - | X | - | - | X | - | X | - | - | - | - | 3 |
| Retai                                                                                                            | X | - | X | X | - | X | - | X | X | X | X | 7 |
| <b>6. Ar Jums teko tirti bylas, kuriose kraujo pėdsakai buvo reikšmingi baudžiamosios bylos tyrimo objektai?</b> |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |
| Ne                                                                                                               | X | - | X | X | - | X | X | X | X | X | X | 8 |
| Taip (nurodykite kiek tokių b/b buvo Jūsų praktikoje):                                                           | - | X | - | - | X | - | - | - | - | - | - | 2 |
| 2 baudžiamosios bylos                                                                                            | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |

## 3 PRIEDAS (tęsinys)

**3.5 lentelė. Atsakymų į anketos klausimus tyrėjams duomenų pirminė suvestinė (Kauno apskrities Kauno miesto VPK Santakos policijos komisariato kriminalinės policijos skyrius) (tęsinys)**

| Klausimas / Respondentai                                                                        | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | Viso |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------|---|---|---|---|---|---|---|---|---|----|------|
| 3 baudžiamosios bylos                                                                           | - | X | - | - | X | - | - | - | - | -  | 2    |
| 4 baudžiamosios bylos                                                                           | - | - | - | - | - | - | - | - | - | -  | -    |
| 5 baudžiamosios bylos                                                                           | - | - | - | - | - | - | - | - | - | -  | -    |
| 6 baudžiamosios bylos                                                                           | - | - | - | - | - | - | - | - | - | -  | -    |
| 10 baudžiamųjų bylų                                                                             | - | - | - | - | - | - | - | - | - | -  | -    |
| 15 baudžiamųjų bylų                                                                             | - | - | - | - | - | - | - | - | - | -  | -    |
| <b>7. Kaip dažnai kraujo pėdsakai Jūsų praktikoje tampa reikšmingi baudžiamojoje byloje?</b>    |   |   |   |   |   |   |   |   |   |    |      |
| Dažnai                                                                                          | - | X | - | - | X | - | - | - | - | -  | 2    |
| Retai                                                                                           | - | - | - | - | - | - | - | - | - | -  | -    |
| Pavieniai atvejai                                                                               | - | - | - | - | - | - | - | - | - | -  | -    |
| <b>8. Kai Jūsų tirtose bylose buvo paimti kraujo pėdsakai, kokia forma jie buvo užfiksuoti?</b> |   |   |   |   |   |   |   |   |   |    |      |
| Fotografuojant kraujo pėdsakus                                                                  | - | - | - | - | - | - | - | X | - | X  | 2    |
| Paimant pačius kraujo pėdsakus                                                                  | - | X | X | X | X | X | X | X | X | X  | 9    |
| Tiriant ir aprašant kraujo pėdsakus įvykio vietoje                                              | X | - | - | - | - | - | - | - | - | -  | 1    |
| <b>9. Kokie objektai Jūsų praktikoje dažniausiai paimami kartu su kraujo pėdsakais?</b>         |   |   |   |   |   |   |   |   |   |    |      |
| Nusikaltimo įrankiai                                                                            | - | - | - | - | - | X | X | - | X | -  | 3    |
| Drabužiai                                                                                       | X | X | - | X | X | X | X | - | X | -  | 7    |
| Nusikaltimo vietos aplinkos daiktai                                                             | - | - | X | - | - | - | - | X | X | X  | 4    |
| <b>10. Jei paimamas kraujo pėdsakas, kas padeda Jums tai padaryti?</b>                          |   |   |   |   |   |   |   |   |   |    |      |
| Specialistas – kriminalistas                                                                    | X | X | X | X | X | X | X | X | - | X  | 9    |
| Specialistas – kriminalistas, turintis tyrėjo kvalifikaciją                                     | - | - | - | - | - | - | - | - | X | -  | 1    |
| <b>11. Kas, Jūsų nuomone, turėtų tirti kraujo pėdsakus įvykio vietoje?</b>                      |   |   |   |   |   |   |   |   |   |    |      |
| Įvykio vietos tyrimo specialistai (kvalifikaciją turintys specialistai)                         | - | - | - | X | X | X | X | - | X | -  | 5    |



|                     |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |
|---------------------|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Pavieniais atvejais | - | - | - | - | - | - | - | - | X | - | 1 |
|---------------------|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|

### 3 PRIEDAS (tęsinys)

3.6 lentelė. Atsakymų į anketos klausimus tyrėjams duomenų suvestinė

| Klausimas / Respondentai                               | DPK | PPK | ŽPK | CPK | SPK | IŠ VISO |
|--------------------------------------------------------|-----|-----|-----|-----|-----|---------|
| <b>1. Jūsų išsilavinimas?</b>                          |     |     |     |     |     |         |
| Aukštasis universitetinis                              | 6   | 4   | 3   | 4   | 4   | 21      |
| Aukštasis universitetinis (magistras)                  | -   | 1   | -   | -   | -   | 1       |
| Aukštasis neuniversitetinis                            | 3   | 4   | 3   | 4   | 2   | 16      |
| Aukštesnysis                                           | 1   | 1   | 4   | 2   | 4   | 12      |
| <b>2. Jūsų darbo stažas?</b>                           |     |     |     |     |     |         |
| Mažiau nei 3 metai                                     | -   | 3   | -   | -   | -   | 3       |
| Nuo 3 iki 5 metų                                       | 1   | -   | -   | -   | 1   | 2       |
| Nuo 6 iki 8 metų                                       | -   | -   | 2   | 2   | 1   | 5       |
| Nuo 9 iki 11 metų                                      | 2   | 2   | 3   | 2   | -   | 9       |
| Nuo 12 iki 14 metų                                     | 3   | 2   | 2   | 4   | 4   | 15      |
| 15 metų ir daugiau                                     | 4   | 3   | 3   | 2   | 4   | 16      |
| <b>3. Kiek baudžiamųjų bylų Jūs tiriate per metus?</b> |     |     |     |     |     |         |
| Mažiau nei 3 baudžiamosios bylos                       | -   | -   | -   | -   | -   | -       |
| Nuo 3 iki 5 baudžiamųjų bylų                           | -   | -   | -   | -   | -   | -       |
| Nuo 6 iki 8 baudžiamųjų bylų                           | -   | -   | -   | -   | 1   | 1       |
| Nuo 9 iki 11 baudžiamųjų bylų                          | -   | 2   | -   | -   | 1   | 3       |
| Nuo 12 iki 14 baudžiamųjų bylų                         | -   | 3   | 2   | 3   | 1   | 9       |
| Nuo 15 iki 17 baudžiamųjų bylų                         | -   | 2   | 3   | 3   | 2   | 10      |
| 18 ir daugiau baudžiamųjų bylų                         | 10  | 3   | 5   | 4   | 5   | 27      |
| <b>4. Jūsų tirtų baudžiamųjų bylų išaiškinamumas?</b>  |     |     |     |     |     |         |
| Mažiau nei 20 %                                        | 1   | 1   | -   | -   | 2   | 4       |
| Nuo 20 iki 30 %                                        | -   | 2   | 1   | 1   | -   | 4       |
| Nuo 31 iki 40 %                                        | 1   | -   | 1   | 1   | -   | 3       |
| Nuo 41 iki 50 %                                        | 3   | 2   | 1   | 1   | 2   | 9       |
| Nuo 51 iki 60 %                                        | 2   | 2   | 1   | 1   | -   | 6       |
| Nuo 61 iki 70 %                                        | 2   | 3   | 1   | 1   | 2   | 9       |
| Nuo 71 iki 80 %                                        | 1   | -   | 5   | 5   | 2   | 13      |
| Nuo 81 iki 90 %                                        | -   | -   | -   | -   | 2   | 2       |

|                                                                                                              |    |   |   |   |   |           |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|---|---|---|---|-----------|
| Nuo 91 iki 99 %                                                                                              | -  | - | - | - | - | -         |
| 100 %                                                                                                        | -  | - | - | - | - | -         |
| <b>5. Kaip dažnai Jums tenka paimti kraujo pėdsakus kaip tyrimo objektą?</b>                                 |    |   |   |   |   |           |
| Dažnai                                                                                                       | -  | - | - | - | - | -         |
| Pakankamai dažnai                                                                                            | -  | 5 | 2 | 5 | 3 | <b>15</b> |
| Retai                                                                                                        | 10 | 5 | 8 | 5 | 7 | <b>35</b> |
| <b>6. Ar Jums teko tirti bylas, kur kraujo pėdsakai buvo reikšmingi baudžiamosios bylos tyrimo objektai?</b> |    |   |   |   |   |           |
| Ne                                                                                                           | 3  | 3 | 2 | 3 | 8 | <b>19</b> |
| Taip (nurodykite kiek tokių b/b buvo Jūsų praktikoje):                                                       | 7  | 7 | 8 | 7 | 2 | <b>31</b> |
| 2 baudžiamosios bylos                                                                                        | -  | - | 2 | - | - | <b>2</b>  |

**3 PRIEDAS (tęsinys)****3.5 lentelė. Atsakymų į anketos klausimus tyrėjams duomenų suvestinė (tęsinys)**

| Klausimas / Respondentai                                                                        | DPK | PPK | ŽPK | CPK | SPK | IŠ VISO   |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|-----|-----|-----|-----|-----------|
| 3 baudžiamosios bylos                                                                           | -   | 2   | -   | 2   | 2   | <b>6</b>  |
| 4 baudžiamosios bylos                                                                           | -   | 3   | 4   | 3   | -   | <b>10</b> |
| 5 baudžiamosios bylos                                                                           | 3   | 2   | -   | 2   | -   | <b>7</b>  |
| 6 baudžiamosios bylos                                                                           | 2   | -   | -   | -   | -   | <b>2</b>  |
| 10 baudžiamųjų bylų                                                                             | 1   | -   | -   | -   | -   | <b>1</b>  |
| 15 baudžiamųjų bylų                                                                             | 1   | -   | 2   | -   | -   | <b>3</b>  |
| <b>7. Kaip dažnai kraujo pėdsakai Jūsų praktikoje tampa reikšmingi baudžiamojoje byloje?</b>    |     |     |     |     |     |           |
| Dažnai                                                                                          | 4   | 5   | 5   | 1   | 2   | <b>17</b> |
| Retai                                                                                           | 2   | 1   | 2   | 3   | -   | <b>8</b>  |
| Pavieniai atvejai                                                                               | 1   | 1   | 1   | 3   | -   | <b>6</b>  |
| <b>8. Kai Jūsų tirtose bylose buvo paimti kraujo pėdsakai, kokia forma jie buvo užfiksuoti?</b> |     |     |     |     |     |           |
| Fotografuojant kraujo pėdsakus                                                                  | 8   | 5   | 2   | 5   | 2   | <b>22</b> |
| Paimant pačius kraujo pėdsakus                                                                  | 10  | 7   | 10  | 8   | 9   | <b>44</b> |
| Tiriant ir aprašant kraujo pėdsakus įvykio vietoje                                              | 3   | 4   | 2   | 3   | 1   | <b>13</b> |
| <b>9. Kokie objektai Jūsų praktikoje dažniausiai paimami kartu su kraujo pėdsakais?</b>         |     |     |     |     |     |           |
| Nusikaltimo įrankiai                                                                            | 7   | 6   | 6   | 7   | 3   | <b>29</b> |
| Drabužiai                                                                                       | 10  | 10  | 10  | 10  | 7   | <b>47</b> |
| Nusikaltimo vietos aplinkos daiktai                                                             | 4   | 3   | 2   | 2   | 4   | <b>15</b> |
| <b>10. Jei paimamas kraujo pėdsakas, kas padeda Jums tai padaryti?</b>                          |     |     |     |     |     |           |
| Specialistas – kriminalistas                                                                    | 10  | 10  | 10  | 10  | 9   | <b>49</b> |
| Specialistas – kriminalistas, turintis tyrėjo kvalifikaciją                                     | -   | -   | -   | -   | 1   | <b>1</b>  |
| <b>11. Kas, Jūsų nuomone, turėtų tirti kraujo pėdsakus įvykio vietoje?</b>                      |     |     |     |     |     |           |
| Įvykio vietos tyrimo specialistai (kvalifikaciją turintys specialistai)                         | 5   | 3   | 8   | 3   | 5   | <b>24</b> |

|                                                                                                                    |   |   |   |   |   |           |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|---|---|---|---|-----------|
| Ekspertas trasologas                                                                                               | 2 | 1 | - | 1 | 4 | <b>8</b>  |
| Teismo medicinos ekspertas                                                                                         | 2 | 2 | - | 2 | - | <b>6</b>  |
| Teismo medikas – kriminalistas                                                                                     | 4 | 4 | 2 | 4 | 3 | <b>17</b> |
| <b>12. Ar visiems iš įvykio vietos paimtiems kraujo pėdsakams, Jūsų nuomone, visada reikia atlikti DNR tyrimą?</b> |   |   |   |   |   |           |
| Reikia                                                                                                             | 1 | 2 | - | 3 | 3 | <b>9</b>  |
| Nereikia                                                                                                           | 4 | 2 | 6 | 2 | 2 | <b>16</b> |
| Neturiu vienareikšmės nuomonės                                                                                     | 4 | 6 | 4 | 5 | 5 | <b>24</b> |

### 3 PRIEDAS (tęsinys)

**3.5 lentelė. Atsakymų į anketos klausimus tyrėjams duomenų suvestinė (tęsinys)**

| Klausimas / Respondentai                                                                                                         | DPK | PPK | ŽPK | CPK | SPK | IŠ VISO   |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|-----|-----|-----|-----|-----------|
| <b>13. Ar Jums teko skirti užduotį ištirti kraujo pėdsakus įvykio vietoje?</b>                                                   |     |     |     |     |     |           |
| Ne                                                                                                                               | 4   | 5   | 2   | 4   | 8   | <b>23</b> |
| Taip (nurodykite kam pavedėte juos tirti):                                                                                       | 6   | 5   | 8   | 6   | 2   | <b>27</b> |
| Įvykio vietos tyrimo specialistui                                                                                                | 1   | -   | -   | -   | -   | <b>1</b>  |
| Ekspertui trasologui                                                                                                             | -   | -   | -   | -   | -   | <b>-</b>  |
| Teismo medicinos ekspertui                                                                                                       | 5   | 5   | 8   | 6   | 2   | <b>26</b> |
| Teismo medikui – kriminalistui                                                                                                   | -   | -   | -   | -   | -   | <b>-</b>  |
| <b>14. Ar Jūsų paskirtas kraujo pėdsakų tyrimas įvykio vietoje buvo naudingas, leido išaiškinti naujas bylos aplinkybes?</b>     |     |     |     |     |     |           |
| Taip                                                                                                                             | 3   | 2   | 8   | 3   | -   | <b>16</b> |
| Ne                                                                                                                               | 1   | -   | -   | -   | -   | <b>1</b>  |
| Pavieniais atvejais                                                                                                              | 3   | 3   | 2   | 3   | 2   | <b>13</b> |
| <b>15. Ar Jums teko skirti užduotį ištirti kraujo pėdsakus autoįvykio vietoje?</b>                                               |     |     |     |     |     |           |
| Ne                                                                                                                               | 10  | 9   | 8   | 9   | 9   | <b>45</b> |
| Taip (nurodykite kam pavedėte juos tirti):                                                                                       | -   | 1   | 2   | 1   | 1   | <b>5</b>  |
| Įvykio vietos tyrimo specialistui                                                                                                | -   | -   | -   | -   | -   | <b>-</b>  |
| Ekspertui trasologui                                                                                                             | -   | -   | -   | -   | -   | <b>-</b>  |
| Teismo medicinos ekspertui                                                                                                       | -   | -   | -   | -   | 1   | <b>1</b>  |
| Teismo medikui – kriminalistui                                                                                                   | -   | 1   | 2   | 1   | -   | <b>4</b>  |
| <b>16. Ar Jūsų paskirtas kraujo pėdsakų tyrimas autoįvykio vietoje buvo naudingas, leido išaiškinti naujas bylos aplinkybes?</b> |     |     |     |     |     |           |
| Taip                                                                                                                             | -   | -   | 2   | -   | -   | <b>2</b>  |
| Ne                                                                                                                               | -   | -   | -   | -   | -   | <b>-</b>  |
| Pavieniais atvejais                                                                                                              | -   | 1   | -   | 1   | 1   | <b>3</b>  |

[illegible]

[illegible]

#### 4 PRIEDAS (tęsinys)

| <b>nematomiems kraujo pėdsakams išryškinti?</b>                             |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |
|-----------------------------------------------------------------------------|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Ultravioletinių spindulių lempa                                             | X | X | - | - | - | - | X | - | - | - | X | 4 |
| Skiedikliai                                                                 | - | - | - | X | - | - | X | - | - | - | - | 2 |
| Lakmusas kraujo pėdsakams išryškinti                                        | - | - | X | - | - | - | X | - | - | - | - | 2 |
| <b>14. Kaip dažnai Jums tenka tirti kraujo pėdsakus autoįvykio vietoje?</b> |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |
| Dažnai                                                                      | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Pakankamai dažnai                                                           | - | - | X | - | - | X | - | - | - | - | - | 2 |
| Retai                                                                       | X | - | - | X | X | - | X | - | X | - | X | 6 |
| Neteko tirti                                                                | - | X | - | - | - | - | - | X | - | X | - | 3 |

#### 4 PRIEDAS (tęsinys)

##### 4.1 lentelė. Atsakymų į anketos klausimus ekspertams duomenų pirminė suvestinė (tęsinys)

| <b>Klausimas / Respondentai</b>                                                                                                | <b>1</b> | <b>2</b> | <b>3</b> | <b>4</b> | <b>5</b> | <b>6</b> | <b>7</b> | <b>8</b> | <b>9</b> | <b>10</b> | <b>11</b> | <b>Viso</b> |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|-----------|-----------|-------------|
| <b>15. Kur Jūs ieškote kraujo pėdsakų autoįvykio metu?</b>                                                                     |          |          |          |          |          |          |          |          |          |           |           |             |
| Tik autoįvykio vietoje                                                                                                         | X        | -        | -        | -        | -        | -        | -        | -        | -        | -         | -         | 1           |
| Tik šalia autoįvykio vietos                                                                                                    | -        | -        | -        | -        | -        | -        | -        | -        | -        | -         | -         | -           |
| Tiek autoįvykio vietoje, tiek šalia autoįvykio vietos                                                                          | -        | -        | X        | X        | X        | X        | X        | X        | X        | -         | -         | 7           |
| Ant transporto priemonės                                                                                                       | X        | -        | X        | X        | X        | X        | X        | X        | X        | -         | -         | 8           |
| Transporto priemonės viduje                                                                                                    | -        | -        | -        | -        | -        | -        | -        | -        | -        | -         | -         | -           |
| <b>16. Kaip dažnai autoįvykio vietoje Jūs atliekate ant transporto priemonės aptiktų kraujo pėdsakų fiksavimą?</b>             |          |          |          |          |          |          |          |          |          |           |           |             |
| Dažnai                                                                                                                         | -        | -        | X        | -        | -        | -        | -        | -        | -        | -         | X         | 2           |
| Pakankamai dažnai                                                                                                              | -        | -        | -        | -        | X        | X        | -        | -        | -        | -         | -         | 2           |
| Retai                                                                                                                          | X        | -        | -        | X        | -        | -        | X        | X        | -        | -         | -         | 4           |
| Neteko atlikti                                                                                                                 | -        | -        | -        | -        | -        | -        | -        | -        | -        | -         | -         | -           |
| <b>17. Kaip dažnai autoįvykio vietoje Jūs atliekate transporto priemonės viduje aptiktų kraujo pėdsakų fiksavimą?</b>          |          |          |          |          |          |          |          |          |          |           |           |             |
| Dažnai                                                                                                                         | -        | -        | X        | X        | -        | -        | -        | -        | -        | -         | -         | 2           |
| Pakankamai dažnai                                                                                                              | -        | -        | -        | -        | X        | X        | -        | -        | X        | -         | -         | 3           |
| Retai                                                                                                                          | X        | -        | -        | -        | -        | -        | X        | X        | -        | -         | -         | 3           |
| Neteko atlikti                                                                                                                 | -        | -        | -        | -        | -        | -        | -        | -        | -        | -         | -         | -           |
| <b>18. Ar Jūs galite atskirti becentrinius („vaiduoklinius“) kraujo pėdsakus nuo kitų įvykio vietoje rastų kraujo pėdsakų?</b> |          |          |          |          |          |          |          |          |          |           |           |             |
| Taip                                                                                                                           | -        | -        | -        | X        | -        | -        | -        | -        | -        | -         | -         | 1           |
| Ne                                                                                                                             | -        | X        | -        | -        | X        | X        | X        | X        |          | X         | X         | 7           |
| Kartais                                                                                                                        | X        | -        | X        | -        | -        | -        | -        | -        | X        | -         | -         | 3           |

## 4 PRIEDAS (tęsinys)

4.2 lentelė. Atsakymų į anketos klausimus ekspertams duomenų suvestinė

| Klausimas / Respondentai                                                                | IŠ VISO |
|-----------------------------------------------------------------------------------------|---------|
| <b>1. Jūsų išsilavinimas?</b>                                                           |         |
| Aukštasis universitetinis                                                               | 9       |
| Aukštasis neuniversitetinis                                                             | 1       |
| Aukštesnysis                                                                            | 1       |
| <b>2. Jūsų darbo stažas?</b>                                                            |         |
| Mažiau nei 3 metai                                                                      | -       |
| Nuo 3 iki 5 metų                                                                        | -       |
| Nuo 6 iki 8 metų                                                                        | -       |
| Nuo 9 iki 11 metų                                                                       | -       |
| Nuo 12 iki 14 metų                                                                      | 6       |
| 15 ir daugiau metų                                                                      | 5       |
| <b>3. Kaip dažnai Jums tenka dalyvauti paimant kraujo pėdsakus įvykio vietoje?</b>      |         |
| Dažnai                                                                                  | 1       |
| Pakankamai dažnai                                                                       | 3       |
| Retai                                                                                   | 7       |
| <b>4. Kokia forma Jūs fiksuojate kraujo pėdsakus įvykio vietoje?</b>                    |         |
| Tiriant ir aprašant kraujo pėdsakus įvykio vietoje                                      | 3       |
| Fotografuojant kraujo pėdsakus                                                          | -       |
| Fotografuojant ir aprašant kraujo pėdsakus                                              | -       |
| Paimant pačius kraujo pėdsakus                                                          | 9       |
| Paimant iš įvykio vietos objektus su kraujo pėdsakais                                   | 7       |
| <b>5. Kaip dažnai Jums tenka paimti objektus su kraujo pėdsakais?</b>                   |         |
| Dažnai                                                                                  | 1       |
| Pakankamai dažnai                                                                       | 5       |
| Retai                                                                                   | 5       |
| <b>6. Kokie objektai Jūsų praktikoje dažniausiai paimami kartu su kraujo pėdsakais?</b> |         |
| Nusikaltimo įrankiai                                                                    | 7       |
| Drabužiai                                                                               | 5       |

|                                                                                                                                                                 |    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Nusikaltimo vietos aplinkos daiktai                                                                                                                             | 6  |
| <b>7. Kokių objektų apžiūrą atliekant dažniausiai Jūs aptinkate ir paimate kraujo pėdsakus?</b>                                                                 |    |
| Patalpas                                                                                                                                                        | 11 |
| Atvirą vietovę                                                                                                                                                  | 1  |
| Transporto priemonės                                                                                                                                            | 1  |
| Grindų plyšius ir po grindjuostėmis                                                                                                                             | -  |
| <b>8. Ar įvykio vietos apžiūros protokole aprašydami aptiktus kraujo pėdsakus Jūs nurodote kiekvieno iš jų ypatybes: skystas, pradėjęs krešėti, sukrešėjęs?</b> |    |
| Taip                                                                                                                                                            | 3  |
| Ne                                                                                                                                                              | 4  |
| Kartais                                                                                                                                                         | 4  |
| <b>9. Ar Jūs tiriate pagal kraujo pėdsakus, kiek kraujo yra įvykio vietoje?</b>                                                                                 |    |
| Taip                                                                                                                                                            | 1  |
| Ne                                                                                                                                                              | 7  |
| Kartais                                                                                                                                                         | 3  |

## 4 PRIEDAS (tęsinys)

## 4.2 lentelė. Atsakymų į anketos klausimus ekspertams duomenų suvestinė (tęsinys)

| Klausimas / Respondentai                                                                                                               | IŠ VISO |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------|
| <b>10. Kaip dažnai įvykio vietoje Jums tenka ieškoti nematomų kraujo pėdsakų?</b>                                                      |         |
| Dažnai                                                                                                                                 | -       |
| Pakankamai dažnai                                                                                                                      | 4       |
| Retai                                                                                                                                  | 7       |
| <b>11. Kaip dažnai įvykio vietoje Jums pasiseka aptikti nematomus kraujo pėdsakus?</b>                                                 |         |
| Dažnai                                                                                                                                 | 1       |
| Pakankamai dažnai                                                                                                                      | 1       |
| Retai                                                                                                                                  | 9       |
| <b>12. Ar Jus turite galimybę panaudoti naujausias kriminalistinės technikos priemones ir būdus nematomų kraujo pėdsakų aptikimui?</b> |         |
| Taip                                                                                                                                   | 4       |
| Ne                                                                                                                                     | 7       |
| <b>13. Kokias technines priemones Jus turite ir naudojate sunkiai aptinkamiems ir nematomiems kraujo pėdsakams išryškinti?</b>         |         |
| Ultravioletinių spindulių lempa                                                                                                        | 4       |
| Skiedikliai                                                                                                                            | 2       |
| Lakmusas kraujo pėdsakams išryškinti                                                                                                   | 2       |
| <b>14. Kaip dažnai Jums tenka tirti kraujo pėdsakus autoįvykio vietoje?</b>                                                            |         |
| Dažnai                                                                                                                                 | -       |
| Pakankamai dažnai                                                                                                                      | 2       |
| Retai                                                                                                                                  | 6       |
| Neteko tirti                                                                                                                           | 3       |
| <b>15. Kur Jūs ieškote kraujo pėdsakų autoįvykio metu?</b>                                                                             |         |
| Tik autoįvykio vietoje                                                                                                                 | 1       |
| Tik šalia autoįvykio vietos                                                                                                            | -       |
| Teik autoįvykio vietoje, tiek šalia autoįvykio vietos                                                                                  | 7       |
| Ant transporto priemonės                                                                                                               | 8       |
| <b>16. Kaip dažnai autoįvykio vietoje Jūs atliekate ant transporto priemonės aptiktų kraujo pėdsakų fiksavimą?</b>                     |         |

|                                                                                                                                |          |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------|
| Dažnai                                                                                                                         | <b>2</b> |
| Pakankamai dažnai                                                                                                              | <b>2</b> |
| Retai                                                                                                                          | <b>4</b> |
| Neteko atlikti                                                                                                                 | <b>3</b> |
| <b>17. Kaip dažnai autoįvykio vietoje Jūs atliekate transporto priemonės viduje aptiktų kraujo pėdsakų fiksavimą?</b>          |          |
| Dažnai                                                                                                                         | <b>2</b> |
| Pakankamai dažnai                                                                                                              | <b>3</b> |
| Retai                                                                                                                          | <b>3</b> |
| Neteko atlikti                                                                                                                 | <b>3</b> |
| <b>18. Ar Jūs galite atskirti becentrinius („vaiduoklinius“) kraujo pėdsakus nuo kitų įvykio vietoje rastų kraujo pėdsakų?</b> |          |
| Taip                                                                                                                           | <b>1</b> |
| Ne                                                                                                                             | <b>7</b> |
| Kartais                                                                                                                        | <b>3</b> |